

Berättelse

om hvad i rikets styrelse sedan sista Riksdags sammanträde sig tilldragit;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 18 januari 1905.

De af Kungl. Maj:t anbefallda förhandlingar mellan svenska och norska statsråden, som under året pågått och haft till ändamål att söka åstadkomma lika lydande lagar för båda rikena till reglerande af förhållandet mellan ministern för utrikes ärendena och diplomatien å ena samt särskilda konsulatväsenden å den andra sidan, hafva ännu icke afslutats.

Förhandlingar rörande upprättande af särskildt konsulatväsen för hvardera af de Förenade rikena.

Kungl. Maj:t har den 9 februari beslutat att under kriget mellan Japan och Ryssland för de Förenade rikena iakttaga fullkomlig neutralitet och har den 30 april fastställt vissa regler i afseende å de Förenade rikenas neutralitet.

Neutralitet under kriget mellan Japan och Ryssland och regler för neutralitet.

Kungl. Maj:t har den 30 april utfärdat förnyad nådig kungörelse angående hvad till svenska handels och sjöfartens betryggande under krig mellan främmande makter bör iakttagas.

Förnyad kungörelse angående svenska handeln och sjöfarten under krig mellan främmande makter.

Obligatoriska skiljedomskonventioner hafva undertecknats med Frankrike den 9 juli, med Storbritannien och Irland den 11 augusti, med Belgien den 30 november, med Ryssland den 9 december och med Schweiz den 17 december. Konventionerna med Frankrike och Storbritannien och Irland ratificerades för de Förenade rikenas del den 21 oktober och ratifikationerna utväxlades i Paris och London den 9 november.

Undertecknande och ratifikation af konventioner angående skiljedom.

Underhandlin- Underhandlingar angående afslutande af obligatoriska skiljedomsaftal
gar om skilje- hafva inledts med Amerikas förenta stater, Italien, Spanien och Portugal,
domsaftal. hvarjämte förhandlingar med Danmark och Nederländerna fortfarande pågå.

Sveriges an- Sverige har den 8 juli anslutit sig till den i Bern den 9 september 1886
slutning till afslutade konvention om bildande af en internationell union för skydd af
den litterära litterära och konstnärliga arbeten, med tillhörande tilläggsartikel, slut-
äganderätts- protokoll och protokoll vid konventionens undertecknande, äfvensom till den
konventionen i Bern. i Paris den 4 maj 1896 undertecknade deklaration rörande nämnda kon-
vention.

Sveriges an- Kungl. Maj:t har den 22 januari beslutat att för Sveriges del tillträda
slutning till den i Brüssel den 5 juli 1890 undertecknade konvention angående upprät-
tation till interna- tandet af en internationell förening för utgifvandet af olika länders tull-
föreningen för taxor.
utgifvandet af
olika länders
tulltaxor.

Underteck- Den 30 mars undertecknades i Shanghai för de Förenade rikenas del
nande för de den specifika tulltariff, som är afsedd att aflösa ad valorem tullarna i Kina.
Förenade rike-
nas del af en
ny kinesisk
tulltariff.

Underteck- Den 16 april undertecknades i Lissabon en deklaration angående handels-
nande af de- förbindelserna mellan Sverige och Portugal. För Sveriges del ratificerades
klaration ang- densamma den 22 juni, men hafva ratifikationerna ännu icke blifvit utväx-
handelsförbin- lade.
delse mellan
Sverige och
Portugal.

Ratifikation De tre i Haag den 12 juni 1902 undertecknade internationella privat-
af 1902 års rättskonventionerna om äktenskap, om skilsmässa och om förmynderskap
privaträtts- hafva för Sveriges del ratificerats den 30 april, och hafva ratifikationerna
konventioner. till ifrågavarande konventioner för Sverige, Tyskland, Belgien, Frankrike,
Luxemburg, Nederländerna och Rumänien den 1 juni deponerats i Haag.

Underteck- Den 11 juni undertecknades i Köpenhamn en deklaration angående ut-
nande af de- sträckning af det område, inom hvilket sjöfarten mellan svensk och dansk
klaration med hamn skall behandlas såsom inrikes fart.
Danmark om
sjöfarten i Öre-
sund.

Underteck- Den 18 maj undertecknades i Paris ett internationellt aftal (»arrange-
nande och rati- ment») rörande åtgärder till motarbetande af den s. k. »hvita slafhandeln»
fikation af aftal och ratificerades för Sveriges del den 28 oktober.
ang. åtgärder
mot den s. k.
»hvita slaf-
handeln».

Den 9 november undertecknades i Paris en deklaration angående ömsesidigt öfversändande af civilståndsintyg beträffande svenska och franska undersåtar.

Aftal angående ömsesidigt öfversändande af civilståndsintyg.

Liknande öfverenskommelse har genom utväxlande af ministeriella noter afven träffats med Italien.

Med Grekland har genom utväxlande af ministeriella noter aftal träffats rörande ömsesidigt öfversändande af dödsbevis beträffande svenska och grekiska undersåtar.

Den internationella skiljedomstolen i Haag har den 22 februari afkunnat dom i fråga om de blockerande makternas fordran på förmånsrätt till utbe- kommande af sina reklamationer mot Venezuela, hvarvid domstolen godkänt blockadmakternas anspråk och bestämt att kostnaderna för skiljedomstolen i Haag skulle fördelas lika mellan alla reklamerande makter.

Haagerdomstolens utslag angående Venezuela-reklamationerna.

Sedan Riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts proposition angående inköp af beskickningshus i Madrid, har fastigheten nr 25 Calle Surbano den 4 juli tagits i besittning för svenska statens räkning.

Inköp af beskickningshus i Madrid.

Den 4 och 11 november har Kungl. Maj:t bemyndigat vissa konsulära och diplomatiska ämbetsmän att i öfverensstämmelse med 3 § i Kungl. förordningen af den 8 juli 1904 utfärda äktenskapscertifikat för svenska undersåtar, som hafva sitt hemvist i utlandet.

Bemyndigande för vissa diplomatiska och konsulära ämbetsmän att utfärda äktenskapscertifikat.

De Förenade rikena hafva genom ombud deltagit i följande kongresser och konferenser, nämligen:

Internationella kongresser.

1:a internationella kongressen för skolhygien i Nürnberg;

4:e internationella privaträttskonferensen i Haag;

den internationella associationens för beredande af skydd åt industriell äganderätt sjunde kongress i Berlin, samt

internationella tekniska konferensen för industriell äganderätt i Bern;

hvarförutom Sverige varit representeradt vid 6:e internationella arkitektkongressen i Madrid;

hälsövärdskongressen i Glasgow;

internationella kongressen för teckningsundervisning i Bern;

6:te internationella zoologkongressen i Bern;

14:e amerikanistkongressen i Stuttgart;

2:a internationella kongressen för allmän religionshistoria i Basel;

internationella konferensen för vetenskaplig luftsegling i St. Petersburg samt de i sammanhang med världsutställningen i St. Louis hållna kongresserna för förbättring af landsvägar;

för uppfostran;
4:e internationella tandläkarekongressen;
internationella elektriska kongressen och
internationella bibliotekskonferensen.

Världsutställningen i St. Louis. Sverige har under året officiellt deltagit i konst- och undervisningsafdelningarna af världsutställningen i St. Louis.

Kontorskostnadsersättningar med anledning af konsulatafgiftens upphörande. Med anledning af konsulatafgiftens upphörande hafva kontorskostnadsersättningar tilldelats 111 olönade konsulat och vicekonsulat. Personliga godtgörelser för mistade konsulatafgifter hafva dessutom beviljats 6 olönade konsuler och vicekonsuler.

Upphöjande af konsulatet i i Quebeck till generalkonsulat. Kungl. Maj:t har den 12 januari beslutat, att svenska och norska konsulatet i Quebec skall hädanefter benämnas generalkonsulat.

Upprättande af svenskt och norskt konsulat i Fremantle. Kungl. Maj:t har den 12 januari beslutat, att i staden Fremantle skall upprättas ett svenskt och norskt olönadt konsulat med distrikt omfattande brittiska kolonien Western Australia.

Reglering af de Förenade rikenas konsulara representation i västra Tyskland. Kungl. Maj:t har den 26 februari beslutat, dels att konsulatets i Düsseldorf distrikt hädanefter skall omfatta preussiska provinsen Westphalen och regeringsdistriktet Düsseldorf, dels ock att i staden Köln skall upprättas ett svenskt och norskt olönadt konsulat med distrikt omfattande preussiska Rhenprovinsen med undantag af regeringsdistriktet Düsseldorf.

Indragning af svenska och norska konsulatet i Akyab. Kungl. Maj:t har den 20 juni beslutat, att svenska och norska konsulatet i Akyab skall indragas och dess distrikt förläggas under konsulatet i Rangoon.

Utvidgning af konsulatets i Johannesburg distrikt. Kungl. Maj:t har den 14 oktober beslutat, att svenska och norska konsulatets i Johannesburg distrikt hädanefter skall omfatta brittiska kolonierna Transvaal och Orange River.

Bevakande af republiken Panamas intressen i Sverige. Kungl. Maj:t har den 11 mars medgifvit, det Förenade Staternas konsullattjänstemän i Sverige må utöfva bevakandet af republiken Panamas intressen, intill dess konsuler för nämnda republik blifvit tillsatta.

Utrikesdepartementets årsberättelse. En redogörelse för Utrikesdepartementets verksamhet under år 1903 har blifvit offentliggjord.

Berättelse angående rättsväsendet i riket för år 1902 har blifvit afgifven och i vanlig ordning till trycket befördad. Berättelse angående rättsväsendet.

Under nedannämnda dagar har Kungl. Maj:t utfärdat följande af Kungl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen dels i oförändradt skick, dels med vissa förändringar antagna författningar, nämligen: Utfärdade författningar.

1904 den 8 april:	lag om ändrad lydelse af 8 § i lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och procura;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 60 och 144 §§ konkurslagen;
» » 29 »	lag om ändrad lydelse af 1 kap. 3 § och 2 kap. 14 § i lagen den 10 augusti 1877 angående äganderätt till skrift;
» » 13 maj:	lag om fortsatt tillämpning af hvad i lagen den 6 juni 1902, innefattande inskränkning i inmutningsrätten, är stadgad;
» » 27 »	lag om ändrad lydelse af 8 kap. 25 § strafflagen;
» » 22 juni:	lag angående tillämpning med afseende å elektrisk järnväg af bestämmelserna i lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd af järnvägs drift;
» » 8 juli:	lag om ändrad lydelse af 11 kap. 15 § och 18 kap. 15 § strafflagen;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 6 § i lagen den 12 mars 1886 angående ansvarighet för skada i följd af järnvägs drift;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 25 § i lagen den 1 juli 1898 om de svenska lapparnes rätt till renbete i Sverige;
» » » »	lag om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap;
» » » »	lag om äktenskaps afslutande inför svensk diplomatisk eller konsulär ämbetsman i utlandet;
» » 30 september:	lag om samäganderätt;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 29 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring;
» » » »	lag om ändrad lydelse af 94 § skiftesstadgan;
» » 31 december:	lag angående förlängning af tiden, under hvilken förordningen den 6 juni 1883 rörande de lap-

par, som med renar flytta emellan de förenade konungarikena Sverige och Norge, skall vara gällande;

och har Kungl. Maj:t tillika, i den ordning § 87 regeringsformen föreskrifver, med bifall till senast församlade Riksdags förslag, låtit utfärda:

1904 den 30 september: lag om ändrad lydelse af 9 § i lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och prokura;
 » » » » lag angående ändrad lydelse af 6 § i lagen den 28 juni 1895 om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet.

Härjämte har Kungl. Maj:t låtit utfärda:

1904 den 12 februari: kungörelse angående särskild fältkrigsrätt för den från icke garnisonerade infanteriregementen till volontärkorpral- och volontärrekrytskolor i Stockholm sammandragna afdelning af krigsmakten;
 » » 6 maj: kungörelse angående särskild fältkrigsrätt för den afdelning af krigsmakten, hvilken sammandrages till fältartilleriets skjutskolor;
 » » 27 » kungörelse angående resestipendier åt domare;
 » » 3 juni: kungörelse angående det antal riksdagsmän i första kammaren, hvilket hvarje landstingsområde och stad, som ej i landsting deltager, äger utse;
 » » 8 juli: förordning, huru svensk undersåte, som vill träda i äktenskap inför utländsk myndighet, må erhålla äktenskaps-certifikat;
 » » » » förordning, huru utländsk undersåte, som vill träda i äktenskap inför svensk myndighet, må styrka, att hinder mot det äktenskaps afslutande ej är för handen;
 » » » » förordning angående vissa främmande lagars tillämpning i fråga om återgång af äktenskap;
 » » » » kungörelse med anledning af Sveriges tillträde till bernerunionen för skydd af litterära och konstnärliga arbeten;
 » » 15 juli: cirkulär till Öfverståthållareämbetet och Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länen angående vissa utlänningar, som här i riket beträdas med lösdrifveri;
 » » 16 september: stadga för tvångsuppfostringsanstalten å Bona;

- 1904 den 16 september: kungörelse angående särskild fältkrigsrätt för den från icke garnisonerade infanteriregementen till underbefäls- och volontärrekrytskolor i Jönköping sammandragna afdelning af krigsmakten;
- » » 31 december: kungörelse i anledning af republiken Cubas tillträde till unionen för skydd af den industriella äganderätten.

Såsom förstärkning af Nedre Justitierevisionens arbetskrafter har medgifvits anställande af en extra revisionssekreterare äfven under innevarande år.

Förstärkning af Nedre Justitierevisionens arbetskrafter.

Kungl. Maj:t har medgifvit, att för handläggning af instämnda och vädjade mål en extra division må hos Svea hofrätt bildas och tjänstgöra under ett år från och med den 1 september 1904.

Bildande af en extra division vid Svea hofrätt för ett år.

Den af Kungl. Maj:t den 1 april 1901 tillsatta kommitté för revision af strafflagen för krigsmakten och förordningen om krigsdomstolar och rättegången därstädes har under år 1904 ej undergått annan förändring i afseende å sin sammansättning, än att kommitténs ledamot före detta presidenten P. S. L. Annerstedt den 20 sistlidne november afidit.

Kommittén för revision af strafflagen för krigsmakten.

Sedan kommitténs sekreterare assessoren i Svea hofrätt J. L. Peterson Ernberg den 14 oktober 1904 förordnats till expeditionschef i Finansdepartementet och i sammanhang härmed entledigats från sekreterareuppdraget, har Kungl. Maj:t till sekreterare i kommittén i stället förordnat assessoren i samma hofrätt, t. f. revisionssekreteraren C. A. Svedelius.

Kommittén har under året varit samlad under tiden från den 8 januari till den 1 februari samt från den 24 oktober till den 25 november.

Under det tidigare sammanträdet förhades hufvudsakligen slutgranskning af de af kommittén utarbetade förslag till strafflag för krigsmakten och lag om krigsdomstolar och rättegången därstädes för fattande af definitiva beslut rörande affattningen af dessa lagförslag.

Under det senare sammanträdet var kommittén sysselsatt med granskning af under mellantiden af dåvarande sekreteraren utarbetadt förslag till motiv till kommitténs strafflagsförslag äfvensom till allmänna motiv till kommitténs förslag till lag om krigsdomstolar m. m. samt speciella motiv till en del af samma lagförslag. Härjämte granskades dels ett enligt kommitténs uppdrag af kommitténs ledamöter före detta presidenten Annerstedt, justitiekanslern E. Sjöberg och vice häradshöfdingen K. Staaff med biträde af förutvarande sekreteraren utarbetadt förslag till de öfvergångsstadganden, som blifva erforderliga, därest de af kommittén uppgjorda lagförslagen

komma att upphöjas till lag, dels ock upprättade förslag till ändringar i vissa med kommitténs lagförslag sammanhängande författningar.

Då kommittén den 25 sistlidne november ajournerade sina sammanträden, uppdrogs åt sekreteraren att utarbete förslag till motiv i de delar, där sådant förslag då ännu icke medhunnits.

Sedan på framställning af kommittén Kungl. Maj:t medgifvit, att de af kommittén utarbetade förslag jämte motiv finge till trycket befordras, har tryckningen häraf påbörjats.

I enlighet med kommitténs den 25 november 1904 fattade beslut har kommittén den 9 innevarande januari ånyo sammanträdt för granskning af det förslag till motiv, som på grund af kommitténs sistberörda uppdrag blifvit utarbetadt, äfvensom för utförande af de arbeten i öfrigt, som för slutligt fullgörande af kommitténs uppdrag äro erforderliga.

Kommittén för
utarbetande af
förslag till för-
ändrad lag-
stiftning om
köp och byte
af lös egendom
m. m.

Sedan den af Kungl. Maj:t den 7 juni 1901 tillsatta kommitté för utarbetande af förslag till förändrad lagstiftning beträffande köp och byte af lös egendom äfvensom vissa andra delar af obligationsrätten, på sätt af den till sistlidet års Riksdag afgifna berättelse upplyses, efter gemensamma förhandlingar med de för motsvarande ändamål tillsatta norska och danska kommittéerna aflämnat förslag till lag om köp och byte af lös egendom äfvensom till andra därmed sammanhängande författningar jämte motiv, har Kungl. Maj:t på kommitténs efter samråd med de norska och danska kommittéerna gjorda hemställan medgifvit, att det återstående arbetet inom obligationsrättens område finge tills vidare hvila i afbidan därpå att de af kommittéerna utarbetade förslagen blefve i de tre länderna slutligen pröfvade.

Med hänsyn därtill att vid granskning inom Högsta domstolen af ofvanberörda förslag till lag om köp och byte af lös egendom vissa anmärkingar framställdes, hvilka syntes påkalla ändring i förslaget, hafva jämlikt Kungl. Maj:ts förordnande justitierådet friherre E. T. Marks von Würtemberg och hofrättsrådet G. Carlson sammanträdt med norska och danska delegerade till öfverläggning i syfte att söka åvägabringa möjligt samförstånd i fråga om de förslag, som uti ämnet skulle framläggas för de särskilda representationerna i de tre länderna.

Utredning
rörande in-
rättandet af en
regeringsrätt.

Sedan Kungl. Maj:t den 12 augusti 1903 uppdragit åt presidenten i Göta hofrätt K. H. L. Hammarskjöld att verkställa utredning af frågan om inrättande af en s. k. regeringsrätt, har presidenten Hammarskjöld, som för ändamålet åtnjutit tjänstledighet 12—24 september 1903 och 4—9 januari 1904, under sammanlagdt omkring 9 månader varit helt eller delvis sysselsatt med uppdragets utförande. Genom antagna biträden hafva, enligt uppdrättadt formulär, utarbetats specificerade uppgifter angående samtliga under

femårsperioden 1899—1903 å Justitiedepartementets, Landtförsvarsdepartementets, Sjöförsvarsdepartementets, Civildepartementets, Finansdepartementets, Ecklesiastikdepartementets och Jordbruksdepartementets föredragning af Kungl. Maj:t afgjorda besvärsmål, hvilka uppgifter sedermera blifvit till största delen granskade och kompletterade genom jämförelse med departementens registratur samt ordnats och bearbetats. Dessutom hafva för utredningen erforderliga arkivforskningar och andra förberedande undersökningar verkställts. Jämnsides med dessa arbeten har fortgått pröfningen af olika system för anordnande af en administrativ högsta domstol.

De i enlighet med af Kungl. Maj:t den 18 september 1903 lämnadt medgifvande till biträde i Justitiedepartementet tillkallade personer, hvilka fått i uppdrag att utarbета förslag till lagbestämmelser för ordnande af de rättsförhållanden, som uppstå mellan kommunerna och enskilde i följd af fastställande af planer för eller vid utförande af beslut om reglering af gator, torg eller allmänna platser i stad, köping m. m., hafva under nästlidet år sammanträdt under tiden från och med den 12 januari till och med den 19 mars samt därefter aflämnat betänkande och förslag i ämnet.

Angående ordnandet af rättsförhållandena emellan kommuner och enskilde vid genomförande af stadsplaner m. m.

Jämlikt nådigt medgifvande hafva landtmäteridirektören H. D. G. Rhodin samt häradshöfdingarne E. M. Håkanson och C. E. Bengtsson tillkallats för att verkställa utredning i vissa ämnen inom skifteslagstiftningens område samt utarbета de författningsförslag, hvartill utredningen kunde gifva anledning; och hafva bemälda personer sammanträdt under tiden från och med den 15 februari till och med den 29 mars samt från och med den 10 maj till och med den 8 juni 1904, hvarefter de aflämnat betänkande och författningsförslag i de till dem hänskjutna ämnen.

Angående vissa ändringar inom skifteslagstiftningens område.

Sedan Kungl. Maj:t den 30 september 1904 förordnat landtmäteridirektören H. D. G. Rhodin, kammarrådet G. Thulin och hofrättsfiskalen A. R. Östergren att verkställa utredning, huruvida åt de uppgifter angående fastighetsförhållandena, hvilka för närvarande skola upptagas i jordeboken, må kunna gifvas den omfattning och i öfrigt sådan anordning, att därigenom beredes jämväl ett ändamålsenligt underlag för fastighetsbokföringen, äfvensom afgifva det förslag, hvartill utredningen må föranleda, hafva bemälda personer haft sammanträden under tiden från och med den 24 oktober till och med den 21 december samt därunder utarbetat preliminärt förslag till jordregister äfvensom anordnat arbeten för uppläggande försöksvis af jordregister för vissa socknar.

Angående sådan förändrad uppläggning af jordeböckerna, att de kunna utgöra underlag för fastighetsbokföringen.

Kungl. Maj:t har förordnat att Själevads tingslag och Arnäs tingslag skola förenas till ett tingslag med tingsställe i eller invid Örnsköldsviks stad.

Förening af tingslag.

Härjämte har Kungl. Maj:t förordnat, dels att Jämtlands östra domsaga skall indelas i två tingslag sålunda, att Ragunda tingslag bibehålles såsom särskildt tingslag, men Refsunds, Brunflo samt Hackås och Näs tingslag förenas till ett tingslag under benämning Refsunds, Brunflo och Näs tingslag med tingsställe vid Gällö järnvägsstation, dels ock att Väster-Närikes domsaga skall indelas i tre tingslag sålunda, att Kumla, Grimstens och Hardemo härad förenas till ett tingslag med tingsställe vid eller i närheten af Hallsbergs station, samt Edsbergs härad och Sundbo härad bibehållas såsom särskilda tingslag hvart för sig.

Ökad antal
ting och sam-
manträden.

I sammanhang med sistnämnda beslut har Kungl. Maj:t förordnat, att från och med ingången af år 1906 inom Kumla, Grimstens och Hardemo härads tingslag årligen skola hållas ett vårting med tre allmänna sammanträden och ett höstting med två allmänna sammanträden, äfvensom att i hvart och ett af Edsbergs och Sundbo härads tingslag årligen skola hållas tre ting.

Likaledes har Kungl. Maj:t förordnat, att från och med år 1905 årligen skola hållas dels inom Mora tingslag ett vårting med tre allmänna sammanträden och ett höstting med två allmänna sammanträden; dels ock inom hvartdera af Juckasjärvi och Gellivare tingslag ett vårting med två och ett höstting med jämväl två allmänna sammanträden.

Handläggning
af vissa mål
å artima ting
med Gellivare
lappmarks
tingslags hä-
radsrätt.

Sedan, på sätt af den till 1901 års riksdag afgifna berättelse inhämtas, Kungl. Maj:t medgifvit, att vid rannsakingar, som vid Gellivare lappmarks tingslags häradsrätt hållas med häktade personer, jämväl af allmän åklagare anhängiggjorda mål rörande öfverträdelser af brännvins- och maltdrycksförordningarna finge till och med utgången af år 1904 handläggas, har Kungl. Maj:t på därom gjord framställning förordnat, att tiden för tillämpning af ifrågavarande anordning må utsträckas till utgången af år 1906.

Indragning af
brottnälsdo-
marebefattning
i Ångerman-
lands dom-
sagor.

Kungl. Maj:t har förordnat, att brottmålsdomarebefattningen i Ångermanlands domsagor skall indragas från och med början af år 1905.

Organisation af
rådstufvurätter
och magistrater
m. m.

Efter vederbörandes förslag har Kungl. Maj:t dels fastställt ny arbetsordning och lönestat för rådstufvurätten och magistraten i Kristianstad, dels fastställt ny stadga för magistraten och rådstufvurätten i Göteborg samt ändringar i den för sagda magistrat och rådstufvurätt gällande lönestat, dels meddelat föreskrifter angående vissa ändringar i de för rådstufvurätten och magistraten i städerna Hälsingborg och Hudiksvall gällande organisationer, äfvensom i den för staden Simrishamns ämbets- och tjänstemän gäl-

lande arbetsordning och aflöningsstat. Vidare har Kungl. Maj:t fastställt ändrade bestämmelser för exekutions- och utsökningsväsendet i Göteborg.

Kungl. Maj:t har föreskrifvit, att de för armén, flottan och kustartilleriet, statens järnvägar, postverket samt telegrafverket erforderliga personledar, hvilka äro af beskaffenhet att lämpligen kunna förfärdigas af fångar, skola i så stor utsträckning som möjligt tillverkas vid fångelserna.

Fångarbetets användande för statens behof.

Arméns vapenöfningar under år 1904 hafva omfattat:

Arméns vapenöfningar.

för den fast anställda personalen:

vid det icke garnisonerade infanteriet: rekrytskolor omkring 240 dagar; korpralskolor i allmänhet 120 dagar; gemensam underofficersskola för hela det icke garnisonerade infanteriet omkring 6 månader (allt fortsättning af skolor från föregående år); äfvensom vid samtliga regementen stabsöfningar i högst 6 dagar, officersöfningar i allmänhet i 5 dagar och regementsöfningar i 30 dagar; dessutom hafva för utbildningsåret 1904—1905 vid samtliga icke garnisonerade infanteriregementen rekryt-, korpral- och underofficersskolor, förlagda till Karlskrona, Ronneby, Varberg, Norrköping, Jönköping, Karlsborg, Stockholm, Gäfle, Härnösand, Umeå, Notviken och Visborgs slätt, samt infanteriofficersvolontärskola, gemensam för hela infanteriet och förlagd till Karlsborg, under senare delen af året tagit sin början;

vid det icke garnisonerade kavalleriet: rekryt-, remont-, korpral- och underofficersskolor omkring 240 dagar (allt fortsättning af skolor från föregående år); äfvensom vid samtliga regementen stabsöfningar i högst 6 dagar, officersöfningar i allmänhet i 5 dagar och regementsöfningar i 35 dagar; dessutom hafva för utbildningsåret 1904—1905 vid samtliga icke garnisonerade kavalleriregementen rekryt-, remont-, korpral- och underofficersskolor under senare delen af året tagit sin början;

vid de garnisonerade trupperna: rekryt-, korpral- (konstapel-) och underofficersskolor under större delen af året, regementsöfningar under samma tid som vid de icke garnisonerade trupperna samt detachementsöfningar med i Stockholm förlagda trupper, hufvudsakligen tillhörande fjärde arméfördelningen;

för de värnpliktige:

med årsklassen 1904 rekrytskola och tjänstgöring i en följd samt med årsklasserna 1902 och 1903 repetitionsöfning under det antal dagar, som omförmäles i värnpliktslagen § 52.

Af nedanstående tabell framgår det antal värnpliktige, som enligt samlingsbeskeden inställt sig till 1904 års vapenöfningar vid hären:

	Rekrytskola.			Repetitionsöfning.			
	Vapen- föra.	Icke vapen- föra.	Summa.	Års- klassen 1902.	Års- klassen 1903.	Klassen A.	Summa.
Vid infanteriet	16,134	2,677	18,811	14,225	13,442	452	28,119
» kavalleriet	968	247	1,215		729	80	809
» artilleriet	2,932	401	3,333	486	2,716	264	3,466
» ingenjörtrupperna	681	75	756	229	790	56	1,075
» trängtrupperna	1,550	283	1,833	1,166	1,307	56	2,529
» velocipedord:s-skola	101		101				
» intendenturskola	404		404				
Summa	22,770	3,683	26,453	16,106	18,984	908	35,998

Anm. För neutralitetens upprätthållande hafva dessutom till tjänstgöring på Gotthland enligt insända samlingsbesked inkallats i fyra omgångar sammanlagdt 1,370 värnpliktiga (1,206 vid infanteriet och 164 vid artilleriet) af årsklasserna 1897—1902 samt klasserna A och B.

Fälttjänst-
öfningar. Fälttjänstöfningar hafva under regementsöfningarna ägt rum med femte och sjätte arméfördelningarna gemensamt i Hälsingland och i öfrigt arméfördelningsvis.

Fältöfningar. Fältöfningar hafva under år 1904 varit anordnade för officerare vid generalstaben, kavalleriet och fortifikationen äfvensom vid samtliga arméfördelningar och vid intendenturkåren.

Utbildnings-
kurs för kap-
tener och rytt-
mästare. En taktisk utbildningskurs för kaptener och ryttmästare har, liksom under föregående år, varit anordnad, i hvilken förutom befäls- och stabspersonal 29 officerare deltagit.

Utbildnings-
kurs i pionjär-
tjänst. Undervisningskurs för utbildande af instruktörer i kavalleriets pionjärtjänst har varit anordnad, i hvilken utbildning meddelats åt 10 officerare och 10 underofficerare.

Skjutskolor. Vid skjutskolan å Rosersberg hafva 2 kurser, hvardera under 50 dagar, varit anordnade. Till den förra af dessa hafva förutom befäls- och stabspersonal 59 officerare varit beordrade, till den senare 61 officerare, däraf en från kustartilleriet.

För fältartilleriet har skjutskola för äldre officerare anordnats vid Skillingaryd och vid densamma en kurs för äldre subalternofficerare.

Till gymnastiska centralinstitutet hafva såsom elever beordrats: i in-Öfriga skolor. struktörskursen 28, i gymnastiklärarkursen 12 och i sjukgymnastiska kursen 5 officerare.

Till ridskolan å Strömsholm hafva såsom elever beordrats 19 officerare och en bataljonsveterinär.

I ridskolekurser, som för officerare af infanteriet anordnats vid Lifregementets dragoner, Skånska dragonregementet och Norrlands dragonregemente, hafva deltagit sammanlagdt 39 officerare.

Elevantalet utgör vid krigshögskolan 26 samt vid artilleri- och ingenjörhögskolan 47 officerare.

Från krigsskolans officerskurs hafva under år 1904 utexaminerats 112, från reservofficerskursen 45 elever; till ny officerskurs hafva beordrats 136 sergeanter.

För generalstabens verksamhet under år 1904 redogöres som följer:

Generalstabens.

Vid militärstatistiska afdelningen hafva under året arbetena fortgått enligt plan, hvarjämte, utom en mängd smärre utredningar, afgifvits:

förslag till ändring i vissa delar af värnpliktslagen i syfte att förse fästningarna med infanteribesättning året om;

yttranden öfver förslag till exercisreglementen för infanteriet och för kavalleriet;

utlåtande angående lappbefolkningens värnplikt;

utredning angående underofficersfrågan inom vissa främmande arméer;

förslag till plan för årets fälttjänstöfningar med femte och sjätte arméfördelningarna;

yttrande öfver ett af generalintendenten uppgjortt förslag angående omorganisation af intendenturkåren;

förslag till bestämmelser för militära öfningar med spelet;

yttrande öfver förslag till inkvarteringsordning för arméns personal;

förslag till planer för genomförandet af 1901 års härordning;

utlåtande i anledning af Riksdagens skrifvelse beträffande uttagandet af »icke vapenföra» till armén;

förslag till åtgärder för uppehållandet af de med ett kommandantskap i Boden förenade göromål;

yttrande öfver förslag till reglemente för arméns kassaväsende i fred m. m.; samt

förslag till åtgärder under åren 1904 och 1905 för landstormens organiserande.

Dessutom har omarbetningen af förslagen till fältförvaltningsreglementen för armén fullföljts och revideringen af mobiliseringsverket afslutats.

Kommunikationsafdelningen har under året följt utvecklingen af förbindelsemedlen, särskildt de svenska. Vid afsyningen och besiktningen af mera betydande bandelar hafva från afdelningen kommenderade officerare närvarit.

Revision af transportplanerna för arméns strategiska uppmarsch och koncentreringsplaner har under året fortgått enligt plan.

Planer för de trupptransporter, som föranledts af årets fälttjänstöfningar, hafva utarbetats.

Inom afdelningen befintliga väg- och telefonkartor hafva fullständigats.

Krigshistoriska afdelningen har under året varit sysselsatt med slutredaktionen och tryckningen af fjärde delen af »Sveriges krig åren 1808 och 1809», hvilka arbeten nu så långt framskridit, att delen inom några veckor torde kunna utgifvas.

I krigsarkivet, där ordnandet af handlingarna fortskridit enligt plan, har hufvudarbetet varit förlagdt på iståndsättandet af Krigskollegiets eget arkiv. Till arkivet hafva såsom gåfvor öfverlämnats 190 nummer (handlingar, porträtt och kartor).

Beträffande topografiska afdelningens verksamhet har redogörelse för densamma, jämlikt instruktionen för rikets allmänna kartverk, blifvit af kartverkschefen aflämnad till Jordbruksdepartementet.

Artillerimateriel, ammunition och utredning.

Under år 1904 hafva anskaffats:

för fältartilleriet åtskillig ny materiel och ammunition, hvarjämte en del ändringsarbeten utförts;

för positionsartilleriet ett antal kulsprutor med tillhörande kärnor och ammunition;

för fästningsartilleriet åtskillig ny materiel och ammunition.

Eldhandvapen med ammunition.

Vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori har under år 1904 tillverkningen af gevär och karbiner fortgått enligt bestämd plan.

Tillverkningen vid ammunitionsfabrikens afdelningar å Marieberg och Karlsborg af ammunition för eldhandvapen har omfattat för öfningsammunition 6.5 mm. skarpa patroner m/94, 6.5 mm. lösa patroner m/94, 7.5 mm. skarpa och lösa revolverpatroner m/98 samt 11 mm. skarpa revolverpatroner m/87 äfvensom tillverkning af kammarskjutningsammunition, hvarjämte äfven för mobiliseringsändamål tillverkats 6.5 mm. skarpa patroner m/94, för hvilka patronhylsorna delvis skaffats från enskilda leverantörer.

Krut.

Verksamheten under år 1904 vid Åkers krutbruk, där äfven på sista tiden igångsatts bomullskrutstillverkning i den därför inrättade nya fabriken, har omfattat tillverkning af olika slag af röksvagt krut äfven för flottans och de frivilliga skytteföreningarnas räkning.

Ny utredning har anskaffats för fält- och fästningsartilleriet, hvarjämte äldre dylik kompletterats för såväl detta artilleri som positionsartilleriet. Utredning.

Under år 1904 hafva arbeten pågått för uppförande af följande byggnader: Byggnads-
arbeten.

vid Åkers krutbruk: två arbetarbostäder af sten med uthus af trä och en laboratoriebyggnad, hvarjämte kontorsbyggnaden blifvit tillbyggd;

vid ammunitionsfabrikens afdelning å Karlsborg: en arbetarbostad af sten och inredning af bostadslägenheter i tyghuset;

i Visby en ammunitionsbod;

å Skillingaryds skjutfält: en förvaltarbostad, ett ammunitions- och ett fältförråd samt en smedja.

Uppförandet af nya kasernetablissemang har påbörjats i Halmstad för Hallands regemente, i Örebro för Svea trängkår och i Hessleholm för Skånska trängkåren, hvarjämte arbetena fortsatts å kasernetablissemangen i Stockholm för Svea och Göta lifgarden, Lifregementets dragoner och Svea artilleriregemente, i Västerås för Västmanlands regemente, i Boden för Norrbottens regemente, Norrlands artilleriregemente, Boden-Karlsborgs artilleriregemente och Bodens ingenjörkår, i Vaxholm för Vaxholms grenadjärregemente, i Karlskrona för Karlskrona grenadjärregemente, vid Visby för Gottlands infanteriregemente, i Sköfde för Lifregementets husarer och Göta trängkår, i Eksjö för Smålands husarregemente, i Ystad för Skånska dragonregementet, i Malmö för Kronprinsens husarregemente, i Umeå för Norrlands dragonregemente, i Kristianstad för Vendes artilleriregemente, i Göteborg för Göta artilleriregemente, i Uppsala för Upplands artilleriregemente, i Jönköping för Smålands artilleriregemente, i Sala för Västmanlands trängkår och i Sollefteå för Norrlands trängkår. Arbetena å kasernetablissemangen i Stockholm för Lifgardet till häst och i Östersund för Norrlands artilleriregemente hafva afslutats.

Befästningsarbetena hafva under år 1904 pågått enligt plan.

Befästnings-
arbeten.

Fortifikationens fältöfningar hafva pågått under 5 veckor i och omkring Boden. Fortifikations-
personalens
öfningar.

Ingenjörtruppernas utbildning och öfningar hafva fortgått enligt gällande bestämmelser.

Fästningsingenjörkompanierna vid Svea och Göta ingenjörkårer hafva under en del af utbildningstiden utfört befästningsarbeten vid respektive Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs samt Karlsborgs fästningar.

Ingenjör- och telegrafmaterielen har vederbörligen underhållits och i enlighet med gällande fältutrustningslistor kompletterats. Ingenjör- och
telegrafmate-
rielen.

Kommittéer
m. m. *Kommittén för omarbetande af reglementen och instruktioner för infanteriets utbildning, tillsatt genom nådigt bref den 12 september 1902, har under år 1904 aflämnat yttranden och förslag i ämnet.*

Kommittén för utarbetande af förslag till ändrade föreskrifter rörande arméns öfvertaliga personal, tillsatt genom nådigt bref den 12 februari 1904. Ordförande: generalmajoren m. m. J. G. Björlin. Ledamöter: öfversten m. m. B. E. E. von Hofsten, öfversten m. m. S. G:son Wennerberg samt t. f. krigshofrättsrådet m. m. A. G. Berencreutz. Kommittén har den 30 juni samma år aflämnat yttrande och förslag i ämnet.

Följande kommittéer voro vid utgången af år 1904 ännu i verksamhet:

Kommittén för utarbetande af förslag till målskjutningsmateriel m. m., tillsatt genom nådigt bref den 2 december 1904. Ordförande: generalmajoren m. m. friherre L. W. Stjernstedt. Ledamöter: öfversten m. m. P. H. E. Brändström, öfverstelöjtnanten m. m. C. J. G. Sergel och majoren m. m. K. J. W. R. Bergensträhle.

Kommittén för utredning angående civilianställning för afskedadt manskap vid armén och flottan, tillsatt genom nådigt bref den 8 december 1904. Ordförande: generallöjtnanten m. m. H. Gadd. Ledamöter: direktören vid centralfängelset å Långholmen, majoren m. m. A. W. H. W. Wollin, majoren m. m. A. F. D. Janse, kommandörkaptenen af första graden m. m. S. J. T. C. Ankarcrona, byråchefen i Generalpoststyrelsen m. m. E. A. Husberg, distriktschefen vid statens järnvägar m. m. grefve C. O. Taube och byråchefen i Generaltullstyrelsen m. m. A. Hammarström.

Kommittén för verkställande af utredning och afgifvande af förslag till åtgärder för ordnande af försvaret utaf Bodens fästning, tillsatt genom nådigt bref den 21 december 1904. Ordförande: öfversten m. m. L. H. Tingsten. Ledamöter: öfverstelöjtnanten m. m. C. G. E. Kniberg, majoren m. m. E. S. von Krusenstjerna, samt kaptenen B. A. Tarras-Wahlberg, äfvensom fördelningsläkaren m. m. E. I. Boman och fältintendenten af andra graden m. m. C. E. A. Kinell.

Utfärdade
författningar. På Landtförvarsdepartementets föredragning hafva följande författningar under år 1904 af Kungl. Maj:t utfärdats:

den 29 januari: kungörelse angående ändrad lydelse af § 100 mom. 2 och 3 i nådiga reglementet för arméns aflöning under fred den 31 oktober 1902; den 26 februari: reglemente för ridskolan å Strömsholm och reglemente för arméns pensionskassa; den 26 mars: kungörelse om ändrad lydelse af 1 § i nådiga kungörelsen angående sättet för officers- och reservofficersvolontärers antagning och utbildning den 14 mars 1902; den 20 maj: reglemente för artilleri- och ingenjörhögskolan; den 27 maj: kungörelse angående tillsättning af militärveterinärtjänster vid armén och kungörelse angående än-

dring i nådiga reglementet för arméns aflöning under fred den 31 oktober 1902; den 3 juni: kungörelse angående remonteringen vid armén; den 17 juni: instruktion för generalstaben; den 4 november: reglemente för krigshögskolan; den 2 december: förordning angående landstormen; den 8 december: kungörelse angående förändrade benämningar för vissa truppförband; den 16 december: kungörelse angående utbetalning af gratifikationer från Vadstena krigsmanshuskassa och invalidhusfonden.

En officer vid Kungl. flottan har utsändts till Japan för att under nu pågående krig mellan Ryssland och Japan göra iakttagelser beträffande utförandet af operationer till sjöss och anordnandet af kustförsvär. Utrikes kom-
menderade
officerare m. fl

En officer vid Kungl. flottan har under nu pågående krig mellan Ryssland och Japan varit utsänd för att följa ryska flottans operationer.

En officer vid Kungl. flottan och en torpedingenjör hafva i Fiume besiktigt hos firman Whitehead & C:o beställda torpeder, m. m.

En officer vid Kungl. flottan har vid örlogsvarfvet i Köpenhamn inhämtat kännedom om de olika metoder och föreskrifter, som äga sammanhang med torpeders och torpedmateriels förvaring, skötsel och vård m. m.

Officerare vid Kungl. flottan samt personal af mariningenjörstaten hafva i Frankrike öfvervakat tillverkningen af därstädes beställd materiel för flottan.

En officer vid Kungl. flottan och en torpedingenjör hafva i New Castle besiktigt torpedtuber.

En officer vid Kungl. flottan har i Berlin inhämtat de under sista året inom gnistsignaltekniken gjorda framstegen.

En officer vid Kungl. kustartilleriet har i Nordamerikas förenta stater bedrifvit kustartilleristiska studier.

En officer vid Kungl. kustartilleriet har i England och Tyskland kontrollerat tillverkningen af samt besiktigt kablar, afsedda för eldens ledning m. m. vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning.

Den hos Kungl. Marinförvaltningen anställda kemist har i utlandet studerat tillverkningen af knallkvicksilfver.

En ingenjör har i Italien öfvervarit prof med en för undervattensbåten Hajen afsedd apparat.

Från föregående år hafva följande arbeten fortsatts:
fullständigandet af flottans mobiliseringsplaner;
bearbetandet af statistiska uppgifter rörande främmande mariner;

Flottans stabs
verksamhet.

tillgodogörandet af inom skärgårdarna gjorda sjömätningar för sjömilitära ändamål;

äfvensom med bevakningsinstruktion för flottan, II, bevakning af positioner m. m.

Följande förslag af större vikt och omfattning hafva afgifvits:

till föreskrifter för utbildning och öfning af värnpliktige år 1904;

till öfningsplan för flottan år 1904;

till ändringar och tillägg i skjutinstruktion för flottan, I, kanon och kulspruta, i artilleriexercisreglemente för flottans fartyg, i undervisning för manskapet vid flottan, I, tjänstgöringen, samt i reglemente för flottan;

till ny upplaga af undervisning för manskapet vid flottan, II, sjömanskap;

till Kungl. kungörelse angående främmande örlogsfartygs tillträde till svenska hamnar och farvatten;

till Kungl. kungörelse angående inrapporterande af främmande örlogsfartygs rörelser vid rikets kuster samt dylika fartygs lotsning till svensk krigshamn;

till Kungl. kungörelse angående utländska undersåtars och handelsfartygs tillträde till svenska fästningar och krigshamnar m. m.;

till program för kusteskaderns krigsöfning år 1904;

till fördelning af manskapet inom sjömanskårens afdelningar, yrkesgrenar och lönegrader, samt till fördelning af underofficerarna å de särskilda staterna å flottans stationer under år 1905;

till öfning af de till allmän tjänst den 9 januari 1905 inkallade värnpliktige;

till program för omfattning af utbildningskurs för signalstationernas personal;

till handbok i internationell rätt för svenska flottans befäl;

till ökning af flottans officerskår; samt

till förlängd tjänstetid och förhöjd lega för genom kontrakt vid sjömanskåren anställda.

Åtskilliga förslag af hemlig natur hafva därjämte afgifvits.

Utredningar och yttranden hafva dessutom afgifvits i flera ärenden.

Fartygs-, hus-
och andra
byggnader.

Under år 1904 hafva nedannämnda, genom Marinförvaltningen kontraherade arbeten blifvit levererade:

pansarbåten Manligheten af Kockums mekaniska verkstads aktiebolag;
torpedbåten Kapella af Lindholmens verkstads aktiebolag;

pansarmateriel till pansarkryssaren Fylgia af aktiebolaget Fried. Krupp i Essen;

tornstommar, kanontorn m. m. till pansarbåten Svea af nya aktiebolaget Atlas;

diverse tillbehör till undervattensbåten Hajen af Luth & Roséns elektriska aktiebolag, Ludvigbergs verkstads aktiebolag, elektriska aktiebolaget Holmia och aktiebolaget Fried. Krupp i Essen;

ångkranpråmen N:r 8 af Kockums mekaniska verkstads aktiebolag.

Genom Marinförvaltningens försorg hafva kontrakt afslutats om leverans för flottans behof af följande, ännu ej levererade arbeten:

torpedbåten Plejad med Augustin Normand & Comp. i Håvre;

jagaren Magne med John I. Thornycroft & Comp. Limited i London;

pansarmateriel till pansarbåten Oscar II med Schneider & Comp., Le Creusot i Frankrike;

kompressionspump till jagaren Magne med Ludvigbergs verkstads aktiebolag.

De viktigare eller mera omfattande arbeten, som under år 1904 utförts vid flottans stationer utöfver de arbeten, hvilka äro att hänföra till materielens reparation, underhåll och klargöring för expedition, äro följande:

vid *Karlskrona station*:

ändringsarbeten för försättande i fullt tidsenligt skick af 1:a kl. pansarbåten Svea hafva afslutats och dylika arbeten å 2:a kl. pansarbåten Thordön pågått;

tvenne undervattens-bredside-torpedtuber för pansarbåten Oscar II hafva påbörjats samt två torpedtuber för torpedbåten Plejad tillverkats;

förändring af stångtorpedbåtarna N:r 143 och N:r 145 till bevakningsbåtar har påbörjats och i det närmaste afslutats;

nybyggnaden af bevakningsbåten Carl Edholm har fortgått och den af två ångslupar till pansarbåten Manligheten afslutats;

isolering och förstärkt värmeledning å pansarbåten Niord har delvis utförts;

nya ångpannor hafva anskaffats: 1 st. till pansarbåten Niord från Kockums mekaniska verkstads aktiebolag, 3 st. till bevakningsbåtarna 1, 2 och 3 från Motala verkstads nya aktiebolag, 2 st. till minförsvarets ångslupar N:r 2 och N:r 3 från nya aktiebolaget Atlas, hvarförutom 4 st. ångpannor för pansarbåten Tirfing samt 1 ångpanna för kanonbåten Svensksund tillverkats och 1 ångpanna för ångmudderverket påbörjats;

å nya artilleriinventariekammarerna hafva arbetena fortgått och i det närmaste afslutats;

å exercis- och gymnastikhus för skeppsgossekåren hafva arbetena afslutats med undantag af afputsningen, som återstår;

byggnaden för elektrisk verkstad å varfvet har afslutats och arbetena å ammunitionsförrådshus på Kalsholmen hafva fortgått;

förrådshus för laddade minor å Espeskär och Ifö hafva påbörjats;

ny ångpannebyggnad vid skeppsgossekasernens kokhus är under uppförande; byggandet af mobiliseringskaj och förlängning af Oscar II:s docka har fortgått;

ny torpedinskjutningsbro är uppförd, och bortsprängningen af ett undervattensgrund i dess grannskap har i det närmaste afslutats;

ombyggnaden af skjutbanan å norra Bollön har afslutats äfvensom arbetena för batteriet å Ellenabben;

utfyllning söder om kolskjulet n:r 2 har verkställts och spårväg utlagts å densamma;

vid *Stockholms station*:

ändring af pansarbåten Folke har pågått;

nybyggnaden af undervattensbåten Hajen har afslutats;

stångtorpedbåten n:r 149 är under ändring till bevakningsbåt;

ny ångpanna har tillverkats för ångslupen Löparen.

Kustpositionerna.

1. *Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning.*

Samtliga de i enlighet med 1897—1898 års befästningskommitté anbefallda befästningsarbetena hafva afslutats, och torpedbatteriet har påbörjats.

Byggnadsarbetena för minförsvarets ordnande hafva påbörjats.

Uppförandet af kasernetablissemang för Vaxholms kustartilleriregemente har fortgått.

2. *Karlskrona fästning.*

Samtliga de i enlighet med 1897—1898 års befästningskommitté anbefallda befästningsarbetena hafva afslutats med undantag af Västra Hästholmens fort, å hvilka arbetena pågå.

Byggnadsarbetena för minförsvarets ordnande hafva påbörjats.

Uppförandet af kasernetablissemang för Karlskrona kustartilleriregemente har fortgått.

3. *Älfsborgs fästning.*

Arbetena å Oscar II:s fort hafva fortgått.

Götiska batteriet och öfriga arbeten för minförsvaret hafva i hufvudsak afslutats.

4. *Färösunds kustposition.*

Arbetena för minförsvarets ordnande och uppförande af ett kustartillerietablissemang hafva påbörjats.

5. *Hörningsholms kustposition.*

Arbetena för minförsvarets ordnande hafva påbörjats.

Artillerimateriel, projektiler, torpeder
m. m. för

Under år 1904 har för Kungl. flottans räkning anskaffats:

57 och 37 mm. kanoner för pansarkryssaren Fylgia, 37 mm. kanoner pansarbåten Oscar II, en del reservkanoner af olika kalibrar, 57 och

47 mm. tubkanoner för 21 cm. och 15 cm. kanoner, kanoner för Västra Hästholmen samt en del projektiler, krut, patronhylsor, antändningsmedel och patroner för fyllande af förråden.

Vidare har anskaffats:

minmateriel och ångkranpråm för minförsvaret vid Göteborg samt bomullskrut, elektriska kablar och diverse kontramineringsmateriel; hvarjämte äldre minor ersatts med laddade minor af ny modell och åtskilliga torpeder anskaffats.

Under det med den 30 september 1904 tilländalupna undervisnings- och öfningsåret hafva följande fartyg varit använda:

Flottans öfnings- och undervisningsverk.

Korvetten *Freja* under omkring 4 månader för öfvande af sjökrigsskolans kadetter i 1:a, 2:a, 3:e och 6:e klasserna samt kadettaspiranter vid Kungl. kustartilleriet äfvensom manskap tillhörande matrosafdelningens rekrytkurs; kanonbåten *Urd* och en torpedbåt under omkring 3 veckor för öfvande af förutnämnda kadetter; öfnings skeppen *Najaden* och *Jarramas* samt öfningsbriggarna *Gladan* och *Falken* äfvensom logementsfartyget *Nordenskiöld* under omkring 4 månader för öfvande af skeppsgossar.

För torpedskolans öfningar hafva under omkring 2 månader varit sammadragna två torpedskoleafdelningar, en i Karlskrona skärgård, bestående af en kanonbåt samt tolf 1:a kl. torpedbåtar, och en i Stockholms skärgård, bestående af ett verkstadsfartyg samt åtta 2:a kl. torpedbåtar.

För öfningar ombord med beväringmän hafva varit rustade vid Karlskrona station och förlagda å därvarande varf fyra 1:a kl. pansarbåtar och ett logementsfartyg — *beväringsskoleafdelningen* — under omkring 3½ månader.

För tillämpningsöfningar med beväringmän, dessas samöfning med stammen äfvensom för skjut- och signalskola hafva varit rustade åtta 1:a kl. pansarbåtar, två torpedkryssare, en jagare och ett handminfartyg — *kusteskadern* — under omkring 5 månader, hvarjämte åtta 1:a kl. och åtta 2:a kl. torpedbåtar varit tilldelade kusteskadern under omkring 6 veckor.

Å tvenne kusteskadern tillhörande 1:a kl. pansarbåtar hafva äfven öfvats sjökrigsskolans kadetter i 4:e och 5:e klasserna.

För samöfning af stampersonal och värnpliktige af minörafdelningen har kasernfartyget *Eugenie* jämte erforderligt antal småfartyg varit på expedition i omkring 3 månader.

Kanonbåten *Disa* jämte ballongfartyget *N:r 1* har för öfvande af ballongtjänst varit på expedition i omkring 5 veckor.

För fiskeribevakning å rikets kuster har kanonbåten *Svensksund* varit på expedition i omkring 5 månader.

Chefsfartyget *Drott* har omkring 2 månader varit på expedition kring rikets kuster.

Kanonbåten *Skagul* har i omkring 5 månader samt verkstadsfartyget *Ran* i omkring 1 månad varit på expedition till Fårösund.

Å kanonbåten *Urd* har för värnpliktige varit anordnad skjut- och eldar-skola i omkring 2 månader.

Handminfartyget *Gunhild* jämte torpedbåten *N:r 85* har i och för in-skjutning af torpeder varit på expedition i omkring 2 månader.

Med pansarbåten *Manligheten* har proftur verkställt under omkring 2 veckor.

Korvetten *Saga* och kanonbåten *Svensksund* hafva afslutat under 1903 började vinterexpeditioner efter att hafva varit rustade, *Saga* i 5¹/₂ månader och *Svensksund* i omkring 5 månader.

För närvarande är korvetten *Freja* på expedition till aflägsna farvatten och kanonbåten *Svensksund* å rikets västkust för bispringande af nödställda fartyg och fiskebåtar samt för uppehållande af ordningen på fiskeplatser.

Antalet beväringmän, som inställt sig till vapenöfning vid flottan, utgjorde år 1904:

	Vid Karlskrona station	Vid Stockholms station	Tillsammans vid båda stationerna
Till fästningstjänst inskrifna (första tjänstgöring)	514	561	1,075
Till annan särskild tjänst än fästningstjänst eller till all- män tjänst inskrifna (första tjänstgöring eller tjänst- göring i en följd)	1,145	675	1,820
Till fästningstjänst inskrifna (repetitionsöfning)	464	525	989
Till annan särskild tjänst än fästningstjänst inskrifna (repetitionsöfning)	382	389	771
Summa beväringmän	2,505	2,150	4,655

Af ofvanstående antal öfvades:

ombord å fartyg 1,910
 å sjöfästningarna 2,003
 endast i land å flottans stationer 431

Summa vapenöfvade 4,344.

Af tillstädeskomna afgingo:

enligt § 108 inskrifningsförordningen hemförlofvade . . . 184
 af annan anledning hemförlofvade eller afgångna 127

Summa hemförlofvade 311

Summa hemförlofvade och vapenöfvade 4,655.

I sjökrigshögskolan, där 1:a arbetsåret i allmänna kursen pågår sedan den 1 sistlidna oktober, utgör antalet elever 18, däraf 3 från kustartilleriet.

Vid början af läsåret 1903—1904 utgjorde antalet kadetter vid sjökrigsskolan 153, af hvilka under hösten 1904 efter aflagd officersexamen utnämndes till underlöjtnanter, vid Kungl. flottan 14 och vid Kungl. kustartilleriet 2.

Antalet elever utgör nu 172, däraf 3 å kustartillerilinjen.

Vid exercisskolan i Karlskrona hafva 937 man (däraf i befäls- och reservbefälsklasserna 26 man) och vid exercisskolan i Stockholm 537 man erhållit undervisning.

Vid signalskolan, förlagd å kusteskaderns fartyg, hafva under året 350 man erhållit undervisning; vid signalskolan, förlagd i land å Karlskrona station, hafva undervisats 78 man.

I underbefälsskolan i Karlskrona har undervisning meddelats 17 reservofficersaspiranter och 176 man, och vid Stockholms stations underbefälsskola hafva undervisats 76 man.

Vid minskolan i Stockholm hafva 20 man åtnjutit undervisning.

Vid skeppsgosseskolan i Karlskrona har undervisning meddelats 488 skeppsgossar.

Kustartilleriets uppsättning har fortgått enligt plan.

Kustartilleriet.

För kustartilleriet i sin helhet har en skjutskola varit anordnad under en tid af 61 dagar med förläggning, under förra delen å Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning och under senare delen å Karlskrona fästning.

Vid hvarterdera regementet har anordnats mineringsskola under 128 dagar.

Öfningar vid Färösunds kustposition och vid Slite hafva ägt rum för första gången sedan kustartilleriets uppsättning.

Värnpliktige hafva varit inkallade för föreskrifven dels repetitionsöfning under 35 dagar, dels första tjänstgöring under 137 dagar.

Regementsöfningar hafva ägt rum vid Vaxholms och Karlskrona kustartilleriregementens hufvudstationer under för stammen 36 dagar och för beväringen 36 dagar samt vid Färösunds kustartilleridetachment under för stammen 31 dagar och för beväringen 30 dagar.

Under år 1904 hafva 2 kadetter aflagt kustartilleriofficersexamen samt 10 kadettaspiranter erhållit utbildning ombord å flottans öfningsfartyg, af hvilka aspiranter 8 numera äro antagna till kadetter. Vid kustartilleriet har en reservofficer fullgjort honom åliggande repetitionsöfning samt 5 reservofficersaspiranter utbildats till reservofficerare.

Under det med den sista september 1904 tilländalupna öfningsåret undervisades vid kustartilleriets skolor:

S k o l o r.	A n t a l m a n.		
	Vaxholms kustart.-reg:te	Karlskrona kustart.-reg:te	Summa
Rekrytskolan	92	143	235
Korpralskolans 1. afdelning	200	127	327
» 2. »	142	84	226
Underofficersskolans allm. kurs	12	29	41
» specialkurser	4	18	22
Kadettkurser	3	—	3

Af chefen för kustartilleriet och inom chefens för kustartilleriet stab hafva följande arbeten af större vikt utförts:

- .instruktion för regementsöfningarna vid kustartilleriet;
- » » mineringsskolan vid kustartilleriet;
- » » skjutskolan vid kustartilleriet;

fullständigande af mobiliseringsplaner för Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning;

- förslag till artilleriexercisreglemente för kustartilleriet;
- förslag till vissa delar af reglemente för flottan, Del III, Kustartilleriet;
- förslag till reglemente för kustartilleriets skolor och öfningar;
- förslag till föreskrifter för utbildning med handvapen vid kustartilleriet.

Dessutom har inom kustartilleriet utarbetats förslag till »Lärobok i vapenlära för kustartilleriets korprals- och underbefälsskolor».

Sjökarteverket. Under år 1904 hafva sjömättningsarbeten blifvit utförda vid Västerbottens läns kust och skärgård i norra Kvarken, där desamma från 1903 års slutpunkter å Hvitskärsudde (Åbordsö) och Malgrundskallen (vid Holmöarna) fortsatts väst- och sydvart hän till närheten af Hörnefors och Norrby-skären samt förbi Holmögadds fyr, hvarjämte stränderna af Ume älf, norr om Sandskär, uppmätts, och lodningar ägt rum till sjöss, tillsammans omfattande en areal af 2,298 kvadratmil i skalan 1:20,000 och 4,904 kvadratmil i skalan 1:50,000.

I sammanhang med dessa mätningar hafva triangelmätningar ägt rum i yttre skärgården mellan Järnäslandet och Skags udde.

Nettobehållningen af försälda kartor utgjorde 27,651 kronor 30 öre.

Lotsverket. Under år 1904 har beslut fattats angående ombildning af lokalförvaltningen vid lotsverket sålunda, att i stället för hittills varande 8 lotsfördelningar inrättats 6 lotsdistrikt.

Lotsuppassning har inrättats å Gåsören under Ursvikens lotsplats.

Nya fyrar hafva uppförts vid Furugrund, Dalarö och Borgholm, på Gåsfeten, Eggskären och i Hjertöfjorden. Fyrarna vid Dämman och Skäggenäs hafva ombyggts, och en ny större fyr har påbörjats vid Rönnskär.

Nya mistapparater för maskinkraft hafva uppsatts på Bremön, Eggegrund, Dämman och Stora Karlsön.

Vid rikets navigationsskolor hafva under läsåret 1903—1904 varit inskrifna: i navigationsafdelningen 347 elever, af hvilka 172 utexaminerats såsom styrmän och 96 såsom sjökaptener, samt i maskinistafdelningen 216 elever, af hvilka 119 aflagt maskinistexamen och 63 öfvermaskinistexamen. Antalet af dem, som utan att såsom elever hafva tillhört skolorna åtnjutit undervisning därstädes, har utgjort 69, af hvilka 9 aflagt styrmans-, 23 sjökaptens-, 2 maskinist- och 4 öfvermaskinistexamen. Dessutom hafva 30 elever och 26 privatister aflagt godkänd examen i ångmaskinlära.

Navigationsskolorna.

Antalet af de under byråns tillsyn lydande särskilda observationsstationer utgöras för närvarande af 20 stationer för fullständigare meteorologiska observationer, 24 stationer för endast nederbördsobservationer, 16 stationer för hydrografiska iakttagelser, af hvilka stationer 10 äro förlagda till fartyg, 8 stationer för vattenhöjdmätning medelst registreringsapparater, 5 stationer för vattenhöjdmätning medelst observationer å peglar förutom 6 dylika stationer inom Mälaren, hvilka sistnämnda bekostas af hushållnings-sällskapen i Stockholms, Uppsala, Västmanlands och Södermanlands län.

Nautisk-meteorologiska byrån.

Meteorologiska observationsjournaler, förda på fartyg å aflägsna farvatten, hafva inlämnats från tre handelsfartyg. Sedan erforderliga utdrag af dessa journaler blifvit verkställda, komma de att afsändas till meteorologiska institutet i Utrecht.

Byråns bok- och kartsamlingar hafva blifvit på vanligt sätt förökade.

Enligt från Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande inkomna uppgifter utgjorde den kvarvarande effektiva styrkan af båtsmän den 1 november 1904 239 man.

Båtsmanshället.

I afseende å kommittéer, som af Kungl. Maj:t, på föredragning af chefen för Sjöförsvarsdepartementet, blifvit tillsatta, och liknande beredningar, hvilka blifvit, på grund af Kungl. Maj:ts bemyndigande, af nämnde chef tillkallade, är följande att meddela:

Kommittéer
m. m.

1:o Kommissionen för afgifvande af *förslag i vissa frågor rörande minväsendet* tillsattes den 24 januari 1896. (Kommissionens ledamöter åtnjuta ingen annan ersättning än rese- och traktamentsersättning för verkställande af erforderliga arbeten utom Stockholms stations område.)

2:o) Beträffande en den 10 februari 1899 tillsatt kommitté för utredning af *vissa frågor rörande flottans station i Stockholm*, hvilken kommitté den 31 augusti 1900 afgifvit betänkande och förslag i fråga om första delen af dess uppdrag eller ävägabringande af utredning och uppgörande af förslag till nytt etablissemang för flottans station i Stockholm, har Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 21 september 1900 förklarar, att med fullgörande af det kommittén i öfrigt lämnade uppdrag, nämligen att verkställa utredning och inkomma med förslag om beredande af medel för det nya etablissemanget äfvensom för anordningar till underlättande af mobilisering af flottans till Karlskrona station hörande fartyg genom försäljning af Skepps- och Kastellholmarna samt galärvarfvet, skulle tills vidare anstå, samt bemyndigat chefen för Sjöförsvarsdepartementet att i ärendet tillkalla sakkunniga. Sedan vissa utredningar i ärendet ägt rum under åren 1902 och 1903, har chefen för Sjöförsvarsdepartementet tillkallat generallotsdirektören D. U. W. Linder, kommandörkaptenen H. G. Lagercrantz, öfverstelöjtnanten J. A. Amundsson och byggmästaren vid flottans station i Stockholm C. A. Holmgren för verkställande af ytterligare utredning i ämnet. Dessa sakkunniga afgåfvo sitt utlåtande den 15 juli 1904 och, sedan Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen fått yttra sig i ärendet samt ej mindre generallotsdirektören Linder och f. d. öfverdirektören G. W. Svenson, på anmodan, afgifvit utlåtande i frågan än äfven Marinförvaltningen i ärendet sig utlåtitt, är ärendet numera föremål för Kungl. Maj:ts pröfning.

3:o) Genom Kungl. bref den 17 oktober 1902 uppdrogs åt chefen för Sjöförsvarsdepartementet att tillkalla högst fem sakkunniga jämte en sekreterare för att, i enlighet med de närmare föreskrifter, som departementschefen ägde meddela, inom departementet biträda vid en revision af gällande skeppsmätningarförfattningar.

Med anledning häraf utsågos dåvarande kommerserådet, numera öfverdirektören E. A. Günther, kaptenen G. O. Wallenberg och skeppsmätaren C. J. A. Isaksson att med auditören L. K. W. Sandberg såsom sekreterare utföra ifrågavarande arbete. Från och med den 16 januari 1903 har jämväl skeppsmätningsofverkontrollören K. O. Larsson deltagit i de sakkunnigas arbeten. De sakkunniga hafva afgifvit åtskilliga yttranden och förslag i ärenden rörande skeppsmätning och äro fortfarande sysselsatta med behandling af frågor i detta ämne.

4:o) Genom Kungl. bref den 16 oktober 1903 bemyndigades chefen för Sjöförsvarsdepartementet att tillkalla högst åtta sakkunniga jämte en sekreterare för att, i enlighet med de närmare föreskrifter, som departementschefen ägde meddela, inom departementet biträda vid uppgörande af förslag till ändrad organisation af flottans sjömanskår samt därmed sammanhängande föreskrifter, som kunde anses erforderliga, äfvensom till sådana åtgärder, hvilka utan att påkalla stadganden, som borde inflyta i strafflagen

för krigsmakten och därtill hörande författningar, kunde anses vara ägnade att befordra disciplinen inom flottan.

Med anledning häraf utsågos konteramiralen J. Hägg, kommandörerna N. G. Sundström och T. C. A. Sandström, kommandörkaptenerna C. A. F. P:n Rosensvärd och S. J. T. C. Ankarcrona, dåvarande kaptenerna numera kommandörkaptenerna F. M. Peyron, G. H. Lidbeck samt kaptenerna G. T. Kraak och O. E. Lybeck, den senare i egenskap af sekreterare, att utföra ifrågavarande arbete. Under den 5 april 1904 uppdrogs åt Lidbeck att jämte fullgörande af uppdraget att såsom sakkunnig deltaga i förenämnda arbete, tillika i stället för kaptenen Lybeck, som beordrats afresa till Ryssland, i egenskap af sekreterare biträda de sakkunniga vid utarbetande af ifrågavarande förslag; och afgåfvo dessa sitt yttrande den 23 juli 1904.

5:o) Genom Kungl. bref den 15 april 1904 bemyndigades chefen för Sjöförsvarsdepartementet att tillkalla högst fyra sakkunniga, af hvilka en därjämte skulle tjänstgöra såsom sekreterare, för att, i enlighet med de närmare föreskrifter, som departementschefen ägde meddela, biträda inom departementet vid utarbetande af förslag till nya organisationer af mariningenjörstaten och mariningenjörstatens reserv.

Med anledning häraf tillkallades den 30 april 1904 öfverdirektören H. H. Lilliehöök, direktören greve E. H. A. Mörner, kommandörkaptenen greve C. A. Ehrensvärd och kaptenen J. C. Schneidler, den senare äfven sekreterare, att utföra ifrågavarande arbete; och afgåfvo de sitt yttrande den 10 augusti 1904.

Under år 1904 hafva på chefens för Sjöförsvarsdepartementet föredragning följande allmänna författningar utfärdats, nämligen: *den 26 mars*: kungörelse angående ändrad lydelse af § 30 mom. 1 i förnyade nådiga reglementet för navigationsskolorna i riket den 6 juni 1890; *den 22 april*: kungörelse angående främmande örlogsfartygs tillträde till svenska hamnar och farvatten; *samma dag*: kungörelse angående rapporterade af främmande örlogsfartygs rörelser vid rikets kuster samt dylika fartygs lotsning till svensk krigshamn; *samma dag*: kungörelse angående ändrad lydelse af § 1 i Kungl. förordningen angående lotsverket den 15 februari 1881, sådan denna § lyder enligt Kungl. kungörelsen den 27 november 1896 med däri genom Kungl. kungörelserna den 4 april och den 18 september 1903 vidtagna ändringar; *den 13 maj*: kungörelse angående föreskrifter rörande mätning för bestämmande af svenska ångfartygs afgiftspliktiga dräktighet enligt den engelska regeln rörande afdrag för maskinrum; *den 4 augusti*: kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 4 och 17 samt § 24 mom. 1 i förnyade nådiga reglementet för sjökrigshögskolan den 30 maj 1902; *samma dag*: kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 2, 4 och 8 i förnyade nådiga under-

Utfärdade
författningar.

hälle i Jönköpings län, inom Bromstens villastad i Stockholms län, inom visningsstadgan för sjökrigshögskolan den 30 maj 1902; *den 7 oktober*: instruktion för inspektören af flottans öfningar till sjöss; *den 2 december*: kungörelse angående pensionering af de vid flottans militärdepåer och varfsstater anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och öfriga daglönare; *den 21 december*: kungörelse om ändrad lydelse af §§ 1, 3, 5, 6, 9 och 10 i nådiga kungörelsen den 5 december 1901, angående antagning af manskap vid kustartilleriet genom kontrakt, samt formulär 2 och 5 vid samma kungörelse.

Departemental-
stadgan. Kungl. Maj:t har den 30 september 1904 utfärdat kungörelse om ändring af nådiga stadgan den 31 mars 1900 angående fördelning af ärendena mellan statsdepartementen.

Instruktionen
för Kungl.
Maj:ts kansli. Kungl. Maj:t har den 8 december 1904 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 5 och 6 i den för ämbets- och tjänstemän i Kungl. Maj:ts kansli den 7 juni 1878 fastställda nådiga instruktion.

Kommunalför-
ordningarna. Den 15 april 1904 har Kungl. Maj:t utfärdat särskilda lagar angående dels ändrad lydelse af §§ 17 och 32 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 31 mars 1862, dels ändrad lydelse af §§ 16, 33 och 40 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 31 mars 1862 och dels ändrad lydelse af § 26 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Vidare har Kungl. Maj:t den 29 april 1904 utfärdat lag angående ändring i vissa delar af sistnämnda förordning.

Ersättning åt
kronofogdar
och länsmän
för vissa ut-
gifter. Kungl. Maj:t har den 17 juni 1904 utfärdat kungörelse angående ersättning åt kronofogdar och länsmän för vissa af deras polisverksamhet föranledda utgifter äfvensom för telefonafgifter.

Ny köping. Kungl. Maj:t har den 3 juni 1904 medgifvit, att Valdemarsviks samhälle med visst angifvet område inom dels Ringarums socken af Östergötlands län och dels Tryserums socken af Kalmar län må under vissa villkor såsom en kommun för sig bilda en, äfven i fattigvårdshänseende, från nämnda socknar afskild köping, benämnd Valdemarsvik.

Tillämpning å
vissa områden
på landet af
ordningsstad-
gan m. fl.
stadgar. Kungl. Maj:t har förordnat att ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer samt hälsovårdsstadgan för riket, i hvad den afser stad, skola i tillämpliga delar gälla inom Kisa kyrkoby i Östergötlands län, inom Gislaveds bysamhälle i Jönköpings län, inom Bromstens villastad i Stockholms län, inom

vissa områden af Raus' socken af Malnöhuss län, inom Tumba stationssamhälle i Stockholms län, inom visst område af Norets by i Leksands socken af Kopparbergs län samt inom visst område invid Alby järnvägsstation i Västernorrlands län;

att ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer skola i tillämpliga delar gälla inom visst område af Tingstads by i Göteborgs och Bohus län;

att ordningsstadgan för rikets städer och hälsovårdsstadgans för riket föreskrifter rörande stad skola i tillämpliga delar gälla inom Vinslöfs municipalsamhälle i Kristianstads län;

att ordningsstadgan för rikets städer skall i tillämpliga delar gälla för Kumla municipalsamhälle i Örebro län;

att byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer samt hälsovårdsstadgan för riket, i hvad den afser stad, skola i tillämpliga delar gälla inom visst område, kalladt Sundsvik, i Sunne socken af Värmlands län;

att byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer skola i tillämpliga delar gälla inom Grundsunds kommun i Göteborgs och Bohus län samt såväl inom Kils municipalsamhälle i Värmlands län, med undantag dock af det staten tillhöriga järnvägsområdet, som ock inom visst kringliggande område, hvarjämte hälsovårdsstadgan för riket, i hvad den afser stad, skall gälla äfven för sistnämnda område;

att byggnadsstadgan för rikets städer skall i tillämpliga delar gälla för Örby villastad i Stockholms län;

att brandstadgan för rikets städer skall tillämpas inom Lycksele kyrkoby i Västerbottens län; samt

att hälsovårdsstadgans för riket föreskrifter rörande stad skola i tillämpliga delar gälla inom visst område omkring Krylbo järnvägsstation i Kopparbergs län, inom visst område invid Hälleviksstrands municipalsamhälle i Göteborgs och Bohus län, inom visst område vid Boxholm i Ekeby och Åsbo socknar af Östergötlands län, benämndt Boxholms municipalsamhälle, samt inom visst område vid Åmots järnvägsstation i Värmlands län.

Kungl. Maj:t har under år 1904 fastställt nya regleringsplaner för städerna Karlskrona och Landskrona, äfvensom regleringsplaner för vissa delar af städerna Lysekil och Örebro, för Hässlholms köping samt Hästveda, Stocksunds villastads och Strömsunds municipalsamhällen, för visst område af Trollhättans socken samt för vissa delar af Elmhults köping och Åsele kyrkoplats.

Fastställda
reglerings-
planer.

Kungl. Maj:t har den 3 juni 1904 utfärdat lag om ändrad lydelse af 23 § i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd af olycksfall i arbete.

Ändring i lagen
angående er-
sättning vid
olycksfall i
arbete.

Expeditions- Kungl. Maj:t har den 16 september 1904 utfärdat kungörelse angående
lösen vid Riks- expeditionslösen vid Riksförsäkringsanstalten.
försäkrings-
anstalten.

Riksförsäk- Antalet af de uti Riksförsäkringsanstalten under år 1904 afslutade och
ringsanstaltens förnyade försäkringar utgör 2,652 med ett sammanlagdt provisionellt be-
verksamhet räknadt antal arbetare af 30,733.
1904.

Hos Riksförsäkringsanstalten hafva under året annalts 293 olycksfall, som drabbat i Riksförsäkringsanstalten försäkrade arbetare. Af dessa olycksfall hafva 121 hittills föranledt ersättning. Dessutom hafva af de år 1903 anmälda olycksfall 22 under år 1904 medfört ersättning.

Antalet af dem, som den 31 december 1904 fortfarande åtnjöto ersättning från Riksförsäkringsanstalten, inberäknadt lifräntetagare på grund af inköpta lifräntor, utgjorde 585.

Genom Postsparbanken hafva under tiden 1 januari—31 december 1904 för Riksförsäkringsanstalten verkstälts inbetalningar med ett sammanlagdt belopp af omkring 530,000 kronor; och har under samma tid utanordnats ett sammanlagdt belopp af 37,609 kronor 49 öre för att genom Postsparbanken till vederbörande ersättningstagare utbetalas.

De för Riksförsäkringsanstaltens räkning af Postsparbanken förvaltade medlen voro den 30 november 1904 placerade i obligationer till bokfördt värde af 597,855 kronor 90 öre, i kommunlån till belopp af 99,330 kronor 88 öre, hvarjämte å bankräkningar inestode 74,127 kronor 22 öre, förutom ej förfallna räntemedel.

Reglemente för Kungl. Maj:t har den 31 december 1904 utfärdat reglemente för barn-
barnmorskornas pensionsanstalt.
morskornas pensions-
anstalt.

Arbetar- Sedan sistlidna års Riksdag beslutat, att till arbetarförsäkringsfonden i
försäkrings- riksstaten för år 1905 afsätta 1,400,000 kronor, har Kungl. Maj:t den 22 juni
fonden. 1904 förordnat, att dessa medel skola af Statskontoret förvaltas på sätt i nådiga brefvet den 15 november 1895 föreskrifvits i afseende å de af Riksdagen för år 1896 afsatta medel för enahanda ändamål.

Försäkrings- Försäkringsinspektionen, som den 1 januari 1904 trädde i verksamhet,
väsendet. har under år 1904 meddelat nedannämnda antal utländska försäkringsanstalter tillstånd att här i riket drifva följande slag af försäkringsrörelse, nämligen:

lifförsäkringsrörelse	7	anstalter
brandförsäkringsrörelse	20	»
transportförsäkringsrörelse	6	»
olycksfallsförsäkringsrörelse	4	»

Kungl. Maj:t har den 22 januari 1904 utfärdat kungörelse angående anställande af kommissionär hos Försäkringsinspektionen.

Vidare har Kungl. Maj:t den 6 maj 1904 utfärdat kungörelse angående beloppet af det arfvode, som tillkommer af Konungens befallningshafvande enligt 125 § i lagen om försäkringsrörelse den 24 juli 1903 förordnad ombud.

Kungl. Maj:t har den 13 maj 1904 utfärdat lag angående vissa åtgärder Åtgärder mot mot utbredning af lungrot. lungrot.

Kungl. Maj:t har den 11 november 1904 utfärdat kungörelse angående understöd för behandling af lupuspatienter. Understöd åt lupuspatienter.

Kungl. Maj:t har den 31 december 1904 utfärdat kungörelse angående understöd af statsmedel åt anstalter för obildbara sinnesslöa. Understöd åt anstalter för obildbara sinnesslöa.

Under år 1904 hafva af statsmedel beviljats bidrag till aflönande af extra provinsialläkare i Föllinge, Ryds, Tåsjö, Jörns, Sorsele, Stensele, Björkviks och Kila socknars, Enångers, Ullareds, Herrljunga och Töcksmarks distrikt. Extra provinsialläkare.

Kungl. Maj:t har under år 1904 medgifvit, att nytt själfständigt apotek må inrättas i Mjölby; hvarjämte Kungl. Maj:t föreskrifvit, att medikamentsförråden i Åkersberg och i Oskarström skola förändras till själfständiga apotek. Nya apotek.

Af de vid rikets hospital och asyler under år 1904 utförda arbeten märkas följande: Hospitalsväsendet.

Vid Vänersborgs hospital och asyl äro paviljongerna II, III, IV och V, kolonipaviljongen, lik- och obduktionshuset, vattentornet och portvaktstugan förda under tak samt den inre putsen i det närmaste färdig. Öfverläkar- och sysslomansbostäderna äro fullt färdiga, afsynade och godkända samt tagna i bruk. Pumphuset med tillhörande pumpverk och filtrerbassänger äro färdiga, likaså äro vatten- och afloppsledningarna i sin helhet i det närmaste färdiga, äfvensom värmeledningen och den elektriska belysningen. Köks- och tvättapparaterna äro under uppsättning, hvarjämte alla öfriga kompletteringsarbeten pågå, så att god utsikt finnes att sjukvårdsanläggningen i sin helhet kan vara i kontraktstid färdig.

Vid Växjö hospital är ångpannehuset fullt färdigt med ångpannor och värmeledning, cellpaviljongens midtelparti är färdigt och taget i bruk, värmeledningen inom stora sjukhuset är äfvenledes färdig, asylpaviljongen är förda under tak och vattenledningsarbetena pågå.

Vid Göteborgs hospital hafva samtliga byggnadsarbeten fullbordats, afsynats och godkänts.

Vid Piteå hospital äro kolonibyggnaden, de båda boställshusen för yttre betjäning samt de 2:ne påbyggnaderna öfver låga D förda under tak och inredningen under arbete.

Vid Kristinehamns hospital äro biträdande läkarens bostad samt tvätt- och bagarstugan förda under tak äfvensom inredningsarbetena i dessa hus pågående. Grunden är färdig till paviljongerna IV B och V samt under arbete å paviljongerna IV A och VI.

Vid Visby hospital är ombyggnaden af den gamla lasarettbyggnaden i det närmaste färdig.

Antalet barnmorskor. Vid 1904 års ingång uppgick antalet barnmorskor i hela riket till 2,870.

Skyddskoppymningen. Enligt af Medicinalstyrelsen år 1904 till Kongl. Maj:t afgifven berättelse angående skyddskoppymningen i riket utgjorde antalet af dem, som under år 1903 med framgång vaccinerats, 109,723. Samma år hafva 2,898 revaccinationer anmälts, utom de inom armén verkställda.

Känsö karantäns- och observationsanstalt. Under hela år 1904 har karantänsinrättningen på Känsö utanför Göteborg varit öppen och tillika varit afsedd till observationsanstalt.

Till Känsö hafva under året för observation anländt 3 fartyg, nämligen ett engelskt och ett svenskt, båda från pestsmittad ort, samt ett svenskt, hvarå kolera misstänktes. Intet af dessa fartyg behöfde undergå karantän.

Järnvägspostbefordran. Järnvägspostbefordran har anordnats å de enskilda järnvägslinjerna Hemse—Ronehamn, Deje—Karlstad, Sköfde—Axvall, Holtsljunga—Limmared, Släp—Särö, Nyhammar—Björbo, Hvellinge—Falsterbo, Falun—Repbäcken samt Ängelholm—Östra Ljungby.

Fasta postanstalter. Under år 1904 har postkontor inrättats i Liljeholmen, hvadan postkontorens antal vid utgången af samma år utgjorde 196 eller 1 mera än vid 1903 års utgång.

Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer uppgick vid 1904 års slut hela antalet fasta postanstalter till 2,939 eller 66 flera än vid 1903 års utgång.

Antal postförsändelser. Under år 1903, det senaste år för hvilket fullständiga statistiska uppgifter föreligga, hafva, enligt anställda beräkningar, inom riket behandlats 356,130,732 postförsändelser af alla slag, hvilket antal, vid jämförelse med nästföregående år, utvisar en tillökning af 6,5 procent.

Särskildt har beräknats, att på grund af abonnemang blifvit genom postverket fortskaffade 173,740,114 nummerexemplar tidningar och tidskrifter, hvilket utvisar en tillökning af 3,5 procent.

Postverkets inkomster för år 1903, i riksstaten beräknade till 13,340,000 kronor, uppgingo till 15,893,760 kronor 44 öre och utgifterna för samma år, hvilka hade förslagsvis beräknats till 12,951,000 kronor, belöpte sig till 13,999,359 kronor 46 öre, hvadan öfverskottet, som beräknats till 389,000 kronor, utgjorde 1,894,400 kronor 98 öre.

Postverkets
öfverskott.

Kungl. Maj:t har den 27 maj 1904 utfärdat nådig förordning angående villkoren för postbefordran af tidningar och andra periodiska skrifter. Med anledning däraf har Generalpoststyrelsen den 11 november 1904 utfärdat nytt tidningsreglemente för postkontoren i riket.

Postbefordran
af tidningar
m. m.

Mellan Generalpoststyrelsen och Järnvägsstyrelsen har träffats öfverenskommelse angående samtidig inventering af bägge verkens kassor och räkenskaper å förenad järnvägs- och poststation vid statens järnvägar.

Inventering af
kassor m. m.
å förenad järn-
vägs- och post-
station vid
statens järn-
vägar.

Jämlikt nådigt beslut den 17 juni 1904 har afgiften för inrikes postanvisning och postförskott å högst 5 kronor blifvit nedsatt.

Nedsatt afgift
för postanvis-
ning och post-
förskott å högst
5 kronor.

Tillverkningen af vanliga frimärken å 3 öre har under år 1904 upphört.

Upphörd till-
verkning af
vanliga fri-
märken å 3 öre.

Kungl. Maj:t har den 16 september 1904 utfärdat nådig kungörelse angående skydd mot förfalskning eller missbruk för republiken Paraguays frimärken och andra frankostämplat.

Skydd mot för-
falskning af
republiken
Paraguays fri-
märken m. m.

Öfverenskommelse har under år 1904 träffats mellan svenska och bulgariska postförvaltningarna angående utväxling af postpaket, belagda med postförskott.

Utväxling af
postförskotts-
paket mellan
Sverige och
Bulgarien.

Jämlikt nådigt bemyndigande har mellan svenska och kanadensiska postförvaltningarna träffats aftal angående direkt utväxling af vanliga postanvisningar. Likaledes har under år 1904 anordnats utväxling af dylika postanvisningar mellan Sverige, å ena, samt Chile och, genom förmedling af chilenska postverket, Bolivia, å andra sidan.

Utväxling af
vanliga postan-
visningar med
Kanada, Chile
och Bolivia.

Postanvisningsutväxlingen med Österrike m. fl. länder. I postanvisningsrörelsen mellan Sverige, å ena, samt Österrike, Ungern och Bosnien-Herzegovina, å andra sidan, har inträdt den förändring, att anvisningarna i båda riktningarna utställas i adresslandets myntslag.

Höjning af maximibeloppet för postanvisningar mellan Sverige samt Storbritannien och Irland. Med stöd af nådigt bemyndigande har mellan Generalpoststyrelsen och storbritanniska postförvaltningen träffats öfverenskommelse angående höjning af maximibeloppet för postanvisningar i utväxlingen mellan Sverige samt Storbritannien och Irland från £ 10 sterling till £ 40 sterling eller motsvarande belopp i svenskt mynt.

Paketutväxlingen med Storbritannien och Irland. Angående den direkta utväxlingen, via Göteborg, af paketpostförsändelser mellan Sverige och Storbritannien och Irland har under år 1904 träffats nytt aftal.

Nytt posthus i Karlsborg. Den posthusbyggnad i Karlsborg, till hvilken 1903 års Riksdag beviljade anslag, har under år 1904 fullbordats och för sitt ändamål tagits i bruk.

Välgörenhetsmärken. Kungl. Maj:t har den 25 november 1904 medgifvit, att s. k. välgörenhetsmärken, som af Svenska nationalföreningen mot tuberkulos aflämnas i postverkets frimärkesförråd, må genom postverkets försorg tillhandahållas allmänheten mot ett pris af 2 öre stycket.

Förbud mot postbefordran af brännvin. Kungl. Maj:t har den 21 december 1904 utfärdat kungörelse angående förbud mot postbefordran af paket, innehållande brännvin eller andra brända eller destillerade spirituösa drycker.

Telegrafverkets linjer. De staten tillhörande telegraf- och telefonnätens linjer hafva genom de under år 1904 utförda byggnadsarbetena ökats med omkring 90 km. stolplinjer; och utgjorde sammanlagda längden af stolplinjer och kablar vid 1904 års utgång omkring 23,350 km.

Telegraufförbindelseledningar. De uteslutande för telegrafering afsedda trådledningarna hafva under år 1904 ökats med omkring 60 km.; och uppgick vid 1904 års slut nämnda ledningars sammanlagda längd till omkring 29,100 km.

Indragen telegrafstation. På grund af erhållet nådigt bemyndigande har under år 1904 indragits telegrafstationen i Iggesund.

Telegramexpeditioner. Å 28 orter har anordnats expedition för utväxling af telegrammer på svenska språket till och från orter i Sverige, Norge och Danmark, hvaremot dylik expedition upphört å 24 orter.

För befordran af telegrammer, affattade på svenska språket, till orter inom Sverige, Norge och Danmark hafva telegraminlämningsställen öppnats på 3 platser, hvaremot 3 sådana inlämningsställen indragits.

Telegraminlämningsställen.

I förbindelse med telegrafnätet hafva satts 13 järnvägsstationer för skandinavisk korrespondens och 27 järnvägsstationer upplåtits för internationell korrespondens. Därjämte hafva 75 järnvägsstationer, som förut varit öppna allenast för skandinavisk telegramväxling, upplåtits jämväl för internationell korrespondens. Vid en järnvägsstation har förbindelsen med telegrafnätet upphört.

Järnvägsstationer i förbindelse med telegrafnätet.

Statstelegrafstationerna i riket, däri inberäknade 6 rikstelefonstationer med telegramväxling, utgjorde vid 1904 års utgång 178; och voro då med dem förbundna 664 telegramexpeditioner och telegraminlämningsställen samt 1,549 järnvägstelegrafstationer, så att hela antalet af rikets i förbindelse med hvarandra stående telegrafanstalter vid slutet af nämnda år uppgick till 2,391.

Antalet telegrafanstalter.

Under år 1903, det senaste för hvilket fullständig statistik är upprättad, hafva befordrats 2,638,022 taxerade telegrammer, däraf 1,250,682 inländska, 1,021,262 till eller från utlandet samt 366,078 transiterande.

Telegramväxling.

Genom nådigt bref den 11 mars 1904 har Kungl. Maj:t förklarad, att den vissa städer åliggande skyldighet att kostnadsfritt upplåta lokal för telegrafstation eller att lämna bidrag till bestridande af kostnaden för förhyrande af sådan lokal skall upphöra att gälla från och med den 1 oktober 1906.

Bekostande af lokal för telegrafstation.

Kungl. Maj:t har den 8 april 1904 utfärdat kungörelse angående förnyadt reglemente för telegrambefordringen i riket.

Nytt reglemente för telegrambefordringen i riket.

Rikstelefonnätets förbindelseledningar, däri ej inberäknade abonnentledningar, hafva under år 1904 genom utförda nybyggnadsarbeten ökats med 7,500 km. dubbeltrådiga ledningar samt genom rasing eller ombyggnadsarbeten minskats med omkring 390 km. enkeltrådiga ledningar; och utgjorde vid 1904 års slut telefonförbindelseledningarna omkring 69,890 km. i dubbeltrådiga och 910 km. i enkeltrådiga ledningar.

Statens telefonförbindelseledningar.

Antalet central- och växeltelefonstationer har under år 1904 ökats med 49; och uppgick hela antalet dylika stationer vid nämnda års utgång till omkring 1,280.

Central- och växeltelefonstationer.

Telefonapparater. Antalet af de i rikstelefonnätet uppsatta telefonapparaterna har under år 1904 ökat med omkring 6,800; och utgjorde sammanlagda antalet i bruk varande apparater vid samma års utgång omkring 74,500.

Växlade telefonsamtal. Under år 1903, det senaste för hvilket fullständig statistik blifvit upprättad, har antalet telefonexpeditioner uppgått till 177,862,942, hvaraf 812,044 utgjorts af telefonerade telegrammer och återstoden af samtal.

Fullbordade och godkända allmänna arbeten. Bland de med statsmedel understödda väg- och vattenbyggnadsarbeten hafva, enligt uppgift af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, under år 1904 såsom fullbordade af styrelsen godkänts:

59 st. väganläggningar, omfattande en längd af 34,4255 nymil, för hvilka kostnaden beräknats till 1,272,587 kronor, hvaraf såsom statsanslag utgått 836,409 kronor 73 öre.

5 st. broarbeten, för hvilka kostnaden beräknats till 225,250 kronor, hvaraf såsom statsanslag utgått 135,751 kronor 57 öre.

2 st. farledsrensningar, för hvilka kostnaden beräknats till 334,300 kronor, hvaraf såsom statsanslag utgått 323,900 kronor.

1 st. hamnarbete, för hvilket kostnaden beräknats till 90,000 kronor, hvaraf såsom statsanslag utgått 59,900 kronor.

Koncessioner å enskilda järnvägar. Kungl. Maj:t har under år 1904 beviljat koncession å följande järnvägar:

från Gäfle stads norra hamnpir till Fredriksskans med en längd af 1,93 km. och en spårvidd af 1,435 meter;

från Fröderyd till Hvetlanda—Säfsjö järnväg med en längd af 8,10 km. och en spårvidd af 0,891 meter;

från Fors station å norra stambanan till en punkt i närheten af Garpenbergs bruk med en längd af 10,65 km. och en spårvidd af 1,435 meter;

från Eringsboda station å Alnaryd—Eringsboda järnväg till Elmeboda gamla kyrkoby i Elmeboda socken af Kronobergs län med en längd af 18 km. och en spårvidd af 0,600 meter;

från Bjerreds station å Lund—Bjerreds järnväg till Löddeköpinge med en längd af 5,10 km. och en spårvidd af 1,435 meter;

från Kjäflinge station å statsbanan Malmö—Ängelholm till Barsebäcks hamn med en längd af 16,31 km. och en spårvidd af 1,435 meter;

från Vartofta järnvägsstation å statsbanan Falköping—Nässjö till Tidaholm med en längd af 23,84 km. och en spårvidd af 1,435 meter;

från Oskarshamn till Ruda station å Kalmar—Berga järnväg med en längd af 33,29 km. och en spårvidd af 0,891 meter;

från Glimåkra station å Kristianstad—Immeln's järnvägsaktiebolags järnväg till Elmhults station å statens järnvägar med en längd af 27,25 km. och en spårvidd af 1,435 meter;

från Klintehamns station å Klintehamn—Roma järnväg till dels Snögrinda dels ock Klintebys gård inom Klinte socken med en längd af 3,6 km. och en spårvidd af 0,891 meter;

från Lödöse hållplats å Bergslagernas järnväg till Lilla Edet med en längd af 15,07 km. och en spårvidd af 1,435 meter; samt

från Nässjö—Oskarshamns järnväg vid Råsa till Hällefors bruk med en längd af 800 meter och en spårvidd af 1,435 meter.

Kungl. Maj:t har därjämte meddelat Lund—Refvinge järnvägsaktiebolag rättighet att utsträcka sin normalspåriga järnväg till den vid Refvinge bestämde stationen å Kjäfvinge—Sjöbo järnväg, hvilken förlängning uppgår till 3,24 km.

Under år 1904 hafva följande järnvägar upplåtits för allmän trafik:

Örebro—Skebäcks järnvägsaktiebolags järnväg mellan Örebro södra station och Skebäck med en längd af 3,68 km. och en spårvidd af 1,435 meter har öppnats för godstrafik;

För allmän trafik öppnade enskilda järnvägar.

delen Nyhammar—Björbo af Stockholm—Västerås—Bergslagernas nya järnvägsaktiebolags järnväg mellan Vansbro och Ängelsberg med en längd af 23,93 km. och en spårvidd af 1,435 meter;

delen Karlstad—Deje af Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolags järnväg mellan Karlstad och Munkfors med en längd af 30,94 km. och en spårvidd af 0,891 meter;

Falkenbergs järnvägsaktiebolags järnväg mellan Holtsljunga och Limmaröd med en längd af 32,1 km. och en spårvidd af 0,891 meter;

Sköfde—Axvalls järnvägsaktiebolags järnväg mellan Sköfde och Axvall med en längd af 21,27 km. och en spårvidd af 0,891 meter;

delen Släp—Särö af järnvägsaktiebolagets Göteborg—Särö järnväg mellan Göteborg och Särö med en längd af 2,27 km. och en spårvidd af 1,435 meter;

Hvellinge—Skanör—Falsterbo järnvägsaktiebolags järnväg Hvellinge—Skanör—Falsterbo, med en längd af 17,53 km. och en spårvidd af 1,435 meter;

delen Falun—Repbäcken af Falun—Västerdalarnes järnvägsaktiebolags järnväg Falun—Repbäcken—Björbo, med en längd af 29,37 km. och en spårvidd af 1,435 meter;

Kungl. Arméförvaltningens järnvägsspår mellan Visby och Visborgs slätt med en längd af 2,46 km. och en spårvidd af 0,891 meter;

Borås—Alfvesta järnvägsaktiebolags järnväg mellan Svenljunga och Axel-fors med en längd af 6,30 km. och en spårvidd af 1,435 meter;

samt Ängelholm—Östra Ljungby järnvägsaktiebolags järnväg mellan Ängelholm och Östra Ljungby med en längd af 19,40 km. och en spårvidd af 1,435 meter.

Härförutom har Ronehamn—Hemse järnvägsaktiebolags förut för gods- trafik öppnade järnväg mellan Ronehamn och Hemse under året öppnats jämväl för persontrafik.

Längden af för trafik öppnade enskilda järnvägar och bandelar, som vid 1903 års slut utgjorde 8,203,5 km., har sålunda under år 1904 ökat med 189,25 km., hvadan alltså totallängden vid 1904 års slut är 8,392,75 km.

Af dessa järnvägar äro 188 lokomotivbanor med 8,379 kilometers längd och 5 hästbanor med 13,75 kilometers längd.

Af lokomotivbanor hafva

111 st.,	med en längd af	5,499,2 km.,	en spårvidd af	1,435 m.
2 » » » » »		49,9 » » » »		1,093 »
13 » » » » »		507,7 » » » »		1,067 »
54 » » » » »		2,050,6 » » » »		0,891 »
2 » » » » »		150,0 » » » »		0,802 »
6 » » » » »		121,6 » » » »		0,600 »

Kontroll öfver Kungl. Maj:t har den 31 december 1904 utfärdat kungörelse angående enskilda järnvägars rullande materiel. kontroll öfver enskilda järnvägars rullande materiel.

Statens järnvägsbyggnader. Å statsbanan Gellivare—Riksgränsen utfördes under år 1904 en del kompletteringsarbeten.

Beträffande statsbanan genom Bohuslän, hvaraf delen Uddevalla—Skee öppnats för allmän trafik den 16 december 1903, pågingo arbetena å sträckan Göteborg—Uddevalla, hvarjämte verkställdes en del arbeten för komplettering af bankar och doseringar i skärningar i den förstnämnda bandelen.

Arbetena, enligt af Kungl. Maj:t fastställda planer dels för påbörjande af en rangeringsbangård vid Tomtebodas dels för vissa provisoriska anordningar vid centralstationen och norra stationen i Stockholm, afslutades, i hvad de afsågo den förstnämnda, och fortgingo beträffande de två sistnämnda stationerna.

På grund af nådiga beslut utfördes *dels* undersökningar och utredningar m. m. ej mindre för en statsbana från Umeå till hafvet vid Holmsund än äfven, beträffande den s. k. inlandsbanan från bohuslänska kusten öfver Sveg och Ströms vattudal till statsbanan Luleå—Gellivare, angående möjligheten att taga i anspråk såsom blifvande delar af samma bana den under byggnad varande järnvägen Orsa—Sveg samt de för trafik upplåtta järnvägarna Mora—Orsa och Mora—Brintbodarne—Malung, *dels* okulär undersökning af

sträckorna från Sveg till Ströms vattudal och från Lelångens södra ända till Malung af omförmälda inlandsbana.

För omgestaltning af bangårdsförhållandena i och invid Göteborg upprättades ett 4:e alternativt förslag och påbörjades kostnadsberäkningar för denna omgestaltning enligt olika förslag.

Dessutom verkställdes åtskilliga af »år 1901 års bangårdskommitté» begärda undersökningar och utredningar angående slutligt ordnande af bangårdsförhållandena i och invid Stockholm, hvarjämte utfördes en del utredningar beträffande ifrågasatta ändringar af bangårdarna i Malmö, Lund och Helsingborg.

Under år 1904 har ingen förändring skett i statsbanornas vid 1903 års slut trafikerade längd 4,206 kilometer. Statens järnvägstrafik.

Bruttoinkomsten af statsbanornas trafik belöpte sig för år 1904 till omkring 52,000,000 kronor. Bruttoinkomst.

Af statens järnvägars trafikinkomster hafva under år 1904 till Statskontoret inlevererats 13,500,000 kronor. Till Statskontoret levererade trafikmedel.

Kungl. Maj:t har den 29 februari 1904 meddelat förklaring i fråga om kungörelsen den 30 maj 1902 angående befordran å järnväg af rikets försvarsväsen tillhörande personal vid mobilisering eller mobiliseringsöfning. Förklaring af kungörelsen angående befordran å järnväg vid mobilisering.

Kungl. Maj:t har den 8 april 1904 fastställt ändring af bestämmelserna i § 3 af förnyade nådiga aflöningsreglementet för tjänstemän och betjänte vid statens järnvägar den 3 maj 1901 om antalet arfvoden till baningenjörer, stationsinspektorer å 1:a, 2:a och 3:e klassens stationer samt underinspektorer och expeditiönsföreståndare å 1:a klassens stationer m. m. Ändring i aflöningsreglementet.

Kungl. Maj:t har den 15 april 1904 utfärdat kungörelse angående ändring i Kungl. Maj:ts förnyade nådiga reglemente för statens järnvägstrafiks pensionsinrättning den 3 november 1882. Ändring i pensionsreglementet.

Kungl. Maj:t har den 31 december 1904 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af § 65 i nådiga instruktionen för Järnvägsstyrelsen med underlydande distriktsförvaltningar den 15 oktober 1897. Ändring i instruktionen för Järnvägsstyrelsen.

Kungl. Maj:t har den 11 november 1904 föreskrifvit, att jämväl under åren 1905—1907 ett järnvägsråd skall inrättas. Järnvägsråd.

Kungl. Trollhätte kanal- och vattenverks förvaltning. Sedan kontrakt den 31 maj 1904 upprättats angående förvärfvande för Kungl. Maj:ts och kronans räkning af Trollhätte kanalverk och viss annan nya Trollhätte kanalbolags egendom, har Kungl. Maj:t den 21 december 1904 bestämt om förvaltningen från och med år 1905 tills vidare af Kungl. Trollhätte kanal- och vattenverk.

Ändring i förordningen angående utvandrare m. m. Kungl. Maj:t har den 8 juli 1904 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af 57 § i förordningen den 4 juni 1884 om hvad med afseende å utvandrares fortskaffande till främmande världsdel iakttagas bör.

Samtidigt har Kungl. Maj:t utfärdat nådiga cirkulär till Öfverståthållareämbetet och Kungl. Maj:ts befallningshafvande i samtliga län angående öfvervakande af utvandrarenternas och deras ombuds verksamhet.

Ändring i förordningen angående expeditionslösen. Kungl. Maj:t har den 14 oktober 1904 utfärdat kungörelse om ändrad lydelse af § 20 i nådiga förordningen angående expeditionslösen den 7 december 1883.

Kommittéer och kommissioner. 1. 1901 års bangårdskommitté har under år 1904 utgjorts af samma ledamöter som vid 1903 års utgång.

I fråga om kommitténs verksamhet under år 1904 har dess ordförande meddelat, att kommittén sammanträdte den 20 januari samt under tiden från och med den 1 till och med den 15 augusti. Sedan för kommitténs räkning vissa utredningar under året verkställes rörande bangårdsanordningarna i Stockholm, hade kommittén å de sammanträden, som under ofvan sist nämnda tid höllos, i alla mer hufvudsakliga afseenden fattat sitt beslut; och påginge för närvarande utarbetandet af kommitténs betänkande, som syntes komma att i början af år 1905 ingifvas till Kungl. Maj:t.

2. Den af Kungl. Maj:t den 22 november 1902 tillsatta kommissionen för granskning af gällande bestämmelser angående vård och försäljning af arsenik samt andra giftiga ämnen och varor har under år 1904 utgjorts af samma ledamöter som vid 1903 års utgång.

Sedan kommissionen öfverlämnat åt två af dess ledamöter att utarbeta förslag till metod för undersökning af arsenikhalt, har det sålunda uppgjorda förslaget underkastats kontrollundersökningar af kemister och kemiska institutioner i olika delar af landet. Dessa kontrollundersökningar hafva under hösten år 1904 afslutats och en sammanfattning af det sålunda utförda arbetet för erhållande af en tillförlitlig metod för arsenikundersökningar är för närvarande under tryckning för införande i meddelanden från Civildepartementet.

3. I sammansättningen af den af Kungl. Maj:t den 24 juli 1903 tillsatta kommissionen för att inom Civildepartementet biträda vid utredning

rörande vissa försäkringsanstalter samt vid utarbetande af förslag till lagbestämmelser i ämnet har under år 1904 den förändring ägt rum, att Kungl. Maj:t den 3 juni entledigat expeditionschefen B. O. Bergman samt förordnat t. f. revisionssekreteraren, assessorn, juris doktor P. von Seth att i Bergmans ställe biträda vid ifrågavarande utredning samt vid utarbetande af förslag till lagbestämmelser i oförmälda ämne.

Sedan från en del försäkringsföreningar och kassor infordrade handlingar samt uppgifter under hösten 1904 inkommit, har kommissionen under november och december haft ett antal sammanträden för uppgörande af utkast till lagbestämmelser i ämnet.

4. Den af Kungl. Maj:t den 27 juli 1903 tillsatta kommissionen för att inom Civildepartementet biträda vid utarbetande af förslag till bestämmelser rörande ordnande af automobiltrafiken har under år 1904 avslutat sina arbeten, utan att någon förändring i kommissionens sammansättning ägt rum.

Med skrifvelse den 16 mars har kommissionen aflämnat sitt förslag till bestämmelser om automobiltrafik.

5. Den af Kungl. Maj:t den 6 november 1903 tillsatta kommittén med uppdrag att verkställa utredning och afgifva förslag rörande erforderliga åtgärder mot smittosamma könssjukdomars spridning har under år 1904, innan kommittén träd i verksamhet, på grund af skedda afsägelser till sin sammansättning blifvit förändrad och består därefter af följande ledamöter, nämligen: landshöfdingen P. G. W. Isberg, såsom ordförande, samt förste stadsläkaren L. I. Andersson, professorn, medicine doktor J. E. Johansson, läkaren vid Stockholms stads och läns kurhus A. Lindblad, öfverläkaren vid sjukhuset Sankt Göran, medicine doktor M. Möller, sekreteraren hos Öfverståthållareämbetet A. H. von Sydow, godsägaren H. P. P. Tamm, direktören O. Westerberg och häradshöfdingen J. H. O. Wold.

Af kommitténs ordförande har meddelats följande. Kommittén höll sitt första sammanträde den 7 juni 1904 och har därefter sammanträd i pleno under tiderna från och med den 7 till och med den 10 juni samt från och med den 1 till och med den 17 november. Enligt kommitténs uppdrag har under tiden mellan plenarsammanträdena af särskilda delegerade verkställts utredningar och arbeten för kommitténs räkning. För inhämtande af kännedom om de i vissa främmande länder för motarbetandet af smittosamma könssjukdomar gällande föreskrifter samt dessa föreskrifters praktiska tillämpning hafva under 1904 års sommar på uppdrag af kommittén följande länder besökts, nämligen: Norge af kommitténs ledamöter Andersson, Möller och von Sydow, Danmark, Tyskland, Frankrike och Holland af ledamöterna Möller och von Sydow samt England af kommitténs ledamot Johansson. För kommitténs räkning pågå för närvarande statistiska och andra utred-

ningar, hvarjämte kommittén föranstaltat om utförande af en undersökning rörande frekvensen af veneriska sjukdomar i riket.

6. Den af Kungl. Maj:t den 6 november 1903 tillsatta kommittén med uppdrag att, efter vederbörlig utredning, afgifva förslag till förändrade grunder för pensionering af tjänstemän och betjante vid statens järnvägar har under år 1904 till sin sammansättning icke undergått någon förändring.

Enligt hvad kommitténs ordförande meddelat, har kommittén under år 1904 utarbetat en historik angående pensionering af tjänstnehafvare vid statens järnvägar äfvensom redogörelse ej mindre för gällande bestämmelser angående pensionering af tjänstemän och betjante vid vissa allmänna svenska institutioner än ock för pensionsförhållanden vid utländska statsbaneförvaltningar. Frågan om såväl statens som de nuvarande delägarnes rättsförhållande till pensionsinrättningen har varit föremål för behandling. Statistisk utredning om åldersfördelning, dödlighet och invaliditet bland delägarne i pensionsinrättningen är utförd och föremål för beräkning. Arbetet med utredningen af pensionsinrättningens finansiella ställning vid 1903 års utgång har under år 1904 fortgått och närmar sig sin fullbordan. Utarbetande af förslag till nytt reglemente för statens järnvägars pensionsinrättning pågår.

7. Kungl. Maj:t har den 17 juni 1904 uppdragit åt en kommitté att uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med underdånigt förslag till bestämmelser rörande förvaltningen genom en för ändamålet tillsatt styrelse af såväl Trollhätte kanalverk med den för detsammas drift erforderliga fasta och lösa egendom som ock de i det mellan Kungl. Maj:t och kronan samt nya Trollhätte kanalbolag uppgjorda köpeaftal ingående delar af det till stadsplan indelade området vid Trollhättan samt det öster därom belägna till stadsplanens utvidgning afsedda område; och har Kungl. Maj:t till ordförande i denna kommitté förordnat numera afidna, före detta presidenten, juris och filosofie doktorn P. S. L. Annerstedt och till ledamöter fullmäktigen i Riksbanken, lektorn, filosofie doktorn S. G. von Friesen, kaptenen i väg- och vattenbyggnadskåren F. V. Hansen och fabriksidkaren C. J. G. Swartz.

Denna kommitté har den 8 november 1904 till Kungl. Maj:t afgifvit sitt underdåniga utlåtande i ämnet.

8. Kungl. Maj:t har den 17 juni 1904 uppdragit åt en kommitté att verkställa utredning i fråga om villkoren för upplåtelse till enskilda af de från nya Trollhätte kanalbolag förvärfvade, till tomter indelade eller afsedda områden samt därefter till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till bestämmelser i ämnet; och har Kungl. Maj:t till ordförande i denna kommitté förordnat landshöfdingen L. V. S. Lothigius och till ledamöter kaptenen i väg- och vattenbyggnadskåren F. V. Hansen och häradshöfdingen C. A. Strandmark.

Den 22 november 1904 har denna kommitté till Kungl. Maj:t afgifvit sitt underdåniga utlåtande.

9. Kungl. Maj:t har den 17 juni 1904 uppdragit åt en kommitté att verkställa utredning, huruvida genom omreglering af indelningen i läkar-distrikt eller ändrade bestämmelser i afseende å läkarnes anställning och åligganden hälso- och sjukvården å landsbygden skulle kunna bättre än hittills främjas och att därefter till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, hvartill samma utredning kunde föranleda, samt till ordförande i denna kommitté förordnat generaldirektören, medicine doktorn K. M. Linroth och till ledamöter förste provinsialläkaren E. W. Björkman, f. d. öfversten A. F. O. Cederberg, extra provinsialläkaren C. F. Dahlborg, hofmarskalken grefve P. O. L. Klingspor, landtbrukaren A. Petersson i Påboda och landssekreteraren G. W. A. Roos.

Ordföranden i kommittén har meddelat, att kommittén, som sammanträdde och konstituerade sig den 1 november 1904, därefter arbetade till och med den 20 i samma månad, hvarefter och sedan kommittén ajournerat sig en subkommitté, bestående af ordföranden och tre ledamöter, fortsatte det påbegynta arbetet efter af kommittén anvisad plan. Den 13 december 1904 sammanträdde kommittén ånyo i sin helhet och var samlad till och med den 20 i samma månad, då kommittén ajournerade sig för att sammanträda i början af februari 1905. Det arbete, hvarmed såväl kommittén in pleno som dess subkommitté sysselsatt sig, har bestått i uppgörande af ett provisoriskt förslag till ändrad indelning af rikets provinsialläkar-distrikt med en del därtill hörande statistiska uppgifter och kostnadsberäkningar. Vid kommitténs sammanträde den 20 december beslöts att från enhvar af rikets förste provinsialläkare beträffande hans tjänstedistrikt inhämta yttrande öfver detta, nu färdiga förslag.

10. Kungl. Maj:t har den 17 juni 1904 uppdragit åt en kommitté att verkställa en revision af de för rättsmedicinska undersökningar gällande stadganden och därefter till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, hvartill denna granskning kunde föranleda, samt till ledamöter i denna kommitté förordnat medicinalrådet H. E. Petersson, professor, medicine doktorn H. Bendz och förste provinsialläkaren J. L. Naumann.

Sedermera har Kungl. Maj:t den 14 oktober 1904 förordnat häradshöfdingen A. Waldenström att jämväl vara ledamot i samma kommitté.

Denna kommitté har sammanträdt från och med den 29 november till och med den 7 december 1904; och hafva därunder berörda stadganden underkastats en förberedande granskning.

11. Kungl. Maj:t har den 31 december 1904 uppdragit åt en kommitté att uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag dels till bestämmelser angående de fordringar, som för tillgodoseende af trafiksäkerheten

eller eljest böra från statens sida ställas på de enskilda järnvägarna i afseende å såväl banans och materielens beskaffenhet som driftens anordning, dels ock till anordnande af nödig kontroll därå, att berörda bestämmelser behörigen iakttagas; och har Kungl. Maj:t till ordförande i denna kommitté förordnat generalpostdirektören, herr J. E. von Krusenstjerna samt till ledamöter assessorn, juris doktorn, grefve J. J. A. Ehrensvärd, hvilken tillika skall vara kommitténs sekreterare, byrådirektören, t. f. maskindirektören B. O. Ekman, trafikinspektören H. T. Mæchel, professorn C. J. Magnell, verkställande direktören i Stockholm—Västerås—Bergslagernas nya järnvägsaktiebolag F. V. H. Pegelow samt öfverdirektören O. J. F. Wijnblad.

Upptagande af ett svenskt statslån. Kungl. Maj:t har den 5 juli 1904 utfärdat kungörelse angående upptagande för svenska statens räkning af ett tre och en half procents svenskt statslån.

Upphäfande af kungörelsen om belöningar för dem, som upptäcka efter-apare eller förfalskare af sedlar eller de falska sedlarnas utpräglande. Kungl. Maj:t har den 15 april 1904 utfärdat kungörelse angående upphäfande af nådiga kungörelsen om belöningar för dem, som upptäcka efter-apare eller förfalskare af sedlar eller de falska sedlarnas utpräglande, den 8 juli 1818.

Riksbankens styrelse och förvaltning. Kungl. Maj:t har den 20 maj 1904 utfärdat kungörelse i anledning af Riksdagens beslut angående Riksbankens styrelse och förvaltning.

Dyrtidstillägg åt en del tjänstemän och betjante. Kungl. Maj:t har samma dag utfärdat kungörelse angående dyrtidstillägg för år 1904 åt en del tjänstemän och betjante.

Kungörelse i anledning af utbrutet krig mellan främmande makter. Kungl. Maj:t har den 9 februari 1904 utfärdat kungörelse i anledning däraf, att krig mellan främmande makter utbrutit.

Vissa ändringar i förordningen angående stämpelafgiften. Kungl. Maj:t har den 1 juli 1904 utfärdat kungörelse angående vissa ändringar i gällande förordning angående stämpelafgiften.

Inlösningspriset å till statsverket hembjudna frälseräntor. Kungl. Maj:t har den 6 maj 1904 utfärdat kungörelse angående inlösningspriset å till statsverket hembjudna frälseräntor.

Kungl. Maj:t har den 8 april 1904 utfärdat kungörelse angående förändradt sätt för advokatfiskalens hos Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarkollegium uppbörd af så kallade aktoratsmedel.

Förändradt sätt för advokatfiskalens hos Kammarkollegium uppbörd af s. k. aktoratsmedel.

Kungl. Maj:t har den 22 januari 1904 utfärdat kungörelse i anledning af republiken Perus och storhertigdömet Luxemburgs anslutning till sockerkonventionen.

Republiken Perus och storhertigdömet Luxemburgs anslutning till sockerkonventionen.

Vid Myntverket hafva under år 1904 blifvit utmyntade:

Myntverket.

silfvermynt:	2-kronor	kr. 350,058: --
	1-kronor	» 563,856: —
	25-ören	» 173,222: —
	10-ören	» 327,952: —
bronsmynt:	5-ören	» 20,712: —
	2-ören	» 13,961: —
	1-ören	» 20,327: —

hvarjämte under samma tid från Myntverket, hufvudsakligen till landsorten, utväxlats:

i silfvermynt	kr. 4,425,300: —
i bronsmynt	» 86,650: —

samt under enahanda tid präglats 21,577 stycken medaljer till värde af 81,963 kronor 55 öre.

Kungl. Maj:t har den 10 juni 1904 utfärdat kungörelse angående användningen och redovisningen af afgifter för registrering i aktiebolagsregistret, försäkringsregistren, föreningsregistren och handelsregistren.

Användningen och redovisningen af afgifter för registrering.

Från det af Riksdagen för år 1904 beviljade anslag för beredande åt sjömanshusen af skäligen ersättning för dem åliggande bestyr med värnplikti- ges inskrifning och redovisning samt med utarbetande af sjöfartsstatistiska uppgifter hafva bidrag tilldelats 47 sjömanshus.

Bidrag till sjömanshusen.

Kungl. Maj:t har den 12 februari 1904 utfärdat kungörelse angående ändrade bestämmelser i fråga om afskrifning af lotsverket tillhöriga persedlar och effekter, som förkommit.

Ändrade bestämmelser i fråga om afskrifning af lotsverket tillhöriga persedlar och effekter, som förkommit.

- Ändrade bestämmelser i fråga om afskrifning af Postsparbanken tillhöriga persedlar m. m., som förkommit. Kungl. Maj:t har den 8 april 1904 utfärdat kungörelse angående ändrade bestämmelser i fråga om afskrifning af Postsparbanken tillhöriga persedlar m. m., som förkommit.
- Förberedande anordningar för genomförande af en central kassakontroll. Kungl. Maj:t har den 8 april 1904 utfärdat kungörelse angående vissa förberedande anordningar för genomförande af en central kassakontroll.
- Inkomstskatt. Kungl. Maj:t har den 27 maj 1904 utfärdat förordning angående inkomstskatt för år 1905.
- Bevilling af fast egendom samt af inkomst. Kungl. Maj:t har den 30 september 1904 utfärdat kungörelse angående den vid 1904 års riksdag åtagna bevilling af fast egendom samt af inkomst.
- Tulltaxan. Kungl. Maj:t har låtit utfärda kungörelser, den 26 mars 1904 angående tilläggsafgifter till då gällande tullsatsen å vissa varor, den 22 april samma år angående förhöjning i då gällande tullsats för vissa slag af elektriska maskiner och den 1 juli samma år angående ändring i och tillägg till gällande tulltaxas bestämmelser under rubriken socker, hvarjämte Kungl. Maj:t sistnämnda dag fastställt ny tulltaxa att lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1905.
- Sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge. Kungl. Maj:t har den 13 maj 1904 låtit utfärda förordning angående vissa bestämmelser rörande sjöfarten och gränstrafiken mellan Sverige och Norge att, där icke annorlunda stadgas, lända till efterrättelse till och med den 15 maj 1905.
- Aföningsreglemente. Kungl. Maj:t har den 10 juni 1904 låtit utfärda kungörelse angående aföningsreglemente för tjänstemän och betjante vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning.
- Tullstadgan. Kungl. Maj:t har den 1 juli 1904 fastställt ny tullstadga att lända till efterrättelse från och med den 1 påföljande oktober.
- Vissa, af de nya staterna för tullverket påkallade bestämmelser. Kungl. Maj:t har den 25 november 1904 låtit utfärda kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 20, 23 och 24 i nädiga instruktionen för Generaltullstyrelsen den 1 november 1878, hvarjämte Kungl. Maj:t samma dag dels fastställt särskilda instruktioner för tulldirektörer, för kustbevaknings-

chefer, för gränsbevakningschefen i Dalsland, Värmland och Dalarna samt för tullfiskaler, dels ock därförutom meddelat särskilda, af de nya staterna för tullverket påkallade bestämmelser.

Antalet postanstalter, hvilka såsom postsparbankskontor betjäna allmänheten med emottagande och utbetalande af postsparbanksmedel, utgjorde vid utgången af november månad 1904 2,928 stycken, hvarjämte sparmärkesförsäljningsställesnas antal uppgick till 4,569 stycken, däraf 2,900 postanstalter.

Postspar-
banken.

Antalet delägare i Postsparbanken utgjorde vid samma års början 570,686 stycken. Under tiden 1 januari—30 november hafva tillkommit 44,476, under det att 32,950 afgått genom uttagande af samtliga inestående medel. Delägareantalet utgjorde således sistnämnda dag 582.212 stycken.

Under tiden 1 januari—30 november 1904 insattes i Postsparbanken 11,202,849 kronor och uttogos 11,773,641 kronor 76 öre, hvadan delägarnes behållning, som vid årets början uppgick till 54,482,232 kronor 53 öre, minskats med 570,792 kronor 76 öre och den 30 november 1904 utgjorde 53,911,439 kronor 77 öre, oberäknadt upplupna räntor för den gångna delen af året.

Inlåningsräntan har under år 1904 oförändradt utgjort 3,6 % för år.

Postsparbankens fondmedel — däruti inberäknadt löpande förskott från postverket å tillhoppa 2,141,546 kronor 49 öre — voro vid november månads utgång placerade dels uti obligationer, utfärdade af Svenska staten, Sveriges allmänna hypoteksbank eller kommuner inom landet, till ett bokfördt värde af 39,392,764 kronor 38 öre, dels ock i direkta lån till kommuner till ett sammanlagdt kapitalbelopp af 14,895,713 kronor 40 öre, hvarjämte vid samma tidpunkt i banker inestodo 2,440,558 kronor 15 öre, allt utom upplupna, ej förfallna räntor.

Af ofvan upptagna skuld till postverket har under december månad 1904 återbetalats ett sammanlagdt belopp af 800,000 kronor.

Postsparbankens bestyr med uppbörd och utbetalningar för Riksförsäkringsanstaltens räkning hafva under tiden 1 januari—30 november 1904 gestaltat sig såsom följer:

Inbetalningar hafva förmedlats till belopp af 514,266 kronor 91 öre, fördelade på 2,182 poster, och utbetalningar till belopp af 42,689 kronor 65 öre i 2,023 poster. Utbetalningarna förgrena sig i följande grupper:

Sjukhjälp	antal 383	belopp kr. 4,560: —
Begravningshjälp	» 11	» » 660: —
Lifränta	» 967	» » 19,629: 65
Återbetalade premier	» 662	» » 17,840: —

De för Riksförsäkringsanstaltens räkning förvaltade medlen voro den 30 november 1904 placerade i obligationer till bokfördt värde af 597,855 kronor

90 öre, i kommunlån till belopp af 99,330 kronor 88 öre, hvarjämte å bankräkningar innestodo 74,127 kronor 22 öre, förutom ej förfallna räntemedel.

Patent- och
registrerings-
verket.

Under år 1904 hafva till Patent- och registreringsverket inkommit 2,286 ansökningar om erhållande af patent, 623 ansökningar om registrering af varumärken och 32 ansökningar om erhållande af mönsterskydd.

Under samma år har Patent- och registreringsverket beviljat 1,904 patent och registrerat 536 varumärken samt 26 mönster.

Till samma ämbetsverk hafva under år 1904 inkommit dels 71 anmälningar till försäkringsregistret, dels 2,705 anmälningar till aktiebolagsregistret, däraf 496 afsett registrering af aktiebolag, 22 registrering af enskilda banker, 2 registrering af folkbankaktiebolag och 1 registrering af folkbank.

Under samma år hafva registrerats dels 49 försäkringsbolag, dels 21 enskilda banker, dels 2 folkbankaktiebolag och 1 folkbank, dels ock 472 aktiebolag.

Af de sistnämnda, hvilkas sammanlagda tecknade aktiekapital utgör 58,286,980 kronor, däraf 49,352,778 kronor 91 öre inbetalts, äro:

7 järnvägsaktiebolag med ett sammanlagdt aktiekapital af	1,760,600 kronor
218 industri- och fabriksaktiebolag	26,578,070 »
44 rederiaktiebolag	4,038,300 »
77 handels- och hushållsföreningsaktiebolag	5,974,680 »
126 aktiebolag, bildade för hvarjehanda ändamål	19,935,330 »
472	58,286,980 »

Kungörelse
ang. restitution
af erlagd skatt
för malt vid
utförsel ur ri-
ket af malt-
drycker.

Kungl. Maj:t har den 19 februari 1904 utfärdat kungörelse angående restitution af erlagd skatt för malt vid utförsel ur riket af maldrycker.

Ändrad lydelse
af § 16 i stad-
gan för all-
männa bränn-
vinsnederlag
den 23 sep-
tember 1887.

Kungl. Maj:t har den 8 april 1904 utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af § 16 i förnyade stadgan för allmänna brännvinsnederlag den 23 september 1887.

Ändrad lydelse
af 4 § 3 mom.
samt 36 och
37 §§ i ord-
ningsstadgan
för maldrycks-
bryggerierna i
riket den 26
juni 1903.

Likaledes den 8 april 1904 har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse angående ändrad lydelse af 4 § 3 mom. samt 36 och 37 §§ i ordningsstadgan för maldrycksbryggerierna i riket den 26 juni 1903.

I enlighet med föreskriften i Kungl. kungörelsen den 26 juni 1890 an- Jämförande af
gående förvaring och användande af i Kungl. förordningen om mått och hufvudlikarna
vikt den 9 oktober 1885 omförmälda prototyper och hufvudlikare hafva under för mått och
år 1904 de hos Kungl. Finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå för- vikt med pro-
varade hufvudlikarna för mått och vikt jämförts med motsvarande prototyper. totyperna.

Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld, som vid 1902 års utgång Allmänna hy-
utgjorde 287,536,366 kronor 67 öre, uppgick vid 1903 års slut till 286,503,300 poteksbanken.
kronor, hvaraf mot inhemska obligationer 115,394,900 kronor, mot tyska
195,847,200 kronor och mot franska 25,261,200 kronor; och utgjorde räntan,
hvarmed obligationerna voro förskrifna, 5 procent å 12,856,900 kronor, 4
procent å 187,610,933 kronor 33 öre, 3³/₄ procent å 31,797,200 kronor och
3¹/₂ procent å 54,238,266 kronor 67 öre.

Under år 1904 hafva af 1883 års lån försålts obligationer till belopp af
372,700 kronor. Något nytt obligationslån har icke under samma år af hy-
poteksbanken upplagts. Under år 1904 hafva följande amorteringar å bankens
obligationslån verkstälts, nämligen å inhemska 5-procentlånet 286,600 kronor,
å inhemska 4-procentlånet 206,500 kronor, å inhemska 3³/₄-procentlånet 149,200
kronor, å inhemska 3¹/₂-procentlånet 79,500 kronor, å tyska 4-procentlånet
552,800 kronor, å tyska 3¹/₂-procentlånet 192,266 kronor 67 öre och å franska
4-procentlånet 315,000 kronor.

Enligt den öfversikt af hypoteksföreningarnas ställning vid 1903 års Hypoteksför-
slut, hvilken i Finansdepartementet upprättats efter uppgifter från de sär- eningarnas
skilda hypoteksföreningarna, utgjorde summan af den amorteringslåneskuld, ställning.
hvori hypoteksföreningarna, efter afdrag af de å lånen verkställda amorte-
ringar, till allmänna hypoteksbanken då häftade, 271,163,403 kronor 83 öre
eller 1,279,614 kronor 49 öre mer än vid utgången af år 1902.

Allmänna hypotekskassans för Sveriges städer obligationsskuld utgjorde Allmänna hy-
vid 1903 års utgång 26,179,066 kronor 68 öre mot 26,132,133 kronor 35 öre potekskassan
vid utgången af år 1902. Under år 1904 hafva blifvit sålda obligationer af för Sveriges
det samma år upplagda 4-procent-amorteringslånet å 10,000,000 kronor ett städer.
belopp af 6,500,000 kronor samt af 1888 års 3¹/₂-procent-amorteringslån
561,400 kronor.

Hypotekskassans fordringar hos delägande stadshypoteksföreningar och
kommuner uppgingo vid 1903 års slut, efter verkställd amortering, till sam-
manlagdt 21,609,240 kronor 93 öre.

Riksbankens metalliska kassa utgjorde, beräknad i enlighet med gäl- Riksbankens
lande bestämmelser, vid slutet af november år 1904 i rundt tal 60,485,800 . och de en-
kronor mot 59,215,600 kronor vid samma tid år 1903. skilda bank-
inrättningarnas
kassatill-
gångar.

De enskilda bankinrättningarna ägde vid utgången af november år 1904 i myntadt och omyntadt guld 392,900 kronor mot 399,000 kronor vid samma tid år 1903.

Riksbanken och de enskilda bankinrättningarna hade vid november månads utgång 1904 fordringar hos utlandet i räkning och på grund af växlar till belopp af 84,230,500 kronor mot skulder å tillhoppa 75,432,800 kronor, så att bankernas öfverskjutande fordran hos utlandet utgjorde 8,797,700 kronor mot 35,184,500 kronor vid samma tid år 1903. Därjämte innehade Riksbanken den 30 november 1904 utländska obligationer till ett belopp af 10,620,600 kronor mot ett belopp af 10,802,200 kronor vid samma tid år 1903.

Utelöpande
banksedlar.

Beloppet af utelöpande banksedlar var i slutet af november månad 1904 i rundt tal 158,512,000 kronor, däraf 156,014,400 kronor för Riksbanken och 2,497,600 kronor för de enskilda bankerna. Vid utgången af november år 1903 var utelöpande sedelbeloppet 159,521,500 kronor, och har alltså en minskning i sedelstocken ägt rum med 1,009,500 kronor, i det att de enskilda bankernas utelöpande sedlar minskats med 2,832,000 kronor men Riksbankens ökats med 1,822,500 kronor.

Bankernas in-
och utlåning.

I Riksbanken och de enskilda bankinrättningarna voro vid utgången af november 1904 inestående:

på sparkasseräkning 168,881,900 kronor mot 140,652,500 kronor vid samma tid år 1903; på giro-, upp- och afskrifnings- samt löpande räkning 168,836,900 kronor mot 176,458,600 kronor vid samma tid år 1903; på depositionsräkning 658,978,200 kronor mot 635,470,200 kronor år 1903.

Beloppet af diskonterade inrikes växlar, som vid november månads utgång år 1903 utgjorde 426,192,700 kronor, var den 30 november 1904 490,837,900 kronor och hade således ökats med 64,645,200 kronor. Vid slutet af november 1904 utestod såsom lån ett belopp af 684,732,700 kronor. Motsvarande belopp för år 1903 uppgick till 617,081,400 kronor, och hade således bankernas utestående lån från november 1903 till samma tid år 1904 ökats med ett belopp af 67,651,300 kronor. Det å kassa- och resekreditiv utestående belopp hade från slutet af november 1903 till samma tid år 1904 ökats från 144,598,700 kronor till 157,073,900 kronor eller med 12,475,200 kronor, och det å löpande räkning utestående belopp hade likaledes under samma tid ökats från 96,618,700 kronor till 105,491,800 kronor eller med 8,873,100 kronor.

Vid utgången af november 1904 var därjämte på indrifning beroende ett belopp af 3,472,700 kronor mot 2,954,700 kronor vid samma tid år 1903.

Totalsumman af bankernas till allmänna rörelsen lämnade försträckningar utgjorde alltså vid slutet af november 1904 1,441,609,000 kronor mot

1,287,446,200 kronor vid samma tid år 1903 och har således ökats med 154,162,800 kronor, under det att hela inlåningen på sparkasse-, giro-, upp- och afskrifnings- samt löpande räkning och depositionsräkning samtidigt ökats med 44,115,700 kronor.

Bankernas sammanlagda fonder hafva från utgången af november månad 1903 till samma tid år 1904 ökats med 48,482,400 kronor.

Under år 1904 har Kungl. Maj:t meddelat tillstånd att drifva bankrörelse åt dels följande solidariska bankbolag, nämligen Gamleby folkbank och Folkärna folkbank, dels följande aktiebolag, nämligen aktiebolaget Avesta folkbank och aktiebolaget Hudiksvalls folkbank, hvart och ett till utgången af år 1914. Däremot hafva norra Hallands bankaktiebolag och aktiebolaget Göteborgs köpmansbank under år 1904 upphört med sin verksamhet, hvarvid den förra bankens tillgångar och skulder öfvertogos af Hallands enskilda bank och den senares af Skånes enskilda bank.

Nya och upplösta bankbolag.

Under år 1904 har Kungl. Maj:t meddelat följande enskilda banker tillåtelse att fortfarande till utgången af år 1915 drifva bankrörelse med solidarisk ansvarighet för delägarne, nämligen: Skånes enskilda bank, Värmlands enskilda bank, Kopparbergs enskilda bank, Skaraborgs läns enskilda bank, Upplands enskilda bank, Östergötlands enskilda bank, Smålands enskilda bank, Örebro enskilda bank, Stockholms enskilda bank, Norrköpings enskilda bank, Sundsvalls enskilda bank, enskilda banken i Vänersborg, Gäfleborgs enskilda bank, Kristinehamns enskilda bank, Borås enskilda bank, Södermanlands enskilda bank, Kalmar enskilda bank, Gottlands enskilda bank, Bohus läns enskilda bank, Hälsinglands enskilda bank, Hallands enskilda bank och Härnösands enskilda bank.

Förlängda oktrojer.

Tillika har Kungl. Maj:t meddelat förlängning till utgången af år 1915 i nu löpande oktrojer för industrikreditaktiebolaget i Stockholm och aktiebolaget skånska handelsbanken.

Kungl. Maj:t har den 22 april 1904 utfärdat kungörelse om preskription för inlösen af sedlar, utgifna af följande enskilda banker, nämligen: Skånes enskilda bank, Värmlands enskilda bank, Kopparbergs enskilda bank, Östergötlands enskilda bank, Smålands enskilda bank, Örebro enskilda bank, Stockholms enskilda bank, Norrköpings enskilda bank, Hallands enskilda bank, Sundsvalls enskilda bank, enskilda banken i Vänersborg, Skaraborgs läns enskilda bank, Gäfleborgs enskilda bank, Upplands enskilda bank, Kristinehamns enskilda bank, Borås enskilda bank, Södermanlands enskilda bank, Kalmar enskilda bank, Gottlands enskilda bank, Bohusläns enskilda bank, Härnösands enskilda bank och Hälsinglands enskilda bank.

Preskription för inlösen af vissa enskilda bankers sedlar.

Frihet från utmätning af pensioner. Kungörelser hafva af Kungl. Maj:t utfärdats angående frihet från utmätning för pension, utgående från pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges högre skolor för kvinnlig ungdom samt bankaktiebolaget Södra Sveriges pensionsfond.

Kommitterade för revision i vissa afseenden af reglementet för sjömanshusen i riket m. m. De af Kungl. Maj:t tillsatta kommitterade, hvilka fått sig uppdraget att verkställa revision i vissa afseenden af, bland annat, förordningen angående sättet och ordningen för sjöfolks på- och afmönstring samt utfärdande af sjömansrulla den 4 juni 1868 och reglementet för sjömanshusen i riket den 4 mars 1870, hafva meddelat, att då föremålet för deras verksamhet stode i viss förbindelse med frågan om ett förbättradt pensioneringssätt för sjömän, med samma verksamhet ansetts böra anstå, till dess den för utredande af sistberörda fråga den 9 november 1900 tillsatta kommitté hunnit afgifva sitt betänkande, samt att förstnämnda kommitterades arbete fördenskull under år 1904 ej fortskridit.

Kommittén angående förbättradt pensioneringssätt för sjömän: Den af Kungl. Maj:t den 9 november 1900 tillsatta kommittén för utredning af frågan om ett förbättradt pensioneringssätt för sjömän har den 15 november 1904 afgifvit betänkande med förslag i ämnet; och har Kungl. Maj:t anbefallt Kommerskollegium och direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt att i anledning af berörda betänkande och förslag afgifva underdåniga utlåtanden.

Kommitterade för afgifvande af yttrande rörande ändringar i gällande bestämmelser rörande bokföringen i Statskontoret m. m. De af Kungl. Maj:t den 26 september 1902 tillsatta kommitterade, hvilka fått sig uppdraget att afgifva yttrande om de ändringar i nu gällande bestämmelser rörande bokföringen i Statskontoret, hvilka kunde anses påkallade, äfvensom att framställa förslag om sådana ändringar i de särskilda ämbetsverkens bokföring, som kunde föranledas af en föreslagen ändrad eller utvidgad bokföring i Statskontoret, hafva, sedan de förarbeten, hvarmed kommitterade under år 1903 varit sysselsatta, i december samma år afslutats, den 22 februari 1904 hos Kungl. Maj:t gjort framställning om vissa anordningar i och för genomförande af en central kassakontroll; och har Kungl. Maj:t, med bifall till kommitterades förslag, den 8 april 1904 utfärdat nådig kungörelse i ämnet. Den 2 mars samma år inkommo kommitterade till Kungl. Maj:t med anhållan om bemyndigande att från statsmedelsförvaltande ämbetsverk och myndigheter infordra månatliga kassarapporter, afsedda att försöksvis läggas till grund för en inom kommittén föreslagen central kassabokföring. Med bifall till hvad kommitterade sålunda föreslagit, har Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 22 april 1904 *dels* föreskrifvit, att det på anmodan af kommitterade skulle åligga vissa ämbetsverk och myndigheter att i enlighet med de formulär, som kommitterade uppgjorde och tillhandahölle,

samt de närmare anvisningar, som af kommitterade lämnades, upprätta och till kommitterade insända rapporter, afseende tiden från den 1 januari 1904 till och med den 31 mars samma år före den 15 maj, för april månad inom den 1 juni och för hvarje af årets återstående månader inom den 15 i påföljande månad, dels och förklarar, att, därest i ett eller annat fall svårigheter mötte för vederbörande myndigheter att lämna de uppgifter, som vore afsedda att i rapporterna inrymmas, och att tillhandahålla rapporterna inom ofvan angifna tider, det finge bero på kommitterade att, efter samråd med vederbörande, träffa de anordningar, som kunde finnas påkallade. Sedan kommitterade därefter till berörda ämbetsverk och myndigheter öfversändt formulär till kassarapporter och nödiga upplysningar för formulärens användande, hafva sådana kassarapporter inkommit och underkastats granskning af kommitténs sekreterare med ett kameralt biträde.

Den af Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 tillsatta kommittén för afgifvande af utlåtande och förslag rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden m. m. har under år 1904 sammanträdt in pleno under tiderna från och med den 14 januari till och med den 29 februari, från och med den 14 till och med den 19 maj, från och med den 9 till och med den 18 juni samt senast från och med den 11 nästlidne november till och med den 17 innevarande december. Därjämte hafva, enligt kommitténs uppdrag, af särskilda subkommitterade verkställts utredningar och andra arbeten för kommitténs räkning under öfriga tider af den gångna delen af året, och har åt subkommitterade äfven uppdragits att under tiden intill pleniarbetenas återupptagande den 13 januari 1905 bedrifva och fullfölja utrednings- m. fl. förberedande arbeten för kommitténs räkning.

Kommittén för afgifvande af förslag rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden.

Kommittén, som under år 1904, i samarbete med de af Kungl. Maj:t förordnade representanterna för vederbörande ämbetsverk, fortsatt och avslutat den år 1903 började behandlingen af frågorna om reglering af löneförhållanden m. m. vid Kammarrätten och Statskontoret, har den 18 juni 1904 till Kungl. Maj:t öfverlämnat betänkande och förslag beträffande Kammarrätten och den 24 november samma år angående Statskontoret.

Öfver det förra af dessa förslag har Kungl. Maj:t den 15 juli 1904 anbefallt Kammarrätten att afgifva underdånigt utlåtande, och har den 16 december samma år sådant utlåtande inforrats från Statskontoret öfver det senare förslaget.

Samtidigt med afgifvande den 18 juni 1904 af betänkandet angående Kammarrätten anhöll kommittén hos Kungl. Maj:t om nådig föreskrift i afseende å ordningen af kommitténs vidare arbeten efter avslutandet af behandlingen af Statskontoret, och förklarade Kungl. Maj:t, enligt nådigt bref

den 4 november 1904, att, sedan kommittén afslutat behandlingen af frågan angående reglering af löneförhållandena m. m. vid Statskontoret, kommittén hade att öfvergå till behandling af frågan om reglering af löneförhållandena m. m. vid landsstaten. I sammanhang därmed förordnades länsbokhållaren i Uppsala län August Robert Hagen och länsmanen i Örebro härads östra distrikt af Örebro län Carl Emil Flodqvist att under den tid, sistnämnda fråga komme att utgöra föremål för kommitténs behandling, deltaga i kommitténs öfverläggningar, utan rätt att deltaga i besluten, men med rätt att till kommitténs protokoll afgifva den särskilda mening, hvartill enhvar af dem kunde finna sig befogad.

Efter det slutlig hand lagts vid betänkandet angående Statskontoret har kommittén under samarbete med de nämnda särskilda representanterna för landsstaten sysselsatt sig med frågan om reglering af löneförhållandena m. m. vid nyssnämnda stat.

Kommittén för afgifvande af förslag rörande beskattningen af hvitbetssockertillverkningen. Den af Kungl. Maj:t den 31 oktober 1902 tillsatta kommittén för verkställande af utredning och afgifvande af förslag rörande beskattningen af hvitbetssockertillverkningen har den 17 maj 1904 afgifvit betänkande med förslag i ämnet; och hafva öfver berörda förslag infortrade underdåniga utlåtanden afgifvits af Öfverståthållareämbetet samt Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands, Kalmar, Gottlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus samt Skaraborgs län.

Kommitterade för verkställande af utredning m. m. i anledning af beslutade tullförhöjningar i främmande länder. De på grund af Kungl. Maj:ts bemyndigande af den 1 maj 1903 af statsrådet och chefen för Finansdepartementet tillkallade kommitterade för verkställande af utredning och afgifvande af förslag i anledning af beslutade tullförhöjningar i främmande länder hafva under år 1904 allt ifrån årets början intill maj månads slut varit samlade. Efter att hafva ajournerat sina arbeten under sommarmånaderna, hvarunder dock vissa utredningar verkstälts af kommitterades kanslipersonal, sammanträdde kommitterade ånyo den 9 september, hvarefter kommitterades arbeten oafbrutet fortgått till årets slut.

Kommitterade för afgifvande af förslag rörande ökad beskattning å tobak och tobaksfabrikat. De på grund af Kungl. Maj:ts bemyndigande af den 30 januari 1903 af statsrådet och chefen för Finansdepartementet tillkallade kommitterade för afgifvande af förslag rörande ökad beskattning å tobak och tobaksfabrikat hafva den 26 januari 1904 afgifvit betänkande och förslag i ämnet; och hafva vederbörande myndigheter anbefallts att öfver berörda förslag afgifva underdåniga utlåtanden.

Sedan Kungl. Maj:t den 27 maj 1904 bemyndigat statsrådet och chefen för Finansdepartementet att för biträde inom departementet med utarbete af förslag till de förändrade bestämmelser i gällande förordningar dels angående beviljning af fast egendom samt af inkomst och dels om inkomstskatt, som kunde af förhållandena påkallas, tillkalla tre personer, hvilka skulle hafva att utföra detta uppdrag enligt de närmare föreskrifter, chefen för nämnda departement ägde meddela, har departementschefen uppdragit åt kammarrättsrådet Erik Joakim von Wolcker, professorn Karl Gustav Cassel och t. f. landskamreraren Otto Wilhelm Landén att biträda med utredningen af berörda fråga; och hafva bemälda sakkunnige afgifvit förslag i ämnet; hvarefter Kammarrätten anbefallts att däröfver afgifva underdånigt utlåtande.

Sakkunnige för utarbetande af förslag till förändrade bestämmelser i gällande beviljningsförordning m. m.

Sedan Riksdagen i skrifvelse den 12 maj 1902 anhållit, att Kungl. Maj:t måtte dels låta utreda i hvad mån och på hvad sätt en ändring i gällande bestämmelser om beskattning af tillverkning och försäljning af brännvin måtte kunna vidtagas i syfte att brännvinsbeskattningen, hvad anginge den del af berörda skatt, hvilken nu utginge såsom försäljningsavgift, måtte varda mera effektiv än hittills, samt därefter låta utarbete och för Riksdagen framlägga de förslag, som för vinnande af nämnda syftemål kunde anses lämpliga, dels ock låta uppgöra och för Riksdagen framlägga förslag till bestämmelser, hvarigenom, därest brännvinsbeskattningen fortfarande såsom hittills ansåges böra uppdelas i tillverkningsskatt och försäljningsavgift, en med billighet och rättvisa öfverensstämmande fördelning af försäljningsavgifterna skulle kunna åvägbringas, samt Kungl. Maj:t den 10 juni 1904 bemyndigat statsrådet och chefen för Finansdepartementet att tillkalla en sakkunnig person till biträde vid utarbetande af förslag till ändringar i gällande brännvinslagstiftning, har chefen för nämnda departement uppdragit åt landssekreteraren G. W. Roos att med omförmälda arbete inom departementet biträda; och har därefter förslag till förordning angående försäljning af brännvin blifvit inom Finansdepartementet utarbetadt. Öfver berörda förslag har Kungl. Maj:t anbefallt Öfverståthållareämbetet och samtliga Kungl. Maj:ts befallningshafvande att afgifva underdåniga utlåtanden.

Förslag till förordning angående försäljning af brännvin.

På föredragning af chefen för Ecklesiastikdepartementet har Kungl. Maj:t utfärdat:

Författningar i hvarjehanda ämnen.

den 12 februari 1904 kungörelse angående öfverlämnande af arkivhandlingar från Kristianstads län till landsarkivet i Lund; den 11 mars 1904 kungörelse angående rätt för administrerande präst till själfkommunion i

vissa fall; *samma dag* kungörelse angående ändring i § 8 i nådiga stadgan för folkskolelärareseminarierna i riket den 29 januari 1886; *den 15 april 1904* lag angående ändrad lydelse af § 9 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862; *samma dag* lag angående ändrad lydelse af § 8 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863; *samma dag* lag angående ändrad lydelse af §§ 13 och 21 i förordningen angående kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg den 5 maj 1882; *samma dag* kungörelse angående predikotexter å vissa söndagar i fastan; *samma dag* kungörelse angående beredande af tryggad besittningsrätt åt innehafvarne af vissa lägenheter å prästerskapets löningshemman; *samma dag* kungörelse angående anordnande af profårskurs vid folkskoleseminariet i Stockholm; *samma dag* lag angående sättet för organistlöns utgående; *samma dag* grundstadgar för Kungl. Vetenskapsakademien; *den 29 april 1904* stadga angående juridiska examina; *samma dag* kungörelse angående öfverlämnande af arkivhandlingar från Stockholms län till landsarkivet i Uppsala; *den 13 maj 1904* kungörelse om ändrad lydelse af § 4 i nådiga stadgan angående prästexamen den 18 april 1884; *samma dag* kungörelse om förändrad lydelse af § 1 i nådiga förordningen angående antagande af släktnamn den 5 december 1901; *samma dag* kungörelse angående afförande ur militär kyrkoförsamlings kyrkoböcker af person, hvilken, såsom dömd till urbota bestraffning, blifvit från krigsmakten skild; *den 10 juni 1904* kungörelse om ändrad lydelse af § 2 i nådiga kungörelsen angående aflöning åt lärare vid folkskolor och småskolor den 1 juni 1900; *samma dag* kungörelse om ändrad lydelse af § 2 i nådiga kungörelsen angående statsbidrag till aflönande af lärare vid folkskolor och småskolor den 1 juni 1900; *samma dag* kungörelse med viss föreskrift rörande aflönande af vikarie för de i § 2 af nådiga kungörelsen angående aflöning åt lärare vid folkskolor och småskolor den 1 juni 1900 omförmälda lärare; *samma dag* kungörelse angående vissa villkor för åtnjutande af den professorerna vid tekniska högskolan tillerkända förmån af ålderstillägg; *samma dag* kungörelse angående anslag af allmänna medel åt uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn och åt arbetshem för sinnesslöa; *samma dag* kungörelse angående resestipendier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid högre skolor för kvinnlig ungdom och samskolor; *samma dag* kungörelse angående understöd till anordnande af föreläsningkurser för arbetsklassen; *samma dag* kungörelse angående understöd åt äldre, behöfvande folkskolelärare; *samma dag* kungörelse angående understöd åt äldre, behöfvande småskolelärare m. fl.; *den 1 juli 1904* kungörelse angående rätt för vissa småskolelärarinnor att med afseende på tjänstår och rätt till understöd från småskolelärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt räkna sig till godo viss föregående tjänstgöring; *den 4 augusti 1904* kungörelse angående öfverläm-

nande af arkivhandlingar från Älfsborgs län till landsarkivet i Vadstena; *den 27 augusti 1904* kungörelse angående upptagande af särskilda till statsverket ingående terminsafgifter af lärjungar vid allmänna läroverk och pedagogier; *samma dag* kungörelse angående ny löne- och pensionsreglering för lärare och lärarinnor vid rikets allmänna läroverk; *samma dag* kungörelse angående ny löne- och pensionsreglering för lärare och lärarinnor vid högre lärarinneseminariet; *samma dag* kungörelse angående ändrad lydelse af § 8 mom. 1, § 20 och § 25 i nådiga stadgan för folkskolelärareseminarierna i riket den 29 januari 1886; *samma dag* kungörelse angående ny löne- och pensionsreglering för lärare och lärarinnor vid rikets folkskoleseminarier; *den 28 oktober 1904* instruktion för öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk; *den 11 november 1904* förnyad instruktion för folkskoleinspektörer; *den 18 november 1904* kungörelse angående tillämpning af vissa bestämmelser i reglementet för lärarnes vid elementarläroverken änke- och pupillkassa den 11 oktober 1878; *den 25 november 1904* kungörelse angående öfverlämnande af arkivhandlingar från Blekinge län till landsarkivet i Lund; *den 8 december 1904* kungörelse angående ändring af § 66 i stadgarna för Karolinska mediko-kirurgiska institutet den 29 april 1886; *samma dag* kungörelse angående sättet för utbetalning af aflönings- och arfvodesmedel till lärare och öfriga tjänstemän vid rikets allmänna läroverk med flera undervisningsanstalter; *samma dag* kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 27 och 29 i nådiga stadgarna för tekniska högskolan den 28 juni 1901; *den 31 december 1904* kungörelse om ändrad lydelse af § 6 i nådiga kungörelsen angående statsbidrag för undervisning i slöjd den 25 maj 1900; *samma dag* kungörelse om ändrad lydelse af § 3 i nådiga kungörelsen angående statsbidrag till aflönande af lärare vid folkskolor och småskolor den 1 juni 1900; *samma dag* instruktion för arkivdepån i Visby; *samma dag* kungörelse angående öfverlämnande af arkivhandlingar till arkivdepån i Visby; *samma dag* kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 24 och 27 i nådiga stadgan för Farmaceutiska institutet den 22 november 1901; *samma dag* instruktion för terminsafgiftsnämnderna vid rikets allmänna läroverk.

I afseende å kommittéer, som af Kungl. Maj:t på föredragning af chefen för Ecklesiastikdepartementet blifvit tillsatta, och liknande beredningar, hvilka blifvit på grund af Kungl. Maj:ts bemyndigande af nämnde chef inkallade, är följande att meddela: Kommittéer.

1) Den af Kungl. Maj:t den 11 mars 1898 tillsatta *kommitté för vidtagande af åtgärder för utförande af en gradmätning på Spetsbergen* består af H. K. H. Kronprinsen såsom ordförande samt fem ledamöter, nämligen professorerna P. G. Rosén, N. C. Dunér och G. Mittag-Leffler, professorn friherre G. J. De Geer samt lektorn E. Jäderin.

Kommittén har under år 1904 haft ett sammanträde.

Under året har arbetet med beräkning af de gjorda iakttagelserna och deras publikation fortskridit i enlighet med de öfverenskommelser, som träffades med den kejsrerliga ryska kommissionen vid sammanträde i S:t Petersburg i slutet af år 1903. Halfva antalet af de arbeten, som af kommittén skola publiceras, hafva i det närmaste blifvit färdiga. Å de återstående har arbetet med beräkningar och konstruktion af kartor skridit betydligt framåt, och har i detta arbete flertalet af kommitténs ledamöter tagit en verksam del.

2) Den af Kungl. Maj:t den 2 maj 1902 tillsatta *kommitté för undersökning af svenska ortnamn*, bestående af riksantikvarien H. O. H. Hildebrand såsom ordförande samt kammarrådet G. Thulin och professorn A. G. Noreen såsom ledamöter, har under år 1904 sammanträdt den 7—12 januari, den 26 januari—3 februari, den 26 februari, den 9 april, den 18—30 maj, den 9 september, den 21—26 oktober, den 5—18 november samt den 3 och den 17 december.

Hvad undersökningarna i orten angår, hafva under år 1904 sådana undersökningar verkstälts af åtskilliga personer i 29 socknar å Dal och i 105 socknar i västgötadelen af Älfsborgs län, så att numera återstå att undersöka 7 socknar å Dal och omkring 20 socknar i västgötadelen af nämnda län. Undersökningarna i Kammarkollegium, kammarrarkivet och generallandtmäteriarkivet hafva fortgått efter samma plan som under föregående år, dock med iakttagande af en del förenklingar. Excerperingen af ortnamn ur äldre tryckta och otryckta källor har jämväl under året fortgått, och den af filosofie doktorn V. Gödel på uppdrag af kommittén utarbetade förteckningen öfver källskrifter för ortnamnsforskningen har befordrats till trycket i Antikvarisk tidskrift. Under året hafva ortnamnen i Redvägs härad samt i 21 af Kinds härads 39 socknar slutligen bearbetats af filosofie doktorn S. Lampa.

Jämte det att kommittén genomgått och granskat det af Lampa sålunda bearbetade materialet, har kommittén den 9 september underställt Kungl. Maj:ts pröfning plan för arbetet i dess helhet med förslag till kostnadsberäkningar för detsamma.

3) Den af Kungl. Maj:t den 17 oktober 1902 tillsatta *kommitté för afgifvande af utlåtande och förslag angående undervisnings-, examens- och studieväsendet vid rikets universitet och Karolinska mediko-kirurgiska institutet*, hvilken kommitté bestått af landshöfdingen grefve H. E. G. Hamilton såsom ordförande samt filosofie doktorn D. Bergström, e. o. professorn J. W. Hultkrantz, rektorn J. Juhlin och till den 29 april 1904 professorn E. Trygger såsom ledamöter, hvarefter i stället för Trygger, som då på gjord underdånig ansökning blef entledigad från kommittéuppdraget, till ledamot af kommittén

i nåder förordnades professorn H. Larsson, har varit samlad under tiden den 27—29 februari, den 7—9 april, den 30 juni—3 juli samt den 18 oktober—18 december.

Öfverläggningarna vid kommitténs sammanträden i februari och april afsågo examens- och undervisningsväsendet inom de medicinska fakulteterna. Detta ärendes behandling afslutades den 9 april, då kommittén afgaf underdånigt betänkande och förslag angående examina samt undervisnings- och studieväsendet inom universitetens medicinska fakulteter och vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet. Samtidigt härmed gjorde kommittén underdånig hemställan om åtgärder för förbättrande af de blifvande läkarnes utbildning i epidemiologi samt i lungtuberkulosens diagnostik och behandling.

Under de därefter hållna sammanträdena har kommittén varit sysselsatt med frågor rörande examens- och undervisningsväsendet inom de filosofiska fakulteterna och därmed i samband stående frågor.

4) Den af Kungl. Maj:t den 10 juni 1903 tillsatta *kommitté för Sveriges deltagande i världsutställningen i S:t Louis år 1904*, som består af generaldirektören A. R. Åkerman såsom ordförande samt rektorn B. V. Adler, folkskoleinspektören C. G. Bergman, vice generalkonsuln B. A. F. Georgii, läroverksrådet N. G. W. Lagerstedt och intendenten C. G. Looström såsom ledamöter, har under år 1904 haft fyra sammanträden. Sveriges kommissarie vid utställningen, läroverksrådet Lagerstedt, afreste från Sverige till S:t Louis i midten af mars månad och anträdde återresan därifrån den 18 december 1904.

5) På grund af Kungl. Maj:ts den 27 maj 1904 gifna bemyndigande har chefen för Ecklesiastikdepartementet tillkallat lektorn C. F. E. Carlson, rektorn B. Jakobsson Bergqvist och lektorn A. Nordfelt att *såsom sakkunniga inom departementet biträda vid utarbetandet af förslag till de författningar och andra bestämmelser, som skola utfärdas med anledning af Riksdagens år 1904 fattade beslut rörande ändrad anordning af rikets allmänna läroverk m. m.*

Dessa sakkunniga hafva varit i verksamhet under tiden den 30 maj—30 juni samt den 1 september—31 december; och hafva de sakkunniga utarbetat, förutom förslag till vissa kungörelser och cirkulär m. m. innehållande bestämmelser i anledning af Riksdagens nämnda beslut, förslag till instruktion för den i enlighet med sagda beslut inrättade öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk äfvensom förslag till ny stadga för samma läroverk.

6) Sedan styrelsen för tekniska högskolan till Kungl. Maj:t inkommit med förslag till utvidgning och omorganisation af högskolan, har Kungl. Maj:t den 4 november 1904 uppdragit åt f. d. landshöfdingen A. G. J. Svedelius samt ingenjörerna J. E. Biesert och A. Decker att såsom *sakkunniga* afgifva underdånigt yttrande angående behovet af och sättet för sådan ut-

vidgning och omorganisation äfvensom bemyndigat chefen för Ecklesiastikdepartementet att, på framställning af bemälda sakkunniga, tillkalla andra sakkunniga personer för att i mån af behof deltaga i behandlingen af särskilda till omförmälda uppdrag hörande frågor.

De sakkunniga sammanträdde första gången den 12 december.

Rikets indelning och religionsvården.

Kungl. Maj:t har förordnat, att Hedvig Eleonora församling i Stockholm skall under vissa villkor delas i tre församlingar. Med förklarande att Öfver Selö pastorat från och med den 1 maj 1905 skall upphöra att vara prebende åt teologie lektorn vid allmänna läroverket i Strängnäs och att kyrkoherdebefattningen vid pastoratet skall tillsättas i den för regala gäll stadgade ordning att tillträdas samma den 1 maj, har Kungl. Maj:t förordnat, dels om vidtagande af åtgärder för tillsättande af berörda kyrkoherdebeställning, dels ock att komministertjänsten i pastoratet skall, i sammanhang med upphörande af pastoratets prebendeegenskap, indragas. Kungl. Maj:t har medgifvit, att, utan rubbning i nu bestående borgerligt kommunala förhållanden, en särskild kapellförsamling må under namn af Grängesbergs kapellförsamling bildas af den del utaf Grangärde församling, som utgöres af Grängesbergs grufskog med därå befintliga torp och lägenheter jämte Grängesbergs och Björnbergs grufsamhällen. Vidare har Kungl. Maj:t förordnat, att under vissa villkor Elmhults köping skall afskiljas från Stenbrohults församling till en särskild kapellförsamling under namn af Elmhults kapellförsamling äfvensom att lägenheten $\frac{3}{64}$ mantal Sippmanna Nr 1 skall från och med ingången af år 1906 från Hamra till Vamlingbo socken öfverflyttas ej mindre i ecklesiastikt och kommunalt hänseende än äfven i jordeboken.

Kungl. Maj:t har medgifvit inrättande af en extra ordinarie prästerlig befattning inom hvardera af Asarums och Gudmundrå församlingar äfvensom anställande af en dylik prästman å Malmön inom Tossene pastorat.

Ordningen vid omröstning till prästval.

Kungl. Maj:t har fastställt särskild ordning för afgifvande af röster vid prästval inom Gamlestads och Haga församlingar samt Karl Johans församling i Göteborg äfvensom inom Nyköpings Västra och Nikolai församling.

Främmande trosbekännare.

Metodist-episkopalförsamlingar i Klintehamn, Kristinehamn och Falköping hafva förklarats af staten erkända med rätt till offentlig religionsöfning enligt gällande bestämmelser.

Nya kyrkor m. m.

Under år 1904 har Kungl. Maj:t fastställt ritningar till 7 nya kyrkor, till ändring och reparation af 37 samt till altare, orgelfasad eller andra inredningsföremål i 43 kyrkor.

Öppna bref om tillstånd att genom kollekt och stambok öfver hela riket insamla bidrag till byggande eller reparation af kyrka hafva utfärdats för Båraryds, Vånga, Edsbro, Vårdshults och Augerums församlingar.

Vid rikets allmänna läroverk utgjorde antalet lärjungar vid början af 1904 års hösttermin 19,940. Allmänna läro-
verken.

Lärjungeantalet vid de pedagogier, som meddela undervisning utöfver folkskolans ståndpunkt, uppgick höstterminen 1904 till 196.

Under år 1904 hafva 1,195 lärjungar, däraf 102 kvinnor, undergått godkänd mogenhetspröfning vid allmänna läroverk och privata läroanstalter med dimissionsrätt.

Den 27 augusti 1904 har Kungl. Maj:t låtit utfärda cirkulär angående fördelning af det utaf Riksdagen beviljade anslag för beredande åt lärare vid vissa allmänna läroverk samt pedagogierna af tillfällig löneförbättring under år 1905.

Profårskurser för praktisk utbildning af blifvande lärare hafva under år 1904 varit anordnade vid högre latinläroverket å Norrmalm, högre allmänna läroverket å Södermalm och högre realläroverket i Stockholm samt högre allmänna läroverken i Uppsala och Lund. För att genomgå dylik kurs hafva under året 53 lärarekandidater blifvit af chefen för Ecklesiastikdepartementet till nämnda läroverk hänvisade.

Kungl. Maj:t har af det anslag å 6,000 kronor, som finnes uppfördt å de allmänna läroverkens stat till resestipendier för lärare i främmande lefvande språk vid de allmänna läroverken, under år 1904 tilldelat 9 sådana lärare understöd för resor i utlandet äfvensom af det utaf Riksdagen beviljade anslag å 4,000 kronor till understöd åt lärare vid de allmänna läroverken, särskildt vid de läroverk, där profårskurs är anordnad, utdelat 6 resestipendier.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande den högre undervisningen under år 1904 inspekterat högre allmänna läroverken i Falun och Jönköping, västra femklassiga läroverket i Göteborg, treklassiga läroverket i Söderköping, Chalmers tekniska läroanstalt samt åtskilliga högre skolor för kvinnlig ungdom och samskolor.

Af de för sådant ändamål anslagna medel har under år 1904 utgått understöd åt 115 högre skolor för kvinnlig ungdom och samskolor. Högre skolor
för kvinnlig
ungdom.

Af det för år 1904 anvisade anslag till resestipendier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid högre skolor för kvinnlig ungdom och samskolor har Kungl. Maj:t tilldelat 3 föreståndarinnor och 7 lärarinnor sådant understöd.

Tekniska undervisningen. Vid tekniska högskolan utgjorde vid början af läroåret 1904—1905 lärjungantalet 395, däraf ordinarie elever i 1:a årskursen 125, i 2:a 106, i 3:e 117 och i 4:e 45 samt extra ordinarie elever 2.

Vid Chalmers tekniska läroanstalt i Göteborg utgjorde elevantalet under läsåret 1903—1904 högst: ordinarie elever i högre afdelningens 1:a årskurs 69, 2:a 70, 3:e 67 och i lägre afdelningens 1:a årskurs 36, 2:a 79, 3:e 88, specialelever 13 samt extra elever 23.

Under läroåret 1903—1904 utgjorde elevernas antal vid tekniska skolan i Stockholm: inom tekniska afton- och söndagsskolan 1,372, inom tekniska skolan för kvinnliga lärjungar 243, inom den högre konstindustriella skolan 77, inom byggnadsyrkesskolan 78 och inom maskinyrkesskolan 92, af hvilket sistnämnda antal dock 73 samtidigt voro inskrifna äfven i afton- och söndagsskolan. Vid de tekniska elementarskolorna i Norrköping, Malmö, Örebro, Borås och Härnösand uppgick elevernas antal läsåret 1903—1904 till 460. Vid tekniska söndags- och aftonskolan i Eskilstuna begagnades samma läsår undervisningen af 223 lärjungar samt vid fackskolan i samma stad för finare smides- och metallindustri af 46 lärjungar.

Kungl. Maj:t har år 1904 af de för ändamålet anslagna medel tilldelat understöd åt lägre tekniska yrkesskolor i följande orter, nämligen: i Lund, Vänersborg, Lidköping och Östersund för år 1904; i Södertälje, Uppsala, Enköping, Nyköping, Norrköping, Linköping, Jönköping, Växjö, Kalmar, Visby, Karlskrona, Karlshamn, Kristianstad, Ängelholm, Hesselholm, Malmö, Landskrona, Hälsingborg, Halmstad, Varberg, Uddevalla, Borås, Karlstad, Örebro, Nora, Kopparberg, Västerås, Köping, Falun, Hedemora, Grängesberg, Gäffe, Söderhamn, Hudiksvall, Härnösand, Sundsvall, Örnsköldsvik, Umeå och Luleå för åren 1904, 1905 och 1906; samt i Sköfde för åren 1905 och 1906.

Folkskoleseminarierna. Elevernas antal utgjorde höstterminen 1904 vid rikets åtta manliga folkskoleseminarier 825 och vid de sex kvinnliga folkskoleseminarierna 599, eller tillsammans 1,424 elever.

Afgångsexamen undergingo 1904 års vårtermin 187 manliga och 157 kvinnliga elever, eller tillsammans 344 elever.

Småskolelärareexamen aflades samma termin vid folkskoleseminarierna af 58 elever, samtliga kvinnliga, hvilka genomgått första och andra klassernas lärokurser.

Seminarier i Mattisudden har vid höstterminens början 1904 inflyttat i de nybyggda lokalerna i Murjek inom Jockmocks församling. Vid seminariet, som är afsedt för bildande af lapska småskolelärare och -lärarinnor, voro höstterminen 1904 intagna 69 elever, hvaraf 12 manliga och 57 kvinnliga.

Vid seminariet i Haparanda för bildande af finska småskolelärare och -lärarinnor voro samma termin intagna 53 elever, 10 manliga och 43 kvinnliga.

Vid slutet af vårterminen 1904 aflades examen för behörighet till lärarbefattning vid småskola af 10 elever vid seminariet i Mattisudden och af 17 elever vid seminariet i Haparanda.

Vid af landsting underhållna småskoleseminarier hafva under år 1904, enligt till Ecklesiastikdepartementet lämnade uppgifter, 431 elever, däraf 8 manliga, undergått den pröfning vid under offentlig kontroll stående seminarium för anställning som lärare vid småskola m. m., som påbjudes i närdiga stadgan den 28 maj 1897.

Pröfning af behörighet till erhållande af befattning såsom lärarinna vid småskola har undergått af 368 elever vid af enskilda personer anordnade småskoleseminarier.

Till stipendier vid folkskoleseminarierna hafva för vårterminen 1904 anvisats tillsammans 42,835 kronor, hvarjämte stipendiemedel till ett sammanräknadt belopp af 14,465 kronor beviljats till seminarieelever, som tala finska eller lapska språket. För höstterminen samma år hafva 43,985 kronor utdelats som stipendier åt elever vid folkskoleseminarierna samt 12,605 kronor åt elever, som tala finska eller lapska språket.

Af den undervisningsmateriel, som genom Ecklesiastikdepartementets försorg anskaffats, hafva statens samtliga fullständigt anordnade seminarier kostnadsfritt erhållit hvad som för dem ansetts erforderligt.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande folkundervisningen under år 1904 inspekterat folkskoleseminarierna i Lund, Landskrona, Växjö, Kalmar, Linköping och Strängnäs samt småskoleseminarierna i Kalmar och Linköping.

Enligt de — jämlikt föreskriften i gällande stadga angående folkundervisningen i § 67 samt Kungl. cirkulären af den 24 november 1882 och den 6 oktober 1893 — af folkskoleinspektörerna och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifterna angående folkundervisningen meddelades år 1903 undervisning i 18 högre folkskolor. I rikets 2,403 skoldistrikt funnos

4,652 fasta och	534 flyttande eller tillsammans	5,186 folkskolor,
1,318 » »	776 » » »	2,094 mindre folkskolor,
4,206 » »	1,123 » » »	5,329 småskolor,

S:a 10,176 fasta och 2,433 flyttande eller tillsammans 12,609 skolor, eller, med inräknande af de högre folkskolorna, 12,627 skolor.

I de högre folkskolorna undervisade antingen endast i läsåmnen eller i såväl läs- som öfningsämnen	21 lärare och 4 lärarinnor samt i		
folkskolorna	5,173 lärare och 2,965 lärarinnor eller tillsammans	8,138	
mindre folkskolorna	226 » » 1,874 » » »	2,100	
småskolorna	162 » » 6,279 » » »	6,441	

Summa 5,561 lärare och 11,118 lärarinnor eller tillsammans 16,679

eller, med inräknande af de högre folkskolornas lärarepersonal, 16,704 förutom 432 lärare och 858 lärarinnor, eller tillsammans 1,290, hvilka undervisat endast i öfningsämnen.

Antalet barn i 7—14 års ålder utgjorde vid 1903 års slut 840,285, hvaraf 413,496 gossar och 426,789 flickor. Bland dessa hade

under året undervisats på något af nedan angifna sätt	767,032
» » ej åtnjutit sådan undervisning	67,314
hvarjämte uppgifter saknas om	5,939
Summa	840,285

Bland de vid årets slut befintliga barnen i 7—14 års ålder undervisades under året i

sina egna distrikts fasta folkskolor	405,824
» » » flyttande folkskolor	36,817
» » » fasta mindre folkskolor	48,685
» » » flyttande mindre folkskolor	30,296
» » » fasta småskolor	145,863
» » » flyttande småskolor	38,057
folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utom sina egna distrikt	16,293
Summa	721,835
högre folkskolor	379
allmänna läroverk och fackskolor	13,479
skolor för abnorma barn	1,170
enskilda skolor	17,529
hemmen	12,640
Summa	767,032

Bland de vid årets slut befintliga barnen i 7—14 års ålder, hvilka under året ej åtnjutit undervisning på något af ofvan angifna sätt,

hade	8,160 inhämtat folkskolans minimikurs,
»	39,536 undergått godkänd afgangspröfning samt
uteblefvo	3,397 till följd af sjukdom eller naturfel och
»	16,221 af annan anledning.

Summa 67,314.

Folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar har, enligt uppgift från Statskontoret, för år 1904 å länsstat varit uppfördt 39,875 kronor och af Statskontoret anordnats 47,518 kronor 58 öre, allt till höjande af folkskolelärares löner till och öfver minimum, till ökande af lärarens löner vid mindre folkskolor och småskolor, till afönande af lärare vid af staten anordnade skolor, till anskaffande af undervisningsmateriel, bildande af lärare m. m.

Undervisningsmateriel. De allmänna folkskolorna, döfstumskolorna jämte andra folkundervisningsanstalter, som därtill äro berättigade, hafva till nedsatt pris erhållit den undervisningsmateriel, som genom chefens för folkskolebyrån försorg anskaffats. Under år 1903 uppgick kostnaden härför till 23,755 kronor 10 öre.

Understöd åt äldre, behöfvande folkskolelärare och småskolelärare m. fl. Kungl. Maj:t har för år 1904 af därtill anvisade medel beviljat understöd åt 19 äldre, behöfvande folkskolelärare med tillsammans 6,650 kronor samt åt 151 äldre, behöfvande småskolelärare m. fl. med tillsammans 15,100 kronor.

Läroanstalter för döfstumma och blinda. Vid institutet å Manilla för bildande af döfstumskolelärare voro under läsåret 1903—1904 intagna 2 elever. Profärskurs vid döfstumanstalter genomgicks af 1 lärare.

Under läsåret 1903—1904 undervisades vid anstalten i Bollnäs för öfveråriga döfstumma 38 elever.

Vid institutet för blinda å Tomtebodavägen voro under läsåret 1903—1904 intagna 121 elever, däraf 69 gossar och 52 flickor, af hvilka en gosse och en flicka inskrefvos under vårterminen. 114 lärjungar hafva erlagt afgift, och 7 hafva varit frielever för de särskilda stiftet och Stockholms stad. 14 elever afgingo efter fullbordad lärokurs, 2 på grund af bristande förmåga att draga nytta af undervisningen.

1,635 exemplar blindskrifter hafva under läsåret 1903—1904 blifvit tryckta.

Vid förskolan för blinda å Tomtebodavägen voro under läsåret 1903—1904 intagna 31 elever, hvaraf 15 gossar och 16 flickor.

Vid förskolan i Växjö för blinda voro under läsåret 1903—1904 intagna 34 elever, 21 gossar och 13 flickor. Vid slutet af läsåret 1902—1903 utskrefvos 8 lärjungar från skolan. Af dessa öfvergingo 6 till institutet å Tomtebodavägen; de 2 öfriga återvände till sina hemorter.

Vid handtverksskolan för blinda i Kristinehamn undervisades under skolåret 1903—1904 28 elever, hvaraf 24 män och 4 kvinnor.

Till skolhemmet för blinda döfstamma i Vänersborg har Kungl. Maj:t för år 1904 beviljat 5,000 kronor. Under året undervisades därstädes 9 elever.

Till uppehållande af döfstumskolor har för år 1904 anslagits ett belopp af 195,900 kronor.

Af anslaget till uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn har för år 1904 anvisats en summa af 171,787 kronor 50 öre.

Uppfostrings-
anstalter för
sinnesslöa
barn.

Kungl. Maj:t har den 4 augusti 1904 förordnat en af de revisorer, som skola granska styrelsens för nobelstiftelsen förvaltning och räkenskaper för år 1904.

Nobelstiftelsen.

Från nobelstiftelsen har år 1904 utdelning af pris ägt rum från alla prisgrupper.

Kungl. Maj:t har af det till understöd åt vittra författare beviljade anslag tilldelat särskilda belopp åt dels äldre vitterhetsidkare, dels yngre personer, som genom sina arbeten ådagalagt framstående anlag för vitterhet.

Understöd åt
vittra förfat-
tare m. m.

Antikvariska forskningsresor hafva under år 1904 genom Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens försorg blifvit företagna i åtskilliga delar af riket.

Antikvariska
forsknings-
resor.

Under år 1904 hafva vid det under Akademiens för de fria konsterna inseende ställda läroverk varit inskrifna vårterminen 80 och höstterminen 88 lärjungar.

Akademiens för
de fria konsterna.

Under år 1904 hafva vid det under Musikaliska akademiens inseende ställda musikkonservatorium varit inskrifna vårterminen 169 och höstterminen 166 elever. Under samma år har organistexamen aflagts af 9, kyrkosångareexamen af 6, examen för behörighet till musiklejars tjänst vid allmänt läroverk af 6 elever och 1 icke elev samt examen för behörighet till musikdirektörstjänst vid militärkår af 2 personer, hvarjämte utfärdats specialbetyg i pianostämning för 7 elever och 2 icke elever.

Musikaliska
akademien.

Sedan Riksdagen ställt till Kungl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för år 1905 af 125,000 kronor att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningkurser för arbetsklassen, har Kungl. Maj:t af nämnda anslag tilldelat 334 sådana anstalter understöd.

Föreläsning-
kurser för ar-
betsklassen.

Under år 1904 hafva vid farmaceutiska institutet varit inskrifna vårterminen 94 och höstterminen 87 farmacie kandidater, hvarjämte 44 apoteks-

Farmaceutiska
institutet.

elever deltagit i den för dem anordnade halfårskursen. Under samma år har farmacie kandidatexamen aflagts af 39 apotekselever och apotekarexamen af 1 farmacie kandidat.

Barnmorske-
undervis-
ningen. Under loppet af år 1904 hafva inalles 120 elever blifvit vid rikets 3 läroanstalter för barnmorskor utexaminerade i den allmänna förlossningskonsten och förklarats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Af dessa hafva 55 utgått från läroanstalten i Stockholm, 55 från den i Göteborg och 10 från den i Lund.

Vidare hafva 103 barnmorskor, däraf 58 i Stockholm och 45 i Göteborg, erhållit undervisning i den instrumentala förlossningskonsten och, efter att däruti hafva ådagalagt godkända insikter och färdighet, förklarats berättigade att utöfva äfven denna del af förlossningskonsten.

Sedan på extra stat för år 1904 af Riksdagen anvisats ett anslag af 3,000 kronor till repetitionskurser för äldre barnmorskor, hafva under sistnämnda år vid barnmorskeundervisningsanstalten i Stockholm 2 sådana kurser hållits med tillhoppa 47, vid motsvarande anstalt i Göteborg 2 med tillhoppa 31 deltagarinnor samt vid den i Lund en kurs med 19 deltagarinnor.

Veterinärundervisningen. Under år 1904 hafva vid Veterinärinstitutet i Stockholm 107 personer erhållit teoretisk och praktisk undervisning, däraf 64 såsom veterinärelever och 43 såsom hofslagarelärlingar (10 civila och 33 militära). Af veterinärelevorna hafva 12 aflagt veterinärexamen och af lärlingarna hafva 30 undergått hofslagareexamen (9 civila och 21 militära).

Jordbruket. Efter en medelmåttigt kall vinter med tämligen mycket snö följde en torr och kall vår samt en sommar med stark torka.

Rågen, som uthärdat vintern väl, tog betydlig skada under våren, så att de ojämnna rågfälten mångenstädes måste omplöjas. Genom den starka sommartorkan brådmognade säden, hvarigenom afkastningen betydligt nedsattes. Rågen beräknas dock hafva gifvit omkring medelskörd i de flesta länen. Inom Göteborgs och Bohus län, Västergötland, Värmland, Närke och Västmanland blef utbytet betydligt lägre. Inom alla län växlade afkastningen mycket inom olika trakter. Rågen blef väl bärgad inom större delen af Götaland, men inom Svealand blef den mycket skadad af regn. Hvetet blef merendels väl bärgadt och gaf medelskörd utom i ofvan omförmälda trakter.

Vårsäden, hvaraf sådden under den sena våren blef mycket fördröjd, led betydligt af den starka torkan under sommaren, i synnerhet på torr och styf jord, där den uppkom ojämnt. I sydligaste delen af landet blef

vårsåden tidigt och väl inbärgad, i öfriga delar åter först senare, och blef den där delvis skadad af regn. Hafren blef i allmänhet mycket ojämnt mogen samt gaf en knapp medelskörd. Inom Göteborgs och Bohus län inträffade flerstädes nära missväxt å hafren, och i Älfsborgs, Värmlands, Örebro samt Västmanlands län blef afkastningen däraf i allmänhet ganska låg. Med undantag af vissa delar af Gäfleborgs län mognade hafren icke i Norrland, utan skördades till grönfoder.

Potatisen led mycket af sommarens torka och nattfroster i september, samt gaf i allmänhet under medelskörd, men var eljest af god beskaffenhet. Sockerbetorna hafva varit små och ojämma.

Höskörden utföll merendels något under medelmåttan, men blef ovanligt väl inbärgad och af mycket god beskaffenhet. Någon återväxt på vallarna förekom endast på få ställen, så att betena blefvo klena.

Höstsädessådden verkställdes öfverallt under de mest gynnsamma förhållanden, så att säden vid vinterns inträde visade sig frodig och kraftig.

Kungl. Maj:t har den 26 augusti 1904 fastställt förnyade stadgar för Östergötlands läns hushållningssällskap samt genom särskilda nädiga bref den 26 februari, den 16 september och den 18 november samma år förordnat, att de för Södermanlands, Gäfleborgs och Skaraborgs läns hushållningssällskap gällande stadgar skola i vissa afseenden hafva ändrad lydelse.

Stadgar för hushållningssällskap.

Genom nådigt bref den 8 april 1904 har Kungl. Maj:t förordnat, att Kalmar läns norra hushållningssällskaps område och Södermanlands län skola utgöra ett landtbruksingenjörssdistrikt med station för landtbruksingenjören i Nyköping, att Kalmar läns södra hushållningssällskaps område och Blekinge län skola utgöra ett distrikt med station för landtbruksingenjören i Kalmar samt att Gottlands län, Jämtlands län och Västernorrlands län skola, hvar för sig, utgöra ett distrikt med station för landtbruksingenjören inom Gottlands län i Visby, inom Jämtlands län i Östersund och inom Västernorrlands län i Härnösand, och skulle dessa förändringar träda i kraft den 1 oktober 1904, hvarjämte Kungl. Maj:t i sammanhang därmed bemyndigat Landtbruksstyrelsen att efter nämnda tidpunkt vid behof förordna dels landtbruksingenjören i Gottlands län att jämväl utföra förrättningar inom Kalmar läns norra del och dels landtbruksingenjören i Västernorrlands län att utföra förrättningar jämväl inom Västerbottens och Gäfleborgs län.

Ändringar i landtbruksingenjörssdistrikt.

Med anlåtande af medel, som Riksdagen anvisat, hafva under år 1904 varit anställda dels under tiden intill den 1 maj 1904 en torfingenjör, en torfassistent samt två torfbiträden, dels ock under återstående delen af året en torfingenjör, en andre torfingenjör samt två torfassistenten.

Förste och andre torfingenjör, torfassistenten samt torfbiträden.

Kungl. Maj:t har den 25 november 1904 utfärdat nådigt reglemente för statens torfingenjörer samt samma dag nådig kungörelse angående tillämpning å statens torfingenjörers förrättningar af arfvodestaxan den 14 december 1888 för de i statens tjänst anställde instruktörer i boskapsskötsel, mejerihushållning och husslöjd.

Statskonsulent i svinskötsel. Under år 1904 har en statskonsulent i svinskötsel varit i verksamhet i enlighet med det af Kungl. Maj:t för denne tjänsteman den 30 september 1903 fastställda reglemente.

Åtgärder med anledning af lungröta bland hästar. Kungl. Maj:t har den 21 oktober 1904 utfärdat nådig kungörelse angående tillämpning inom Östergötlands län å sjukdomen lungröta bland hästar af vissa föreskrifter i nådiga förordningen den 9 december 1898 angående hvad iakttagas bör till förekommande och hämmande af smittosamma sjukdomar bland husdjuren samt den 2 december 1904 nådig kungörelse angående tillämpning inom Kristianstads län å sjukdomen lungröta bland hästar af enahanda föreskrifter.

Föreskrifter i anledning af inom riket inträffade fall af svinsjuka. Kungl. Maj:t har den 6 maj 1904 utfärdat nådig kungörelse med föreskrifter i anledning af inom riket inträffade fall af svinsjuka.

Husdjurskötseln. Kungl. Maj:t har den 11 november 1904 utfärdat förnyadt nådigt reglemente för den med statsmedel understödda nötboskapspremieringen inom riket. Äfven under år 1904 har denna premiering omfattats med synnerligt intresse, och samtliga hushållningssällskap hafva sökt och erhållit bidrag af de utaf Riksdagen till understödjande utaf premiering af nötboskap använt medel.

Riksstambok öfver svensk ayrshireboskap. I enlighet med föreskrift i nyssberörda reglemente har genom Landtbruksstyrelsens försorg upplagts en riksstambok öfver svensk ayrshireboskap. För bekostande af tryckningen af den grundläggande del af samma riksstambok, som omfattar samtliga år 1902 i Sverige lefvande, till införande i riksstamboken godkända ayrshiredjur af ren ras, har aktiebolaget Separator ställt till Landtbruksstyrelsens förfogande den beräknade kostnadssumman, 20,000 kronor. Stambokens fortsatta utgifvande från trycket bekostas enligt Riksdagens medgifvande af nötboskapspremieringsmedlen. Under våren 1904 utkom af trycket Del II af riksstamboken, omfattande år 1903 anmälda och godkända ayrshiredjur, jämte register till den grundläggande delen eller Del I af samma riksstambok, hvilken senare del från trycket utkommit under slutet af år 1904.

Under år 1904 har, i enlighet med de af Kungl. Maj:t genom nådig kungörelse den 13 mars 1903 meddelade föreskrifter, den täfning till bildande af avelscentra för nötboskap, som tog sin början den 1 november 1903, fortgått.

Med anlitande af de utaf Riksdagen för ändamålet anvisade medel och i enlighet med Kungl. Maj:ts den 30 oktober 1903 i sådant afseende utfärdade nådiga reglemente hafva med statsmedel understödd premiering af mindre jordbruk samt studieresor för mindre jordbrukare med bidrag af statsmedel anordnats, hvarjämte bidrag af statsmedel lämnats till bestridande af kostnaderna för organisation af kontrollföreningar med ändamål att underlätta och ordna undersökningar af och kontroll å utfodringen och afkastningen af utaf föreningens medlemmar innehafda ladugårdsbesättningar; och har intresset för dessa åtgärder för höjande af det mindre jordbruket visat sig synnerligen lifligt bland landtmännen.

Äfven under år 1904 hafva fortgående smörprofningar i Malmö och Göteborg ägt rum med anlitande af därtill genom nådigt bref den 25 september 1903 anvisade medel. I sammanhang med anvisande af medel till dylika smörprofningar under år 1905 har Kungl. Maj:t såsom villkor för anslaget utgående föreskrifvit, bland annat, att ett inregistrerad skyddsmärke för svenskt exportsmör skulle tillhandahållas sådana mejerier, som därtill vore berättigade. Jämlikt nådigt bemyndigande har Landtbruksstyrelsen den 7 september 1904, att tills vidare från och med den 1 januari 1905 lända till efterrättelse, fastställt reglemente för berörda smörprofningar samt för år 1905 utfärdat dels särskilda regler för samma profningar, dels regler och villkor för begagnande af svenska smörprofningarnas smörmärke, dels ock instruktion för svenska smörprofningarnas smörexport.

Kungl. Maj:t har den 3 juni 1904 fastställt dels förnyade nådiga stadgar för landtbruksinstitutet vid Ultuna, dels ock nådiga stadgar för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp. Därjämte har Kungl. Maj:t nämnda dag fastställt dels nådiga stadgar för landtbruksskolan vid Alnarp, dels ock nådiga stadgar för hofbeslagsskolan därstädes. Dessutom har Kungl. Maj:t den 22 juni 1904 fastställt bestämmelser angående vården och förvaltningen af Alnarps egendom att från och med den 1 november 1904 tills vidare lända till efterrättelse.

För år 1904 hafva statsmedel utgått till 21 landtmannaskolor och 23 landtbruksskolor förutom den vid Ultuna.

Med anlitande af de medel, Riksdagen för höjande af de till enhvar af de inom Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län inrättade 3

Avelscentra
för nötboskap.

Åtgärder för
höjande af det
mindre jord-
bruket.

Smörprofning-
gar.

Landtbruksin-
stitutet vid
Ultuna samt
landtbruks-
och mejeri-
institutet vid
Alnarp.

Landtmanna-
skolor, landt-
bruksskolor
och mejeri-
skola.

landtbruksskolor utgående statsunderstöd för år 1904 anvisat, hafva samma skolor under sagda år fortfarande varit i verksamhet efter en från öfriga dylika skolor afvikande plan, åsyftande att skolorna under kortare tid än förut skulle bibringa lärlingarna en för dessa trakter afpassad utbildning. Den sålunda fastställda planen har fortfarande visat sig för ändamålet lämplig.

Den med statsmedel understödda mejeriskolan vid Åtvidaberg i Östergötlands län har äfven under år 1904 varit i verksamhet.

Trädgårds-
skolan vid
Adelsnäs.

Kungl. Maj:t har den 9 september 1904, till fortsatt upprätthållande under ett år, räknadt från och med den 1 november samma år, af en trädgårdsskola vid Adelsnäs egendom i Östergötlands län, under vissa villkor anvisat ett belopp af 5,000 kronor.

Husslöjden.

Under år 1904 hafva till husslöjdens befordran vidtagits liknande åtgärder som under närmast föregående år. Af statsmedel hafva under året för detta ändamål till 22 hushållningssällskap och 1 landsting utdelats anslag till ett sammanlagdt belopp af 23,000 kronor, hvarjämte hushållningssällskapen och landstingen i de flesta län anvisat jämförelsevis betydliga belopp.

Kemiska sta-
tioner och frö-
kontrollan-
stalter.

Under år 1904 hafva 8 med statsmedel understödda kemiska stationer, nämligen i Jönköping, Kalmar, Visby, Halmstad, Skara, Örebro, Västerås och Härnösand, varit i verksamhet.

Likaledes hafva 18 frökontrollanstalter under året erhållit understöd af statsmedel.

Kemisk-växt-
biologisk
anstalt.

Den med statsmedel understödda kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län har äfven under år 1904 varit i verksamhet.

Försök med
bräntorfstill-
verkning i
Norrbottens
län.

De med anlåtande af statsmedel under Landtbruksstyrelsens ledning år 1903 vid Koskivara i Norrbottens län påbörjade försök med bräntorfstillverkning hafva under år 1904 fortsatts och fortfarande utfallit synnerligen gynnsamt.

Sveriges landt-
brukskonsulent
i England.

Under år 1904 har en landtbrukskonsulent med station i London varit anställd och verksam enligt gällande föreskrifter.

Utbildnings-
kurser för kon-
trollassistenter.

Äfven under år 1904 hafva utbildningskurser för kontrollassistenter på statens bekostnad anordnats, i likhet med år 1903 vid Åsa i Södermanlands län och Hvilan i Malmöhus län, samt dessutom i Skara, hvilka samtliga kurser anlåtats af så många elever, som omständigheterna medgifvit.

Under april månad 1904 har med bidrag af medel, som anslagits af staten och de flesta hushållningssällskapen, den fjärde allmänna svenska ostutställningen hållits i Stockholm, och var anslutningen till densamma synnerligen liflig.

Fjärde allmänna svenska ostutställningen.

Kungl. Maj:t har den 17 juni 1904 fastställt stat för statens fiskeriadministration samt utfärdat nådig kungörelse angående villkoren för åtnjutande af de i staten för statens fiskeriadministration upptagna löneförmåner.

Statens fiskeriadministration.

Därjämte har Kungl. Maj:t den 18 november 1904 utfärdat särskilda nådiga reglementen för statens fiskeriintendenter och för statens fiskeriassistent, nådig kungörelse angående ändrad lydelse af 9 och 12 §§ i förnyade nådiga fiskeristadgan den 17 oktober 1900, nådig kungörelse angående tillämpning å statens fiskeriintendenter, fiskeriassistents och fiskeriingenjörs förrättningar af arfvodestaxan den 14 december 1888 för i statens tjänst anställda instruktörer i boskapsskötsel, mejerihushållning och husslöjd, äfvensom nådig kungörelse angående statsbidrag till hushållningssällskap eller landsting från anslaget till fiskerinäringens understöd.

Kungl. Maj:t har den 21 oktober 1904 utfärdat nådig kungörelse angående undantag tills vidare för viss del af Göteborgs och Bohus län från hvad i 5 § af förnyade nådiga fiskeristadgan den 17 oktober 1900 stadgas rörande förbud mot användande i visst fall af ljuster för fångst af ål.

Undantag från bestämmelsen i fiskeristadgan om förbud att i visst fall för fångst af ål använda ljuster.

Det bohüslänska vintersillfisket har under säsongen 1903—1904 lämnat rikligare utbyte än under något annat år, sedan sillen efter 1898—1899 års fiskesäsöng upphörde att i stora massor ingå i skärgården. Förbättringen kan i första hand tillskrifvas den omständigheten, att vid ifrågavarande fiske alltmer snörpvadar och i fiskebåtarna insatta petroleummotorer börjat användas.

Fiskerinäringen.

Drifgarnsfiske efter sill utanför Halland och södra Bohuslän under eftersommaren och hösten 1904 har varat längre än vanligt och gifvit medelmättigt resultat. Skarpsillfisket vid Bohuslän gaf till en början kient resultat, men har under årets senare månader utfallit rikligt. Koljefisket med backor har varit ganska godt, likaså hummerfångsten på hösten. Markrillfisket med drifgarn har haft mindre godt utfall, men samma fiske med dörj i Skagerack och Nordsjön däremot haft ett fullt tillfredsställande resultat. Storsjöfisket efter långa och lubb har varit godt vid Shetlandsöarna, men sämre under norska kusten.

Torsk-, kolje- och flundrefiskena i Kattegatt och Öresund kunna ej ens anses hafva varit medelmättiga. Öresunds sillfiske har i likhet med föregående år varit mycket dåligt.

Höstålfisket vid Östersjöns sydligare kuster och i Öresund har under år 1904 i det hela varit sämre än under år 1903. Strömmings- och sillfisket i Östersjön har varit jämförelsevis mer jämnt och i det hela bättre än under år 1903.

Likaså har laxfisket vid Blekinge och västkusten utfallit bättre än under år 1903. I och utanför de stora norrländska älvarna har laxfisket äfven år 1904 gifvit ett synnerligen ringa utbyte.

De flesta öfriga östersjöfisken, såsom gäddfisket, torsk- och flundrefiskena vid Blekinge o. s. v., synas i det hela hafva varit fullt medelmåttiga.

Insjöfisket kan sägas hafva gifvit en medelgod afkastning, dock i vissa delar af riket öfver, i andra under medelmåttan. Om kräftfisket i Hjälmaren uppgifves från Södermanland, att det varit ovanligt rikligt år 1904.

Statsunderstöd vid västkustfisket. För fiskeperioden 1904—1905 har statsunderstöd anvisats för rapporter rörande bohuslänska sillfisket.

Fonden för fiskerinäringens befrämjande. Kungl. Maj:t har den 12 januari 1904 utfärdat nådig kungörelse angående ändrade bestämmelser rörande fonden för fiskerinäringens befrämjande.

Fiskeriagent. För fiskhandelns befrämjande har äfven under år 1904 en agent med aflöning af statsmedel varit anställd i Berlin.

Nordisk fiskeriutställning i Marstrand. Med understöd af statsmedel har under juli månad 1904 en nordisk utställning af fiskefartyg, motorer m. m. hållits i Marstrand, och var anslutningen till utställningen synnerligen liflig liksom äfven till ett i samband därmed anordnad fiskarmöte.

Fiskerimöte. Under sagda utställning anordnades ett fiskerimöte, hvartill ett mindre statsanslag anvisades.

Anstalter för profning af maskiner och redskap för landbrukets behof. De vid Ultuna och Alnarp med gåfvomedel från aktiebolaget Separator inrättade anstalter för profning af maskiner och redskap för landbrukets behof hafva jämväl under år 1904 varit i verksamhet, och har Landtbruksstyrelsen den 13 april 1904 för dessa profningar utfärdat förnyadt reglemente.

Undersökningar med tuberkulin af ladugårdsbesättningar. Undersökningar med tuberkulin af ladugårdsbesättningar hafva oafbrutet fortgått under år 1904, och har Landtbruksstyrelsen för ändamålet till examinerade veterinärer utdelat omkring 27,000 gram tuberkulin. Antalet undersökta djur har under samma år uppgått till omkring 55,000.

Belöningar för bemödanden till förekommande och hämmande af tuberkulos hos nötkreaturen hafva under år 1904 tilldelats 23 ladugårdsinnehafvare till ett sammanlagdt belopp af 10,900 kronor.

Belöningar för bemödanden till förekommande och hämmande af tuberkulos hos nötkreaturen.

Kungl. Maj:t har den 16 december 1904 utfärdat nådig kungörelse angående villkoren för erhållande af understöd vid bemödanden till förekommande och hämmande af tuberkulos inom mindre ladugårdsbesättningar.

Understöd vid bemödanden till förekommande och hämmande af tuberkulos inom mindre ladugårdsbesättningar.

Äfven under år 1904 har varit anställd en konsulent vid bekämpandet af tuberkulosen hos nötkreaturen med hufvudsakligt åliggande att tillhandagå den ladugårdsägande allmänheten med råd och upplysningar i berörda hänseende.

Tuberkuloskonsulent.

Kungl. Maj:t har den 17 juni 1904 utfärdat nådig kungörelse angående ändring i gällande bestämmelser i fråga om sättet för utbetalning af arvoden för bestridande på grund af tillfälligt förordnande af läsveterinärtjänst.

Utbetalning af arvoden för bestridande på grund af tillfälligt förordnande af läsveterinärtjänst.

Kungl. Maj:t har den 28 oktober 1904 föreskrifvit vissa villkor och bestämmelser i fråga om resestipendier åt legitimerade veterinärer.

Resestipendier åt legitimerade veterinärer.

Af de till understödjande, medelst anslag utan återbetalningsskyldighet, af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, för år 1904 anvisade medel, 500,000 kronor, voro redan vid ingången af nämnda år 55,950 kronor disponerade. Under år 1904 hafva till dylika företag statsbidrag beviljats till ett sammanlagdt belopp af 533,150 kronor, däraf 89,100 kronor anvisats att utgå från 1905 års anslag.

Statsbidrag för torrläggning af vattensjuka frostspridande marker.

Från odlingslånefonden hafva under år 1904 anvisats lån till ett sammanlagdt belopp af 388,050 kronor.

Odlingslån.

Enligt uppgift af Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hafva under år 1904 såsom fullbordade godkänts:

Fullbordade frostafdiknings- och odlingsföretag.

64 frostafdikningsföretag, för hvilka kostnaden beräknats till 571,182 kronor, hvaraf 262,890 kronor 94 öre utgått såsom statsanslag, och utgör den genom dessa företag afdikade arealen 8,316,67 hektar;

torrläggingsarbetet till 15 torrläggings- och odlingsföretag, för hvilka torrläggingskostnaden beräknats till 265,060 kronor 72 öre, hvaraf såsom lån af statsmedel utgått 213,950 kronor, och utgör den genom dessa företag från vatten befriade eller eljest förbättrade arealen 2,870,⁴⁵ hektar.

Undsättnings- Under åberopande af den missväxt och felslagna foderskörd, som under fonden. nästlidna år drabbade åtskilliga kommuner inom Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Älfsborgs och Värmlands län, hafva kommuner inom sagda län till Kungl. Maj:t inkommit med ansökningar om understöd, och har Kungl. Maj:t till följd häraf den 14 och den 21 oktober samt den 31 december 1904 från undsättningsfonden beviljat dels anslag utan återbetalningsskyldighet till ett sammanlagdt belopp af 50,000 kronor, dels ock räntefria lån till ett belopp af tillhopa 675,200 kronor.

Anvisande af På därom af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västerbottens län gjord medel till framställning har Kungl. Maj:t den 27 maj 1904 af de med anledning af nödhjälps- arbeten m. m. den år 1902 i de norra delarna af riket uppkomna missväxt influtna, ännu odisponerade nödhjälpsmedel ställt till Kungl. Maj:ts bemälda befallningshafvandes förfogande utan återbetalningsskyldighet ett belopp af 10,000 kronor att användas till anordnande af nödhjälpsarbeten och inköp af utsädesspannmål åt nödställda jordbrukare inom länet, med skyldighet för Kungl. Maj:ts befallningshafvande att till Jordbruksdepartementet afgifva redogörelse för medlens användning.

Fonden för Den af Riksdagen anvisade fonden å 1,500,000 kronor för torfindustriens befrämjande hade vid 1903 års utgång en behållning af 1,400,000 kronor, och hafva under år 1904 lån från nämnda fond beviljats till ett sammanlagdt belopp af 719,400 kronor.

Egnahems- Kungl. Maj:t har den 17 juni 1904 utfärdat särskilda nådiga kungörelser lånerörelsen. dels angående allmänna villkor och bestämmelser för den af Kungl. Maj:t och Riksdagen beslutade egnahemslånerörelsen, dels ock med särskilda föreskrifter till iakttagande af hushållningssällskap, aktiebolag eller föreningar, hvilka vilja erhålla statslån från egnahemslånefonden.

Möte i Den 19 och den 20 oktober 1904 hölls i Stockholm sammanträde med egnahems- ombud från rikets hushållningssällskap för öfverläggning om frågor rörande frågan. den egnahemslånerörelse, hvarmed hushållningssällskapen äga taga befattning enligt nådiga kungörelsen den 17 juni 1904 angående allmänna villkor och bestämmelser för nämnda lånerörelse; och har jämlikt Kungl. Maj:ts den 18 november 1904 fattade beslut det vid ifrågavarande sammanträde förda protokoll genom Jordbruksdepartementets försorg befordrats till trycket.

Vid de under år 1904 hållna besiktningsmöten för prisbelönande af hästar hafva med statsmedel och af de inom underdistrikten tillskjutna medel gemensamt premierats 5,037 hästar, nämligen 489 hingstar, 2,358 betäckta ston eller fölston samt 2,190 ungston, hvarjämte för 333 hingstar blifvit utfärdade intyg om godkännande.

Stuteri-
väsendet.

Dessutom hafva 82 betäckta ston eller fölston blifvit under särskilda, af stuteriöfverstyrelsen godkända villkor premierade uteslutande med för ändamålet inom vissa underdistrikt af hushållningssällskap eller enskild förening tillskjutna medel.

För statens hingstdepåer hafva under året inköpts dels från utlandet 2 fullblodshingstar och 24 hingstföl samt dels inom landet 6 hingstföl eller tillhopa 32 hästar.

Vid rikets allmänna kartverk hafva under år 1904 utförts följande arbeten:

Rikets all-
männa
kartverk.

A. Byråarbeten.

Beräkningar af utförda geodetiska observationer, höjdmätningar, arealberäkningar, redaktions-, rit- och gravyrarbeten i och för utgifning af utförda mätningar samt förberedelser till kommande arbeten.

B. Geodetiska fältarbeten.

Triangelmätning af första och andra ordningen inom 5 kvadratmil af Blekinge län, 7 kvadratmil af Malmöhus och Kristianstads län, 26 kvadratmil af Gäfleborgs län, 16 kvadratmil af Kopparbergs län, 26 kvadratmil af Väster-norrlands län, 7 kvadratmil af Jämtlands län, 7 kvadratmil af Västerbottens län och 10 kvadratmil af Stockholms län eller inalles inom en ytvidd af 104 kvadratmil.

C. Topografiska och ekonomiska fältarbeten.

Stomkartarbeten i skalan 1:20,000 öfver ett område af 17 kvadratmil inom Västmanlands län samt i skalan 1:50,000 öfver ett område af 26,4 kvadratmil inom Kopparbergs län och 7 kvadratmil inom Väster-norrlands län.

Fältmätning i skalan 1:100,000 öfver ett område af 26,5 kvadratmil i Jämtlands län, hvarigenom bladet Kallsjön blifvit slutmätt och bladet Ström delvis uppmätt; i skalan 1:50,000 öfver ett område af 37,4 kvadratmil inom Väster-norrlands län, hvarigenom bladen Indal, Härnösand, Brämö och Husum

slutmätts samt bladet Örnsköldsvik delvis uppmätts. I skalan 1:20,000 har ekonomisk uppmätning utförts öfver ett område af 22,1 kvadratmil inom Stockholms län. Härjämte hafva för öfning af fältmätarelever uppmätts områden i skalorna 1:20,000 och 1:50,000.

Höjdmätning medelst afvägning till en längd af 651 kilometer inom Jämtlands, Västernorrlands och Västerbottens län för bladen Ström, Junsele och Björna samt med barometer dels af 1,392 punkter för bladet Indal, dels i sammanhang med fältmätningen å bladen Kallsjön och Ström. Därjämte har precisionsafvägning utförts till en utsträckning af omkring 30 kilometer inom Norrbottens län.

Revidering af bladet Säfstaholm, hvarigenom detta blad blifvit slutrevideradt, äfvensom å bladet Åsele; hvarjämte utförts inmätning på fältet af järnvägar till en längd af 2,177 kilometer.

D. Utgifning.

Af kartan öfver norra Sverige i skalan 1:200,000: bladen Dufed och Munsfjället, af höjdkartan öfver norra Sverige i skalan 1:500,000: bladen IV och V, samt af ekonomiska kartverket: kartorna öfver Väster Rekarne och Oppunda härad af Södermanlands län med beskrifningar, ny upplaga af kartorna öfver Bjärke, Flundre och Nordals härad af Älfsborgs län med beskrifningar, samt beskrifning öfver Jokkmokks socken och bilaga till beskrifning öfver Arvidsjaurs socken af Norrbottens län.

Geologiska
undersök-
ningarna.

I skalan 1:50,000 hafva nyrekognoscerats 22 kvadratmil inom Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Gottlands, Malmöhus och Skaraborgs län. Revisionsarbeten för utgifvande af berggrundskartor i skalan 1:200,000 hafva utförts inom Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län. Från trycket hafva utgifvits: a) geologiska kartbladen Sommenäs, Sköfde, Björneborg, Loftahammar och Skagersholm (i skalan 1:50,000) jämte beskrifningar, b) geologiska kartbladen Oskarshamn och Mönsterås (i skalan 1:100,000) jämte beskrifningar, c) bladet 1 & 2 (omfattande största delen af Skåne) af berggrundskartan i skalan 1:200,000 samt d) två geologiska afhandlingar.

Försäljning
af mindre
kronoegen-
domar.

Kungl. Maj:t har under år 1904 antagit afgifna köpeanbud å 36 till försäljning utbudna kronoegendomar, hvilka med taxeringsvärde af 363,800 kronor betingat i köpeskilling 604,731 kronor. Dessutom äro försälda för tillsammans 30,705 kronor 48 lägenheter från kronoegendomar, hvilka fortfarande äro utarrenderade, och för tillsammans 25,983 kronor 38 jordområden, tillhörande kronoegendomar, om hvilkas utbudande till försäljning förordnats.

För bildande af nya eller utvidgning af förut befintliga kronoparker hafva köp afslutats om 5,894,84 hektar för en köpeskilling af 793,611 kronor.

Kronoparker-
nas tillökning.

Till enskilda skogsägares tjänst hafva jämväl under år 1904 varit anställda sex skogsingenjörer, hvilkas verksamhet tagits i anspråk vid 168 särskilda förrättningsställen under sammanlagdt 515 arbetsdagar.

Statens skogs-
ingenjörer.

För 145 allmänna skogar hafva skogsindelningsplaner under år 1904 blifvit fastställda.

Skogshushäll-
ningsplaner.

Kungl. Maj:t har den 27 maj 1904 utfärdat nådig kungörelse angående upplåtelse åt enskilda af odlingslägenheter å kronoparker i Norr- och Västerbottens län. Under år 1904 hafva kontrakt om ytterligare 41 dylika lägenheter blifvit upprättade, så att antalet skogstorp numera utgör 403.

Skogstorp i
Norrland.

Kungl. Maj:t har den 22 januari 1904 utfärdat nådig kungörelse angående fridlysningstid för alvargremla eller ljungpipare inom Kalmar läns södra landstingsområde.

Fridlysning
af vildt.

Kungl. Maj:t har den 12 februari 1904 utfärdat nådig kungörelse angående utsträckt fridlysningstid för älg inom Västerbottens län samt förbud mot dödande af årskalf efter älg inom Västmanlands län.

Kungl. Maj:t har den 20 maj 1904 utfärdat nådig kungörelse angående utsträckt tid för jakt efter älg på Ornön i Stockholms län.

Kungl. Maj:t har den 27 maj 1904 utfärdat nådig kungörelse angående fridlysningstid för älg inom Jämtlands län.

Kungl. Maj:t har den 27 maj 1904 utfärdat nådig kungörelse angående förbud mot jakt efter tordmule å och i närheten af skäret »Bonden» i Västerbottens län.

Kungl. Maj:t har den 10 juni 1904 utfärdat nådig kungörelse angående fridlysningstid för älg och rådjur inom Blekinge län.

Kungl. Maj:t har den 27 augusti 1904 utfärdat nådig kungörelse angående förbud mot jakt efter raphöns inom Norrbottens län intill utgången af år 1906.

Kungl. Maj:t har den 27 maj 1904 utfärdat nådig kungörelse angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordägarandel i grufva.

Upplåtelse af
den kronan
tillkommande
jordägarandel
i grufva.

Kungl. Maj:t har den 29 juli 1904 förordnat distriktschefen i öfre norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet, majoren Erik Magnus Öhman samt fiskeriinspektören, filosofie licentiaten Filip Trybom att jämte de för enahanda

Undersökning-
gar för flott-
ledrensning
vid Matka-
koski fors i
Torneå älf.

ändamål för Finlands räkning utsedda ombud verkställa ytterligare undersökningar och utredningar för flottledens ordnande i Matkakoski fors i Torneå älf, äfvensom utarbета dels förslag till rensning i forsen och dels förslag rörande de därmed förenade kostnader.

Angående deltagande i vattenafledningsföretag för de skogar och därmed förenade jordbruksegendomar, som stå under Domänstyrelsens omedelbara förvaltning. Kungl. Maj:t har den 12 februari 1904 förordnat att, då fråga uppstått om deltagande i vattenafledningsföretag för de skogar och därmed förenade jordbruksegendomar, som stå under Domänstyrelsens omedelbara förvaltning, frågan skall af Domänstyrelsen efter vederbörlig utredning underställas Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och afgörande.

Uppbörd af skogsvårdsafgifter. Kungl. Maj:t har den 8 december 1904 utfärdat nådig kungörelse angående uppbörd af skogsvårdsafgifter m. m.

Fördelning af skogsvårdsafgifterna. Kungl. Maj:t har den 31 december 1904 bestämt de grunder, hvarefter landstingsområdena skola för femårsperioden 1905—1909 blifva delaktiga i skogsvårdsafgifterna.

Möte mellan ordförandena i skogsvårdsstyrelserna. Sedan Domänstyrelsen till följd af föreskrift i nådigt bref den 26 mars 1904 kallat de af Kungl. Maj:t förordnade ordförandena i skogsvårdsstyrelserna att sammanträda inför Domänstyrelsen för att öfverlägga i fråga om uppgörande af förslag till reglementen för de särskilda skogsvårdsstyrelserna, äfvensom i öfriga frågor rörande dessa styrelsens organisation och verksamhet, sammanträdde ordförandena härstädes och voro för öfverläggningar samlade under tiden 25—29 april 1904.

Reglementen för skogsvårdsstyrelserna. Kungl. Maj:t har den 16 december 1904 fastställt reglementen för skogsvårdsstyrelserna inom Södermanlands läns, Jönköpings läns, Kalmar läns norra, Kalmar läns södra, Hallands läns, Älfsborgs läns och Skaraborgs läns landstingsområden samt den 21 december 1904 för skogsvårdsstyrelsen inom Stockholms läns landstingsområde.

Kurs i triangelmätning vid general-landtmäterikontoret. Kungl. Maj:t har den 22 juli 1904 anvisat ett belopp af 600 kronor för att därigenom bereda Landtmäteristyrelsen tillfälle att under år 1904 vid generallandtmäterikontoret anordna en teoretisk och praktisk kurs i triangelmätning eller den trigonometriska mätningemetoden. Enligt uppgift från Landtmäteristyrelsen har på grund häraf under tiden från och med den 17

oktober till och med den 15 november 1904 för 15 landtmätare anordnats sådan kurs i geodesi, afsedd att för dem utgöra underlag för fortsatta studier på egen hand i nyare mätningssätt.

Den af Kungl. Maj:t den 7 juni 1901 tillsatta kommittén för utredande af frågan om vidmakthållande af jordbruksnäringen inom Norrland och Dalarna har under år 1904 afslutat sitt arbete och till Kungl. Maj:t afgifvit betänkande i ämnet.

Norrlands-kommittén.

Kungl. Maj:t bemyndigade den 11 november 1904 chefen för Jordbruksdepartementet att tillkalla tre sakkunniga personer att inom departementet biträda vid behandling af fråga om byggande och underhåll af utfarts- och byvägar. Sedan med anledning häraf departementschefen anmodat godsägaren, vice häradshöfdingen friherre G. L. de Geer samt ledamöterna af Riksdagens Andra kammare C. Persson i Stallerhult och D. Persson i Tällberg att biträda vid frågans behandling, sammanträdde de sålunda tillkallade personerna inför departementschefen den 30 november 1904 samt voro samlade för öfverläggningar nämnda dag äfvensom den 1 därpåföljde december.

Biträde vid behandling af fråga om byggande och underhåll af utfarts- och byvägar.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kungl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 18 januari 1905.

OSCAR.

OSSIAN BERGER.